P 198

BISERICA ORTHODOXĂ ROMÂNĂ

Revistă Periodică Eclesiastică.

ANUL AL XV-lea, No. 5.

AUGUST.

TABLA MATERIILOR.

		Pag.
I.	Scurtă cuventare disă de I. P. S. Mitropolit al Moldovei şi Sucevei	289
II.	Cuvênt Panegiric la cel întocmaĭ cu Apostoliĭ Marele Constantin	298
	Cuv. Panegiric la Ştefan întâiul marele martir al luĭ Christos	305
	Cuvênt Panegiric la Adormirea Maicei Domnuluĭ	307
	Cuventare la patima cea lumeĭ mântuitóre a cuvêntuluĭ Dumnedeŭ-Omuluĭ	317
VI.	Precuvêntare la cele patru discursurĭ	324
VII.	Sânta Episcopie a Rimnicului Noul Severin	331
VIII.	Mihail Cogălniceanu	354
IX.	Proiect pentru îmbunătăţirea Clerului mirean	370
X.	Cartea Sânteĭ Mitropoliĭ a Moldoveĭ dată Domnuluĭ Dimitrie Suceveanu	376
XI.	Donaţiuaĭ	379

BUCUREŞTI.

Tipografia Cărtilor Bisericesci

34. Str. Principatele-Unite, 34.

1891.

I

SCURTA CUVÊNTARE

DISĂ DE

I. P. SFINȚITUL MITROPOLIT AL MOLDOVEI ȘI SUCEVEI

D. D. IOSIF NANIESCU

In ḑiua de 20 Maiu anul 1891, cu ocasiunea punereĭ pietreĭ fundamentale la noul edificiu al Seminaruluĭ Veniamin ce se construeşte acum din nou lângă Mitropolie în Iaşĭ.

Fraţilor şi fiilor!

Este în genere cunoscut de toţĭ ómeniĭ cugetătorĭ şi studioşĭ că de la început pe când neamul omenesc s'a înmulţit şi s'a rĕspândit pe faţa pămêntuluĭ şi s'a împărţit în deosebite societăţĭ dupĕ naţionalităţĭ, nicĭ o societate omenéscă n'a putut să existe fără de *Religiune.*

Este asemenea adevĕrat că diferitele religiunĭ de la început şi mult timp încă în urmă aŭ fost basate pe multe ideĭ greşite şi rătăcite, dar tóte aŭ exercitat asupra omenireĭ o influenţă morală şi de ordine în viaţa socială dupĕ gradul de cultură şi de îmblânḑire a moravurilor primitive. In acéstă operă de îmblânḑire a moravurilor a jucat un mare rol din vechime şi până la epoca apariţiuneĭ creş-

tinismuluĭ filosofia popórĕlor antice. Dar fiind-că maĭ tóte ideile acelor sisteme filosofice eraŭ basate pe pretenţiunĭ maĭ mult saŭ maĭ puţin personale, egoiste şi cu ambiţiunĭ pretenţióse care se contradiceaŭ între sine, aşa că maĭ toţĭ câţĭ din filosofiĭ anticĭ s'aŭ ocupat cu ideile aşa dise filosofice, se pare că aŭ voit maĭ mult sĕ'şĭ creeze loru'şĭ un nume nemuritor. Toţĭ însă aŭ recunoscut în cugetarile şi în scrierile lor filosofice o Fiinţă superióră, o Fiinţă supremă, supranaturală care a creat tóte, a creat universul cu tóte cele ce există într'însul, vĕdute şi nevĕdute şi care prin atotputernicia, înţelepciunea şi bunătatea sa le îngrijaşte şi le conduce; Despre care şi marele Apostol Pavel în apologia sa în faţa Areopagului din Athena, dice cătră Athenianĭ: „*Eu predic vouĕ pe acel Dumnedeŭ necunoscut pe care voĭ chĭar necunoscêndu'l, 'ĭ-aţĭ ridicat un altar la care aţĭ pus inscripţia* : „Necunoscutuluĭ Dumnedeŭ," *pre carele dar, necunoscêndu'l voĭ îl cinstiţĭ, pre acesta Eŭ îl vestesc vouĕ Dumnedeul carele a facut lumea şi tóte cele ce sunt într'ênsa.........* (Fapt. Apost. 17, 23, 24).

Diferitele ideĭ însă şi sisteme filosofice a le popórelor antice aŭ dat ocasiune la formarea diferitelor religiunĭ cu mulţime de zeităţĭ şi acele zeităţĭ nu eraŭ la început de cât adoraţiunea diferitelor puterĭ şi elemente ale natureĭ precum: lumina, căldura, sórele, stelele, focul, vêntul şi altele, pe lângă care în urmă aŭ amestecat şi pasiunile omenescĭ, personificate în zeităţĭ de maĭ multe grade, cu zeĭ şi semizeĭ, cu diferite numirĭ, şi pentru a le face maĭ plăcute popórelor aŭ amestecat între acestea şi numele unora din eroiĭ lor carĭ s'aŭ făcut renumiţĭ în interesul diferitelor lor naţionalităţĭ, înălţându-le temple şi statuĭ cărora li se închinaŭ şi le aduceaŭ sacrificiĭ. Iată începutul politeismuluĭ şi al idololatrieĭ, al depărtăreĭ omuluĭ de adevĕratul D-deŭ, creatorul sĕŭ, şi al adorăreĭ creatureĭ în locul Creatoruluĭ.

Numaĭ într'un punct de pe faţa pămêntuluĭ era adorat

unul adevěratul D-ḑeŭ; acel loc, acea ţéră era Palestina saŭ Iudeĭa din vechime, despre care şi Psalmistul ḑice: „*Cunoscut este în Iudeia D-ḑeu, întru Israil mare este numele Luĭ*“.

Dar pentru că tóte popórele de prinprejur eraŭ idololatre, de aceĭa şi Israeliţiĭ carĭ eraŭ în contact cu acelea n'aŭ putut fi scăpaţĭ de influenţa obiceĭurilor şi a ideilor acelor popóre. Aşa aŭ intrat între dênşiĭ ideĭ rătăcite şi pretenţióse, care pretindeaŭ să vaḑă cu ochiĭ lor ceĭ trupescĭ pe zeiĭ la care se închinaŭ, tot aşa cum făcuse părinţiĭ lor la muntele Sinaĭ cu viţelul de aur, despre care aveaŭ cunoştinţă din Egipt. Pretenţiunele ideilor rătăcite dintre dênşiĭ 'ĭ-aŭ pus în îmvrăjbire uniĭ cu alţiĭ şi ĭ-aŭ desbinat, şi Imperiul înfiinţat şi început cu Saul, urmat de David şi întemeĭat de Solomon, în urmă s'a despărţit în două, în Imperiul luĭ Israil şi Imperiul luĭ Iuda. Imperiul aşa numit al luĭ Israil fiind compus din 10 seminţiĭ ale luĭ Israil cu capitala Samaria, întroducênd zeităţĭ strěine a mers maĭ repede spre decadenţă; Asirieniĭ aŭ venit asupra lor, 'ĭ-aŭ lovit, 'ĭ-aŭ luat în captivitate; asemenea şi asupra Imperiuluĭ luĭ Iuda cu capitala Ierusalim aŭ venit maĭ târḑiŭ Babilonieniĭ, ĭ-aŭ bătut şi ĭ-aŭ luat în captivitatea de 70 anĭ. Sě observă un lucru însemnat în decursul istorieĭ Evreilor, că ideile cele rěle şi rătăcite 'ĭ-aŭ orbit într'atât în cât numaĭ înţelegeaŭ şi nu ascultaŭ prevestirele Profeţilor carĭ le strigaŭ ca din partea luĭ D-ḑeu: „*Că de veţĭ vrea şi mě veţĭ asculta pe mine, bunătăţile pămêntuluĭ veţĭ mânca, ĭar de nu veţĭ vrea şi nu mě veţĭ asculta, sabia ve va mânca pe voĭ şi vor veni streiniĭ şi vor stăpâni ţara vóstră, casele vóstre şi averile vóstre şi viile vóstre şi voĭ veţĭ fi robĭ streinilor*“. Aşa vedem că tot-déuna de câte orĭ Evreiĭ uĭtaŭ pe D-ḑeŭ şi se departaŭ de El căḑênd în idololatrie, strěiniĭ veneaŭ, îĭ băteaŭ, îĭ robiaŭ şi îĭ jefuĭaŭ. Şi cuvintele marilor Profeţĭ ca Isaia şi Ieremia care le strigaŭ: „*Cunoscut-au boul pe*

stăpânul său și asinul eslea domnuluĭ seu. ĭar Israil nu m'au cunoscut pe mine și poporul meŭ n'a înțeles; și, aprópe eștĭ tu Dómne de gura lor și departe de inima lor", ĭar Ieremia: *„Ce este Dómne ca calea necredincĭoșilor sporește, înmulțitu-s-aŭ toțĭ ceĭ ce lépădă poruncile"*, precum și acele cuvinte ale Psalmistuluĭ pe care eĭ tot-déuna le aveaŭ în gura lor: *„Vedut-am pe cel necurat prea înălțându-se și râdicându-se ca chedriĭ Libanuluĭ și am trecut și ĭată nu era și am căutat locul luĭ și nu s'a aflat"*. Aceste sublime învĕțăturĭ ale Profeților nu maĭ aveaŭ influență asupra inimelor și moravurilor corupte din amestecătura cu ceĭ de alte neamurĭ idololatre.

Cunóștem decĭ risipirea Ierusalimuluĭ, locul cel de închinăcĭune comun al tuturor Israiliților și împrăștierea lor pe suprafața a tot pămêntul.

Acestea tóte aparțin istorieĭ trecutuluĭ și sunt efectele ideilor filosofice rătăcite, ale unora dintre aceĭ pretinșĭ filosofi aĭ anticitățeĭ diferitelor popóre; căcĭ toțĭ ceĭ ce se ocupaŭ de adevĕrata filosofie recunoșteaŭ existența unuĭ singur *Dumnedeu adeverat și a tot putinte.*

Cu tóte acestea, fiind-că diferitele ideĭ filosofice se contradiceaŭ și se combăteaŭ între dênsele, de aceia diferitele popóre trăĭaŭ într'o vecĭnică vrăjmășie și luptă, și starea morală a societăților reclama imperios o prefacere, o îmbunătățire morală.

Ast-fel când a venit plinirea vremeĭ, cum dice marele Apostol Pavel, Dumnedeŭ a trimis pe Unul-născut Fiĭul sĕŭ, care s'a născut din femee, ca să învețe pe ómenĭ tot adevĕrul, adevĕrul sfinteĭ Evangeliĭ, pe care El l'a predicat ómenilor, adevĕrul ceresc, Dumnedeesc și etern, precum este însușĭ D-deŭ etern, și pe care Iisus Christos l'a pecetluit cu scump sângele sĕŭ, sus pe cruce. Acest dumnedeesc adevĕr al moraleĭ Evangelice care în puține cuvinte se cuprinde: *„Se ĭubeștĭ pe aprópele tĕŭ ca însușĭ pe tine, și, cum voițĭ să ve facă vouĕ ómeniĭ facețĭ*

şi voĭ lor asemenea", l'aŭ predicat sfinţiĭ sěĭ discipolĭ şi Apostoliĭ, următoriĭ lor nenuměraţiĭ martirĭ aĭ Bisericeĭ cari şi eĭ toţĭ l'aŭ pecetluit cu sângele lor, mărturisind pe Christos Fiĭul luĭ D-ḑeŭ şi Mântuitorul lumeĭ, şi tóte faptele bune evangelice basate pe acéstă credinţă şi pe dragoste adică ĭubirea către aprópele.

Cum vedem din expunerea celor de maĭ sus, filosofia în anticitate tot se întâlnea cu D-ḑeŭ, tot gasia pe D-ḑeŭ în cugetările sale, cu deosebire însă că mulţimea sistemelor filosofice a dat naştere mulţimeĭ zeităţilor (politeismuluĭ). Filosofia din ḑilele nóstre însă este mult maĭ pretenţiósă şi maĭ îndrăsnéţă; nu vrea sě recunóscă pe D-ḑeŭ niciĭ chiar în operile sale care ne înconjóră şi ne dă viaţă. Nu vrea să creadă un D-ḑeŭ a tot putinte, prea înţelept şi prea bun, dar în loc de acestea, acéstă pretinsă filosofie de astă-ḑĭ, îndumneḑeeşte materia şi pretinde a îndumneḑei şi pe însuşĭ omul, punêndu'l în locul luĭ Dumneḑeu.

Dar acéstă ideie rătăcită este veche, fórte veche; Psalmistul David a ḑis în psalmiĭ sěĭ: „*Ḑis'a cel nebun întru inima sa, nu este D-ḑeu*". Aceste ideĭ rătăcite ale timpuluĭ fiind fórte vătămătóre societăţeĭ, moraleĭ sociale, pentru că pretinşiĭ filosofĭ de astăḑĭ nu vor să recunóscă, nicĭ să primească Religia, precum nicĭ pe însuşĭ Dumneḑeŭ; pretinşiĭ filosofĭ modernĭ cu ideile lor voesc a se emancipa de orĭ şi ce ideĭe religiósă morală, sub pretext că eĭ fac ştiinţă modernă, ca cum credinţele religióse şi morale n'ar maĭ corespunde cu necesităţile morale ale omuluĭ, cu cerinţele timpuluĭ, cu pretinsa civilisaţiune modernă; nu vor sě înţělégă că Religia şi Biserica nu este şi nu póte fi în contra ştiinţeĭ, a adevěrateĭ ştiinţe care lumineză mintea împreună cu morala, care formeză inima pentru fapte bune şi generóse, ci că Biserica tot-déuna combate ideile cele rătacite, destrăbălate şi vătămătóre moraleĭ sociale, care împedică adevěrata cultură o omuluĭ ca fiinţă intelectuală şi raţională.

Ţerile nóstre româneştĭ de la început aŭ fost creştine ortodoxe, putem ḑice că chïar coloniştiĭ Romanĭ aŭ venit cu creştinismul în Dacia, unde s'a întemeïat şi s'a predicat timp de acum aprópe 2000 de anĭ. De când ţĕrile nóstre Române s'aŭ organisat în domniate şi încă domniate creştine ortodoxe, Domnitoriĭ noştri românĭ aŭ fost zeloşĭ de-a întemeïa credinţele religióse, fondând Bisericĭ şi Monăstirĭ.

Priviţı din vârful Carpaţilor şi pănă la marea Négră şi Dunăre şi veţĭ vedea tot pămêntul românesc împodobit cu aceste monumente religióse, cari tot odată sunt şi singurile nóstre monumente istorice. Toţĭ Domnitoriĭ ceĭ bĕtrênĭ şi boeriĭ ceĭ marĭ şi bogaţĭ aŭ întemeïat Bisericĭ şi Monăstirĭ pe care eĭ le-aŭ înzestrat cu averĭ însemnate pentru întreţinerea şi eterna lor existenţă, care monumente aŭ păstrat şi păstréză şi eterna lor pomenire şi în care toţĭ credincïoşiĭ visitatorĭ, şi românĭ şi strĕinĭ, îşĭ găsesc adăpost, mângâere şi trupeşte şi sufleteşte; căcĭ aci în acele Bisericı se predică Evangelia şi morala creştină evangelica. Aci în aceste Monăstirĭ s'aŭ păstrat pe lângă învĕţătura religiuneĭ şi moraleĭ creştine, s'au păstrat ḑic, şi istoria nóstră naţională şi limba nóstră naţională românésca.

Si pe când încă nu era cu putinţă a se înfiinţa şcóle sistematice, Biserica era şcóla nóstră românéscă; aci în pridvorul bisericeĭ se învĕţà carte românéscă şi învĕţătoriĭ eraŭ clericiĭ, servitoriĭ bisericeştĭ, cariĭ in pridvorul bisericeĭ învĕţaŭ carte românească pe fiĭ poporuluĭ românesc. De aceïa şi pănă astăḑĭ clericiĭ noştri românĭ pórtă numirea de *dascalul Bisericeĭ* şi adevĕraţiĭ românĭ aŭ luat ca maxima cuvintele: *Şcóla şi Biserica sau Biserica şi Şcóla.*

Când bunul D-ḑeŭ a vrut că şi aceste ţerĭ ale nóstre să se bucure de maĭ multă siguranţă şi stabilitate, bĕtrêniĭ noştriĭ s'aŭ gândit şi la şcólele bisericeştĭ sistematice, precum s'aŭ gândit şi la şcólele laice sistematice.

Ast-fel cea d'ântĕïu şcóla bisericéscă sistematică, numită Seminar, a fost înfiinţată aicĭ la Iaşĭ de fericitul întru amin-

tire Mitropolit al Moldoveĭ şi Suceveĭ Veniamin Costache la începutul secoluluĭ present, la anul 1804, pe care Seminar el atuncĭ l'a aşezat în Monăstirea Socola de lângă Iaşĭ, unde a existat până acum cincĭ anĭ în urmă. Dar fiind-că acolo în starea lucrurilor de astă-dĭ, care diferă mult de cea cu 85 de anı în urmă, existenţa şi prosperitatea Seminaruluĭ întâmpină acum multe dificultăţı, pentru care cuvênt Guvernul a găsit de cuviinţă să'l strămute aicĭ în Iaşĭ şi pentru care sfârşit s'a cumpĕrat de către Guvern vechiul palat al familieĭ Sturdza, situat chiar aicĭ lânga Mitropolie, în care palat a rezidat şi însuşĭ rĕposatul fost Domnitor al Moldoveĭ Mihail Grigorie Sturdza Voevod.

Acest vechiŭ palat însă nu era potrivit nicĭ suficient pentru şcóla Seminaruluĭ; s'a dĕrâmat o parte din clădirea cea veche şi în locul aceleĭa se pune astădı temelia nouluĭ Seminar Veniamin, la care suntem noĭ adunaţĭ în acest moment, şi Guvernul M. S. Regeluı Carol I este representat prin treĭ dintre D-niĭ Miniştri: Dl. General I. Florescu, preşedintele Consiliuluĭ, Dl. C. Olănescu, Ministru Lucrărilor publice şi Dl. G. Dem. Teodorescu, Ministru Cultelor şi Instrucţiuneĭ publice.

Ast-fel Seminarul Veniamin va fi de acum înainte lângă Biserica cea mare a luĭ Veniamin. Fericitul părinte Mitropolit Veniamin va trăi în vecĭ înaintea ochilor noştri în Mitropolia pe care el a mărit'o şi a înalţat'o, precum trăeşte nemuritor înaintea luĭ D-ḑeŭ şi va trăi în vecĭ în istoria Bisericeĭ nóstre Române.

Sĕ mulţumim dar, fraţilor, Majestăţeĭ Sale Regeluĭ Carol I şi Guvernuluĭ Majestăţeĭ Sale pentru tótă buna-voinţa religiósă şi patriotică ce aŭ arătat în cestiunea Seminaruluĭ Veniamin prin cumpărarea vechiuluĭ palat al familieĭ Sturdza chiar aicĭ lângă Mitropolie, în care palat însuşĭ Mihaĭu Vodă Sturdza a rezidat ca Domnitor al Moldoveĭ, şi prin zidirea din noŭ a unuĭ edificiŭ propriŭ pentru Seminar, şcóla Bisericeascǎ, care şcólă, Seminar, va avea de acum înainte

avantagiul pentru biserică şi pentru elevii seminarişti, fiind Seminarul Veniamin lângă marea Biserică fondată de Veniamin, unde seminariştii vor avea înlesnirea de a lua parte totdéuna şi mai ales Duminicile şi la sĕrbători la serviciile bisericeşti în Biserica cea mare a sfintei Mitropolii, în care vor deprinde şi învaţa buna orânduială a bisericei după tipicul sântei Bisericei nóstre ortodoxe de Rĕsărit.

Iar voi tineri Seminarişti sĕ vĕ siliţi din tótă inima la studiile religióse care vĕ vor fi folositóre şi vouĕ în viaţă şi prin care veţi putea şi voi să fiţi folositori poporului Român în cariera bisericéscă, în cariera predicarei cuvêntului lui D-ḑeŭ, pe care Mântuitorul nostru Iisus Christos l'a predicat El insuşi şi prin sfinţii sĕi discipoli şi Apostoli ni l'a lăsat înscris în sf. Evangelie, care învĕţătură cuprinde adevĕrurile Dumneḑeeşti —, eterne, ca şi însuşi dumneḑeescul învĕţător şi formézǎ adevĕrata cultură a omului creştin. Să nu daţi atenţiune şi să nu vĕ luaţi dupĕ pretinsele idei filosofice din ḑiua de astăḑi, care nu sunt altceva de cât idei materialiste, idei mai mult speculative şi nestatornice şi pe care un alt curent noŭ viind le schimbă, le preface şi le mută în tocmai precum vêntul de tómnă pórtă frunzele ce cad din copaci şi le duce din loc în loc dupĕ întâmplare. Să fiţi statornici în credinţele şi în respectul sfintei nóstre Religiuni cu preceptele şi dogmele ce ea ne învaţă, aşa cum le-am moştenit de la părinţii noştrii, de la moşii şi strămoşii noştrii, împreună cu obiceiurile nóstre naţionale strămoşeşti, pentru care bĕtrênii noştri ḑiceaŭ că: *podóba şi fericirea unui neam, a unei naţiuni, vine din paza legilor strĕmoşeşti, precum şi din dragostea cu râvna cea ferbinte spre sporirea împodobirei neamului*, prin cuvêntul lege înţelegênd ei şi religiunea şi legile civile bĕtrêne. Voi în studiile vóstre să nu uitaţi rugăciunea ce ne învaţă sânta Biserică: „*Impărate ceresc, mângăitorule, Duhul adevĕrului, carele pretutindenea eşti şi tóte le împlineşti. Vistierul bunătăţilor şi datatorule de*

viață, vino și te sălășluește întru noĭ și ne curățește pre noĭ de tótă spurcăcĭunea și mântuește bunule sufletele nóstre".

Iar într'acéstă ocasiune solemnă suntem datorĭ cu toțiĭ să strigăm cu recunoștință:

Să trăĭască M. S. Regele Carol I.

Să traĭască M. S. Regina Elisabeta.

Să trăĭască A. S. Regală, ĭubitorul de Christos principele Ferdinand Moștenitorul Tronuluĭ.

Să traĭască Guvernul Majestățeĭ Sale.

Să trăĭască România. Amin.

CUVÊNT PANIGIRIC

LA

Cel întocmaĭ cu Apostoliĭ Marele Constantin

Compus de Stefan Brancoveanu şi cu evlavie afierosit prea blânduluĭ seu parinte şi Domn a tótă Ungrovlahia Domn, Domn Ioan Constantin Bassarab, şi pronunţat de Radul fratele sĕu Blândeţeĭ sale. S'a imprimat în Bucureştĭ 1702, de Anthim Ieromonahul din Ivir.

Prea bine credinciosule şi prea blânde Domn! Nu era de nevoe de loc sa presint alta causa, pentru ca să afierosesc blândeţeĭ tale acest cuvênt, pentru că am cu dreptul în deajuns motiv ca fiŭ, ca să-ţĭ proaduc un mic rod al minţiĭ mele. Cu tóte acestea voesc să arat, cá afară de acésta, am avut un îndoit motiv ca să-ţĭ dedic cuvêntul. Intâĭu pe lângă că cinsteştĭ cu măreţie pe Marele Constantin, miştĭ şi pe alţiĭ cu un aşa exemplu nobil la respectul celuĭ în tocmaĭ ca Apostoliĭ. Cine nu vede dar că fórte cuviincĭos convine dedicaţia blândeţeĭ tale. Maĭ este ĭarăşĭ alt motiv că publicând eŭ compunerea şi dorind să găsesc simbatie de odată în toţĭ, m'am hotarît să pun în întrebuinţare maniera a celuĭ din

Samosata (Lucian în Armonid), care pentru ca să se faca ușor cunoscut la toțĭ s'a gândit, dupĕ zelul luĭ Timotheĭu flautistul, *că acela ar fi cel maı bun în cetate, căruĭa ı se încred alțiĭ, și care ar fi deajuns în locul tuturor.* Acela fórte înțelepțește ḑicea, că pentru ca sa laude cu toțĭ cuvintele sale, era în deajuns ca el să-ĭ laude cel întaıu, lucru admirabil. Pe care idee urmând'o și eŭ, ḑic ca nu pentru ca să laude toțĭ cuvêntul meŭ, pentru că acésta este preste vrednicie, ci pentru ca sa-l vada cu ochiu blând, destul este privirea ta cea prea blânda,....... (lipsește urmarea dedicațieı).

CUVÊNT.

Că Marele Constantin a fost Mare Sfânt, pentru că a fost Impĕrat și întaĭu Imperat (creștin).

Sfințenia este înălțimea cea maĭ grea de străbătut a virtuțeı creștine. Greutatea Cruceĭ este de sigur ușóră, pentru că a spus'o însușĭ Adevĕrul; și pentru ca să ajungem la Ierusalimul cel de sus, ajunge numaĭ să strivim sub picĭóre pe întreitul protivnic al mântuireĭ omeneștĭ, pe urîtorul de D-ḑeŭ. Dar cu tóte acestea cât sunt de puținĭ ceĭ aleșĭ din ceĭ mulțĭ chemațĭ. Cu tótă îndurarea (mila), cu tótă curățenia, și maĭ cu tóte cele-l-alte virtuțĭ o singură faptă ră mortală, nu póte óre să ne priveze cu o întristare fără sfârșit de vecĭnica bucurie, de nespusa veselie a Paradisuluĭ? Si dacă, pentru ca să ne ferim de pre adêncul întunerec al Infernuluĭ, de înfricoșata privire a Gheeneĭ, este de nevoe să asudăm și să intrăm prin pórta cea îngustă, ce ostenélă este de trebuință, ce muncă pentru că să dobândească cine-va o salășluire maĭ cuviincĭósa în Fericirea cea nesfîrșită, și un loc de sfințenie în strălucirile sfinților? Deci grea este de ajuns sfintenia, și fiind-că ĭarășĭ îngreuează maĭ mult mersul împrejurărilor, trebue să conchidem că vrednicia este maĭ mare, unde împrejurarea

este maĭ grea. Două împrejurărĭ grele ni să presintă astă-ḑĭ sĕrbătorind pe Marele Constantin, pentru a câştiga sfinţenia. Intăĭ pentru că a fost Impĕrat, a doŭa pentru că este cel întăĭ care a alergat spre Sfinţenie. Luaţĭ aminte la argumentare pentru ca să se înţĕlégă vrednicia sĕrbătóreĭ Impĕratuluĭ celuĭ în tocmaĭ cu Apostoliĭ.

Că împrejurările saŭ îngreuéză câştigarea lucrurilor, saŭ le fac maĭ uşóre este o propoziţie, pe care cercarea (experienţa) ḑilnică o arată prea adevĕrată. Pentru că maĭ greŭ generaliĭ înving pe inimic cu o armată maĭ puţină, din causa lipseĭ, şi maĭ uşor devin învingĕtorĭ cu maĭ multă, pentru adaosul de ajutor; că ĭarăşĭ două împrejurărĭ s'aŭ unit la Marele Constantin pentru ca să facă grea de ajuns Sfinţenia, sunt multe doveḑĭ care argumentéză pe faţă. Să începem de la Impĕrăţie, care a fost întăĭa împedicare. Cine nu ştie că sărăcia pregăteşte sufletul cătră respectul de D-ḑeŭ? Cel sărac nu cade în mândrie, din care curg atâtea rĕle (Parim). Cel sărac uşor înfrânează patemele neraţionate, uşor îşĭ înfrânează corpul, de şi ar fi nedomolit, curând aruncă de la el plăcerile deşarte, uşor îmbraţoşază răbdarea, uşor trăeşte în înţĕlepcĭune, curând devine moderat, uşor introduce în sufletul seŭ în ordine chorul cel prea cuviincĭos al virtuţilor variate. „Uşurinţa de a fi prudent (ḑice Hrisostom lăudând), îngrijirea de suflet, şi moderaţiunea cu scumătate, a nu se îngâmfa curând cine-va, îl face sa se ferească de grandomanie; şi în fine orĭ-care altă virtute cu multă îmbelşugare isvorĕsc în sufletele celor săracĭ“. Nenorocirile şi nevoĭa aduc pe pĕcătos la pocăinţă, dupĕ cum a recunoscut şi a mărturisit acésta Profetul. „Dómne în întristare adusu-mĭ-am aminte de tine“. Procură atâta motiv de religiositate şi de virtute plăcută luĭ D-ḑeŭ sărăcia, în cât devine un ce îmbelşugat. Ce lucru minunat s'ar părea dacă un sĕrac ar lua curaj a se înalţa maĭ sus şi'şĭ va câştiga loc în chorul îngerilor? Drept este dar când şi Sf. Ioan Hrisostom strigă: „Cine póte fi maĭ fericit de cât sĕracul?“ Ceea ce nu convine bogăţieĭ cu atâta rĕutate, şi cu atâtea lipsurĭ. Auḑĭ bogăţie, înţĕlege adunărĭ iliadice de rĕle. Cu avuţia împĕrăţeşte superbia, stĕpâneşte invidia; uciderea creşte, intriga predomneşte, plăcerea preponderéză, cheltuelele nebune tiranisesc, minciuna să îngâmfează, adevĕrul se exilează, credinţa se pĭerde, curăţenia se corumpe, rĕutatea se gra-

tuléză, legea se calcă, Dumnedeŭ se insultă. Acésta (bogaţia) ca o furtună puternică mână pe cel bogat într'o parte şi alta în marea plăcerilor, îĭ întunecă priceperea, îĭ turbură mintea şi-ĭ leagă sufletul cu lanţurĭ nedeslegate; şi, dupre cum veşmintele cele lungĭ împedică mişcarea (umblarea), de asemenea şi bogăţia de prisos progresul. „Veşmintele lungĭ până la glesne împedică corpurile, ïar avuţiile peste măsură sufletele“. „Comoditatea (a dis unul din dascaliĭ Bisericeĭ—Dorotheïu), nepăsarea şi lenea lâncezesc şi netrebnicesc sufletul“. Baniĭ îndeamnă spre fapte rĕle, pentru că întinde stadiul cătră dorinţĭ viclene. Şi înclinând natura (omuluĭ) cu bucurie spre rĕutate (dupĕ Grigorie al Nise'or),—natura este gata a înclina spre maĭ rĕŭ—, şi aruncându-se spre rĕle, ca focul spre materiile uscate, dupĕ socotinţa prea înţeleptuluĭ Teolog. Cum să nu alerge maĭ cu repejune,—dupĕ sfânta vorbă a celuĭ cu gura de aur—, spre pĕcate ceĭ bogaţĭ? pentru că abundenţa concede multă uşurinţă dorinţilor viclene! O! cât de mult se apropie bogatul de pĭerzare! O! cât de mult se depărtéză bogatul de mântuire! „Cu greŭ va intra bogatul întru Impĕrăţia Cerurilor“. Nu este dar lucrul cel maĭ greŭ pentru bogat Sfinţenia? Nu se pare neunită fericirea materială cu Sfinţenia? Afară de aceĭ ce duc o viaţă particulară, şi nu aŭ puterea, pentru că sĕ supun legilor, şi n'aŭ deplină libertate la rĕŭ, de şi nu posed eĭ frâul cu totul absolut al patimilor; dar cine împĕrăţeşte cu o domnire întinsă, cine legistează pentru alţiĭ supunere la legĭ, uşor cade în fără de lege.

Ceĭ vechĭ numeaŭ pe orĭ-ce Impĕrat Tiran, şi puţin câte puţin a rĕmas denumirea pentru stĕpânitoriĭ nedrepţĭ, probabil pentru că fiind ceĭ drepţĭ fórte rarĭ, un viţiŭ cu atâta întinde e era vrednic să dea în aşa împrejurare o denumire comună. Greŭ este ca Impĕratul să nu devină Tiran, şi maĭ ales când nu are pe cine-va maĭ superior pe pământ. Mulţĭ din ceştĭ maĭ modernĭ, orĭ urînd tot felul de jug, a cădut uşor în ateism, orĭ dorind prea puternic puterea s'aŭ connumĕrat pe eĭ cu Zeiĭ. Nu l'ar fi înduplicat pe Marele Alexandru linguşirea, că ar fi fiĭul luĭ Joe Olimpianul, dacă nu l'ar fi aflat uşor dispus din causa înălţimeĭ tronuluĭ pe care şedea, şi mândru pentru prea marea sa norocire. O! aspru împedicator al virtuţeĭ unde ţĭ este sceptrul? In ce luptă te-aĭ aflat, prea sfinte suflete al

Marelui Constantin? Multe motive aĭ avut, din causa corónei ceĭ de mult preţ, către plăcerĭ, către patimĭ, ĭubitorule de Christos Impĕrate. Decĭ dar nu te-a înşălat în nemărginita viaţă omenéscă mulţimea plăcerilor, ci ţi-aĭ astupat urechele, ca un alt pre înţĕlept Odiseŭ la cântarea cea atrăgĕtóre a Serinelor corupte, păzindu-ţĭ auḑul, pentru cuvêntul cel mântuitor al Domnuluĭ ce ḑice: „Ascultă-mĕ pre mine". Dacă dar aĭ ajuns la limanul cel maĭ sigur al fericireĭ, învingĕtor al primejdiilor, şi a agităreĭ valurilor, cum să nu se bucure dupĕ cuviinţă Biserica astă-ḑĭ? Când Impĕratul cel maĭ drept suferea de rĕutatea lepreĭ, n'a primit medicamentul cel nelegĭuit al Iudeilor, pe care îl sfătuĭaŭ ĭubitoriĭ de turburare ca să ucidă copiiĭ tinerĭ spre a se scălda în sângele lor nevinovat. Şi de şi îl nevoĭa la acésta ĭubirea de sine, şi'l îndemna puterea împĕrătéscă, s'a opus fórte eroic îndemnurilor rĕle, şi s'a mulţămit maĭ bine cel prea îndurat să nu-şi foloséscă sănătatea luĭ, de cât să-şĭ pĭarză nevinovăţia sa. La cuviincĭósa ḑidire a Bisericilor n'a căutat imposanţa luméscă, ci cu zelul înalteĭ demnităţi să contribue îngrijitorul marinimos al ómenilor, cel ce pórtă sceptrul să concureze cu servitoriĭ mecanicĭ la clădirea făcută de mânĭ omeneştĭ. N'a căutat în legislaţiune supremaţia de predominare, ci să se supună legilor legislatorul. Şi dacă a învins atâtea împrotivirĭ prea religiosul Autocrator, pentru ca să sĕvêrşască lucrurĭ plăcute luĭ D-ḑeŭ şi Mântuitoruluĭ, óre n'a învins o mare împrotivire pentru ca să sbóre măreţ la Sfinţenĭe? Căcĭ dacă n'ar fi fost vre-o altă împrotivire să se învingă, n'ar fi fost probabil să fie atât de admirată Sfinţenia celuĭ întocmaĭ cu Apostoliĭ.

Aceea ce provócă surprinderea nu este atâta că Marele Constantin a fost Impĕrat şi s'a sfinţit, pe cât este faptul că n'a fost maĭ înainte alt împĕrat sfinţit. Dacă s'ar fi vĕḑut alte urme împĕrăteştĭ în calea virtuţeĭ care, duc deadreptul la sfinţenie, ar fi alergat maĭ uşor, şi noĭ l-am privi cu maĭ puţină admiraţiune. Dar fiind-că este cel întaĭu, ce a mers pe acésta cale, reuşita devine fórte eroica şi vrednică de laudă.

Inceputul, dupre cum îl descriŭ fórte potrivit Poeţiĭ, îşĭ are faţa sĕlbatecă şi înfricoşată şi de aceea nu lasă pe tot omul să se apropie. Orĭ-cât de greŭ este lucrul, nu este nicĭ odată atât de greŭ, pe cât este de fórte mare începutul

(ḑice filosoful): „Cel maĭ mare lucru probabil este începutul la tóte, dupre cum se ḑice, de aceea este şi fórte greŭ“. Câtă témă inspirà o dată corăbierilor: *A nu trece dincolo de columnele luĭ Hercule.* Nu îndrăsnea cine-va să trécă peste marginele ce le arată Columna distrugătóre a Eroului învingĕtor; dar dupĕ ce a trecut cu norocire cea întâĭa corabie triumfătóre, dupĕ ce s'a constatat falşă inscripţia Columneĭ, plutesc acum dincolo cu curaj corabieriĭ, şi navigă mulţĭ nu numaĭ pentru ĭubirea de câştig, ci şi pentru curiositate. Marea îndrăsnéla, de sigur demnă de lăudat, o are cel întâĭ, care a trecut vechele marginĭ, care a dovedit astă-ḑĭ că este navigabilă acea parte a măreĭ, ce se socotea maĭ înainte îndeobşte de cătră toţĭ nepercursă. Fericirea vieţeĭ aceştia, bogăţia, gloria nu'l lasă aşa de uşor pe om să zbóre cătră Acropolul ceresc. „Cu greŭ va intra bogatul întru Impĕrăţia Cerurilor“. Cel întâĭu Domnitor ce a îndrăsnit să deschidă calea închisă, este Marele Constantin. Işĭ închipuĭa în tot-déuna, pre înţĕleptul, icóna străluciref omeneştĭ, pe care o a descris Isaĭa profetul: „Tótă gloria omuluĭ este ca flórea ĭerbeĭ“. A cunoscut că gărḑile împărăteştĭ, ceremoniile şi pregătirile măreţe sunt lucrurĭ trecĕtóre, visurĭ înşelătóre şi de aceea îndepărtându-şĭ mintea de la tótă frumuseţa pămêntésca, adecă de la tótă umbra, a poftit să se facă cetăţan al Ceruluĭ, însuşĭ vĕḑĕtor frumuseţeĭ Dumneḑeeştĭ. Şi atâta a înaintat în dorul seŭ, în cât s'a făcut exemplu de Sfinţenie împĕrătéscă. Căţĭ ómenĭ maĭ se cinstesc de Biserică ca Sfinţĭ, câţĭ puternicĭ aĭ lumeĭ se pomenesc, câţĭ împĕraţĭ se glorifică, toţĭ îl urméză pe Marele Constantn ca conducĕtor. Toţĭ îĭ sunt datorĭ pentru conducerea spre Paradis. Judece acum marea vóstră înţĕlepcĭune demnitatea celuĭ întocmaĭ cu Apostoliĭ. Două împrejurărĭ ĭ-a îngreuĭat mersul spre virtute, maĭ ales spre Sfinţenie şi le-a învins pe amândouă acestea prea cuviosul Impĕrat cu o bărbăţie admirabilă. A rourat cu curaj Sfinţit pe bogat şi pe sĕrac, pe nobil şi pe ţăran, pe cel puternic şi pe cel supus. A îmbărbătat pe cel bogat, pentru că Constantin, care era cel maĭ bogat, a intrat cu atâta bravură în cerurĭ, pe care o a dobândit din tinereţe, îndeplinind porunca evangelică: „Inbogăţi-ţi-vĕ în cerurĭ“. Să îmbărbăteză cel nobil, pentru că Constantin, care era cel maĭ nobil, a dorit petrecerea vieţeĭ ceĭ maĭ înalte, învĕţând de la Apostolul: „Că nu

sunt fiiĭ corpuluĭ aceștia, fiiĭ luĭ D-ḑeŭ, ci fiiĭ făgăduințeĭ se socot ca sємânță“. Să îmbărbătéză Impĕratul pentru că Constantin care a împĕrățit peste atâta mulțime, s'a nevoit a căștiga clironomia făgăduințeĭ luĭ Christos. „Moșteniți Impĕrăția care este gatită nouĕ“. Să îmbărbătéză sĕraciĭ și nenorociții, pentru că dacă gloria și bogăția s'a învins de dorul virtuțeĭ, cum se nu progreseze ușor sĕrăcia, care este un motiv spre fapte bune? „Dómne întru nevoe mi-am adus aminte de tine“.

Vede fericitul și în tocmaĭ ca Apostoliĭ și se bucură de fructul exempluluĭ ce ne-a lăsat. O! și de câtă veselie se bucură vĕḑênd pre Domnitorul nostru cel prea renumit, cum cu tótă avuția sa, cu tótă gloria sa, cu tótă domnirea sa, nu neglijază de loc de isprăvile credințeĭ? Cum în fruntea măreției sale lumea nu distinge o rază maĭ luminósă și maĭ purtătóre de văpae de căt religiositatea. Cum purtând numele luĭ Constantin are în el și virtutea luĭ Constantin ca icóna. Aĭ învins prea blânde Domn opunerea putereĭ. Cunóștem învingerea din dreptate, din ĭubirea de ómenĭ, din blândeța. Recunóștem triumful pentru că vedem triumfând *Religia.* Să se bucure fie-care și alerge spre virtuțile ce înfloresc preste tine, și din aceste conchidă la mulțimea virtuților tale, păzite de Dumneḑeu Domn, și într'un chip drept pregateasca-șĭ încheerea, că adevĕrată este sentința Profetuluĭ ce ḑice: „Dupĕ cum este Guvernatórul Cetățeĭ, așa și toțĭ ceĭ ce locuesc în ea“.

C. Erbicénu.

CUVÊNT PANEGIRIC

LA

ȘTEFAN INTĂIUL MARTIR AL LUI CHRISTOS

Compus de Ștefan, fiĭul prea blânduluĭ și ĭubitoruluĭ de Christos Domn a tótă Ungro Vlahia, Domnul Domn Ioan Constantin Basarab, și afierosit cu umilință de el aceluĭ neînvins luptator și stratig al martirilor. S'a tiparit în Bucureștĭ 1702, de Anthim Ieromonahul din Ivir.

Corifee al martirilor, neînvinsă Ștefane! Am îndrazuit sa compun o mica laudă mareĭ tale virtuțĭ întâiule luptator, stratige al martirilor. Nu este atât de artistică compunerea și de aceea are trebuința de ajutorul teŭ, pentru ca să nu devie o jucarie pângarita, de ocara lumei. Dupe cum aĭ învins cu înțĕlepciunea și cu spiritul îndrasneața Sinagoga a Cirineilor și a altor doritorĭ de lupta, tot ast-fel poțĭ și cu mult maĭ ușor sa astupĭ gura acelora, cariĭ ar voi să desprețuească Cuvêntul ce ți-l afierosesc. Dacă nu este frumos ca artă, sper că-țĭ va parea bine-plăcut pentru conținut, adeca pentru escelenta virtute ce aĭ manifestat în lume. Fie sa capăt vre-odata experiență în forța oratorică, ca să

istorisesc în fine, după cum doresc, într'un mod maĭ reuşit faptele tale cele minunate. Pănă când, Prea eroice luptător al Bisericeĭ, veĭ fi solitor cătră pacificatorul Dumneḑeŭ pentru liniştea şi situaţia pacĭnică a prea blânduluĭ meŭ Domn şi Părinte prea iubit, care cu atâta plăcere vine de faţă în adunare, ca să laude gloriile tale, să sĕrbătoréscă bravurile tale, pană atuncĭ rogă-te (mĕ rog ţie din adâncul inimeĭ şi în genunchĭ), rógă pe acea Inţelepcĭune a Părinteluĭ, pe Fiĭul şi Cuvêntul luĭ Dumneḑeŭ şi pentru progresul meŭ la ştiinţa şi învĕţătură, prea generóse Ştefane, pentru ca sa se îndrepte ocupaţia mea spre cinstea şi mărirea Mântuitoruluĭ Christos, caruĭa te-aĭ aratat cu fapta soldat credincĭos şi neînvins.

Cel nevrednic de nume şi cel maĭ mic al tĕŭ serv,
Ştefan Brâncovénu.

C. E.

CUVÊNT PANEGIRIC

LA

Prea mărita adormire a Născĕtórei de D-ḑeŭ pururea Fecióră

Compus de Stefan, fiĭul prea blânduluĭ și prea piosuluĭ Domn a tótă Ungro-Vlahia, Domn, Domn, Ioan Constantin Bassarab, cu umilință afierososit blânḑeĭ și ĭubitóreĭ de Christos mume Dómna, Dómna, Maria Dómna ca dovoda de respect fiesc, pronunțat de Radu fratele seu. In Bucureștĭ, de Anthim Ieromonahul din Ivir 1703.

Prea blândă Stĕpâna și prea dulcea mea muma!

Nu este cu putința, în vrâsta în care mĕ aflu, sa produca omul cugetărĭ înalte, sa le ordineze cu o dispunere armonica și sa le formeze dupe o eloquență ceruta; în cat dacă probabil și în acest cuvințel să va afla vre-o cugetare nobila, o ordine bine-regulată, saŭ vre-o forma artistică, va fi acésta o dăruire a Impĕrateseĭ Ingerilor, care ajuta cu mâna sa cea prea îndurațóre și împuternicește pe aceĭa, cariĭ studiază cu religiositate mărirea și lauda eĭ. Aceĭașĭ să întâmplă și în faptele tale, Stĕpână prea

piósa, pentru ca maĭ în tóte lucrurile tale lucește o putere escepţională, adecă o lucrare și o apucatură a Mirései ceĭ fără prihană, care privește cu ochiĭ veselĭ și primește ruga ta umilită, ce o facĭ la pregătirea și începutul a tótă fapta morală. Acéstă deprindere placută luĭ D-ḑeŭ trebue s'o aĭbă înaintea lor ca o oglindă fiiĭ Bisericeĭ, pentru ca să se îndrepteze orĭ-ce lucrare spre cinstea și mărirea A-tot-puterniculuĭ D-ḑeŭ, prin solirea și acoperemêntul Maĭceĭ pururea Fecĭóreĭ Marieĭ. Iată dar Stĕpână ĭubitóre de D-ḑeŭ pentru ce'ţĭ dedic acéstă sânţită imnologie (laudă) pe care am compus'o, nu numaĭ pentru ca să primeștĭ un ospăţ sufletesc prin ascultarea laudelor prea măriteĭ Fecĭóre, ci ca să se învețe și poporul luĭ D-ḑeŭ să pună ca temelie statornică la tóta lucrarea căldurósa solire a Născetóreĭ de D-ḑeŭ celeĭ pline de dar. Primește dar cu inimă de muma acest mic dar al fiuluĭ celuĭ ĭubitor de muma și cu acéstă datorita-ţĭ umilinţa din inimă fiĭasca ceţĭ-o dedica, muma mea cea prea blânda! Și așa să te am prin solirile celeĭ prea Curate împreuna cu prea blândul meŭ Domn și Părinte îndelung—înḑilita la mulţĭ anĭ și ferita de tot rĕul.

Al blândeţeı tale supus și prea umilit fiu
Stefan Brancovanu.

CUVÊNT.

Semne de bucurie nu se potrivesc, unde predominează întristarea; nicĭ aŭ loc chorurile cântareţilor, unde exist lacrîmile celor ce plâng, și unde suspinurile nemângăéte sĕrbătoresc o întristare. Ce însamnă acesta? A sosit în fine

la apus sórele cel purtător de lumină al fecĭoriei, şi voĭ vĕ bucuraţĭ? S'a întunecat pĭatra cea maĭ de preţ a corónei dumnedeeştĭ şi voĭ vĕ înves liţĭ? A adormit Impĕrăteasa lumeĭ, lumea sufletelor drepte, sufletul natureĭ omeneşti, speranţa, acoperemêntul, refugiul şi dulceaţa neamuluĭ nostru, şi voĭ vĕ veseliţi? Am pĭerdut margarintul cel maĭ bogat ce a putut să ĭasă din mânile cele maĭ puternice ale haruluĭ Dumnedeesc, şi voi de bucurie săltaţĭ? Nu-mĭ închipuesc nici odata ca a fugit din memoria vóstră mulţimea nespuse de haruri, ce din o ast fel de fôntană de aur prea curat s'a revărsat cu darnicie şi cu îmbelşugare în sînurile celor ce aleargă către Ea. Nu îndrăsnesc să presupun de loc ca dóra nu vĕ amintiţĭ mai mult căldurósa ajutorinţă, sprijinirea, solirea şi manuducerea Sa. De ce dar atâta bucurie fară vreme?—Am înţeles sensul,—ne-am ajuns scopul! Aveţĭ dreptate, bucuraţi-vĕ că aveţĭ cuvênt. Prea Curată Maĭcă şi a dat asta-dĭ prea sfântul suflet în mânile Cuvêntuluĭ Dumnedeŭ-Omuluĭ, pentru ca să plóe torenţial peste noĭ fiii seĭ de acolo, de la Cel fară de început, şi Isvorul cel mai bogat a vieţeĭ de vecĭ rîurĭ aurite de bine facerĭ, fericire şi nemurire. Bucuraţi-vĕ şi vĕ veseliţi câţĭ locuiţĭ acest pamênt de suspinuri şi lacrîmĭ, pentru ca s'a înălţat peste stele Impĕrăteasa cerurilor, pentru ca să schimbe curgerile (vărsarile) în folos obştesc al ómenilor. Maĭ ales pentru ca să bata în inima vóstră atâta bucurie mĕ presint astă-dĭ să vĕ expun, dupĕ putinţa, acéstă cestiune. Şi de şi expunerea va fi fără arta, sper că va fi placuta vouĕ ascultătorilor iubitorĭ de D-deŭ, cacĭ armonisaza cu disposiţia sufletului ce aveţĭ către Ceea ce dă cu îmbelşugare darurĭ—Mirésa pururea Fecĭóră.

Maĭ întăĭ este prea evident şi cu grăbire este nevoe de argumentare, cum întru tot Impĕrateasa Fecĭóră, când s'a înalţat cu prea marita cinste în palatul cel purtator de lumină al măreţieĭ Celuĭ A-tot-puternic, îndata ce o a vĕdut s'a minunat chorul puterilor Cereştĭ: „Cine este acésta ce s'a înalţat din deşerturĭ? Şi se ocupa de mân-

tuirea natureĭ raţionale“. (Cântarea cânt. cap. 8. vers. 5). Pentru ca şi maĭ înainte de a apărea din vechiurile sînurĭ ale Profeţilor a fo-t preḑisă tótă spre folosul neamuluĭ omenesc. Dacă viaţa, intrarea eĭ în lume, nutremêntul, petrecerea şi tótă fapta sa a fost pentru mântuirea omenéscă, cine póte sa se opună ca şi înalţarea sa n'a fost pentru neamul omenesc? Cine se va împrotivi ca nu s'a mutat pentru neamul omenesc? S'a arătat în Vechiul Testament sub umbra uneĭ porfire, în flacarile; ḑic, ale ruguluĭ celuĭ nears al luĭ Moisi, şi cu focul dragosteĭ sale ne-a deslegat de legăturile cele grele ale sclavieĭ stramoşeştĭ (Exod. cap. 3. vers. 2). S'a aratat în adâncimea apelor în formă de Chivot pentru ca să ne pazasca în braţele cele înduratóre de muma, de înfricoşatul cataclism al blestemuluĭ adamitic (Genes. cap. 7. vers. 7). Şi ce să ḑic înca, ce primavară înflorita de har nu ne-a preînchipuit în toiagul cel odraslit al luĭ Aron? (Numere cap. 17. vers. 7). Câte secule de aur nu ne a înrourat din vechime prin norul cel aducĕtor de plóie al luĭ Ilie? (Imp. 3. cap. 18). La câta fericire placută nu ne-a râdicat prin acea scara minunata a luĭ Iacob? (Genes. cap. 28). Aicea mi se pare mie că o vĕd luminând ca un Luceafer de diminéţă pentru ca să împraştie de la noĭ întunerecul înşălacíuneĭ deabolice (Cânt. cânt. cap. 7). „Sa lucéscă acolo ca un Sóre prea radios pentru ca sa înavuţască sinurile nóstre cele de nimica cu insuflărĭ frumóse. Aicea sa luminéza ca o stea spre a ne fi ca conducĕtóre în chorurile cele întunecóse ale mizerieĭ şi ale vieţeĭ nóstre ceĭ pline de pericule. Acolo sa lumineze ca o Lună pentru a ne înalbi pe noĭ ceĭ întunecaţĭ, şi a ne conduce ca un curcubĕŭ spre a ne fi Inger de pace. O! arĕtărĭ nenumĕrate! Vedeţĭ cum se rĕspândesc pe câmpiĭ pentru a fructifera grîul celor aleşĭ, cum se întinde ca o Livadă pentru ca să ne dea arborele vieţeĭ, cum se râdică ca un Munte pentru a ne odrăsli adevĕrata viţă, cum izvoreşte ca o Fôntână închisă şi un Puţ plin de ape dătătóre de viaţă, pentru a ne hărăzi harurile

cele de sus. Vedeţĭ cum înflorește ca o Rodie din Ierihon pentru a ne transmite parfum bine-mirositor; Ca Chedrul Libanuluĭ pentru a ne procura balsamul cel de mult preţ al nestricacĭuneĭ; Ca Chiparisul Sionuluĭ, pentru a ne păzi prin umbra sa. Şi ca Finicul din Cadde, pentru a ne îmbogaţi cu învingerĭ glorióse şi triumfurĭ;“ în atâta în cât putem să-ĭ strigam: că nu pentru tine numaĭ te-aĭ născut Fecĭóra. Şi în adevĕr, nu numaĭ pentru tine singură s'a mărginit cel nemărginit, s'a încorporat cel fară corp, aĭ desmerdat pe nutritorul a tóte. Nu numaĭ pentru tine singură te-aĭ născut Fecĭóră. Când A-totputernicia Creatoruluĭ a luat flórea frumuseţeĭ din florĭ, flórea lumineĭ din stele, flórea albeţeĭ din mărgaritare, flórea curaţenieĭ de la Ingerĭ pentru a forma frumuseţa natureĭ, pe Născĕtórea de D-ḑeu, pururea Fecĭóra, s'a îngrijit şi de mântuirea nóstra. Nu numaĭ pentru tine te-aĭ nascut: nu numaĭ pentru tine numaĭ aĭ pronunţat acel cuvênt de patru silabe: *fie-mie* (dupĕ cuvêntul tĕu), de care atârna mântuirea a tótă lumea (Luc. cap. I). Nu numaĭ tu singură te bucurĭ de acele bunurĭ ne descrise ale Paradisuluĭ, ci şi noĭ pĕcătoşiĭ şi nevredniciĭ fiiĭ tĕĭ, pentru ca te-aĭ născut, aĭ vieţuit aĭ adormit şi te-aĭ mutat la Cerĭu, pentru mântuirea neamuluĭ omenesc şi folosul lumeĭ întregĭ. Aşa cântărĭ melodice intonând astăḑĭ sfânta nóstră Biserică marturiseşte: „Intru naştere fecĭoriă aĭ pazit, întru Adormire lumea nu o aĭ părasit de D-ḑeu Născĕtóre...“ (Trop. Serbĕtóreĭ). Şi cine se îndoeşte vre-odată, Mireasa fără prihana, de acest adevĕr? Ca oglinda cea maĭ adevĕrată adunĭ în sine razele bunătaţeĭ Dumneḑeeştĭ şi le resfrângĭ spre noĭ într'un chip óre-care. Şi acum chĭar ca o Fôntană izvorîtóre de darurĭ, bând din adâncimea cea nemasurată a bunurilor apa cea de vĭaţă, cu bogate curgerĭ verşĭ asupra nóstră. Acum ca o Albină prea îngrijitóre alaptând flórea cea prea dulce din Nazaret ne transmiţĭ şi nouĕ mierea cea prea dulce. In fine ca Abis plin de darurĭ ne hărăzeşte cu îmbelşugată dare triumful asupra vĕḑuţilor şi nevĕḑuţilor vrăjmaşĭ în orĭ-ce luptă şi

rĕsboĭ: Sănĕtate contra bólelor în timp de ciumă, siguranța contra vijeliilor în timpul ĭerneĭ, sprijĕnul contra trădarilor în timpul persecuțiilor, ajutorul în contra nenorocirilor în timpul sărăcieĭ, şi măngaerea în contra a tótă ispita în primejdiĭ. In cât de loc nu mĕ îndoesc că pentru tine cea fără prihană şi Prea-curată Născĕtóre de D-ḑeŭ Maria, Sânțitul cântător a ciripit (cântat): „Mântuire voiu lucra în mijlocul pămêntuluĭ" (Psal. 13). Pentru că tu eştĭ inima pe care s'a zidit vĭața lumeĭ; Eştĭ locul din care s'a scos comorile cele maĭ de preț ale mântuireĭ omeneştĭ; Eştĭ Cerul din care ca din o plóĭe s'a revĕrsat tóte harurile pe pamênt; Eştĭ camara de nuntă unde s'a însoțit umilința natureĭ nóstre cu prea Inaltul Dumneḑeŭ; Eştĭ în fine Cartea în care scriindu-se Cuvêntul Te-aĭ înscris şi Tu împreuna cu Cuvêntul ca împreuna Eliberatóre. O! harurĭ a celeĭ întru tóte cântată Fecĭóră; darurĭ de sigur de admirat, nu numaĭ pentru mulțimea lor, ci încă de admirat şi pentru nespusa bunatate cătră noĭ. Şi óre să fie cineva atâta de nerecunoscĕtor în cât să nu mărturisască că Mutarea Fecĭóreĭ a fost o surprindere vecĭnică de ĭubirea sa cătră noĭ.

Dar pentru ce mĕ încerc eŭ cu tropĭ oratoricĭ şi cu forme tehnice să dovedesc tot acea ce Ea însăşĭ dovedeşte astăḑĭ prearĕtat,—Maĭca Adevĕruluĭ,—Stĕpâna de D-ḑeu Născĕtórea? S'a apropiat, dupĕ cum vedețĭ, Fôntâna viețeĭ ca să între cu o minune curiósă în noĭanul întunecos al morțeĭ. A pierdut mare parte din stralucirea naturală ochiĭ ceĭ străvĕḑĕtorĭ şi scânteitorĭ şi cu greŭ maĭ apare încă fața cea vióe şi roşața buzelor. Maĭ înainte încă de a secera mórtea tótă mulțimea harurilor corporale, se întórce Născĕtórea de D-ḑeŭ catră Petru, ce se căina, cătră Ioan, care suspina şi cătră ceĭ-l-alțĭ sfințițĭ Apostolĭ cariĭ într'un glas plâng şi cu o voce întreruMptă prin suspinurĭ rógă pe Sfințiĭ Apostolĭ să împlineascâ acest testament: „In satul Gethsimani îngropați-mĭ trupul meŭ", ca şi cum ar ḑice: „O copiĭ aĭ fiĭuluĭ meŭ Iisus, dupre cum tóte po-

runcile luĭ Iisus, Parintelui şi Invĕţatoruluĭ vostru le-aţĭ îndeplinit, tot aşa îndepliniţĭ, vĕ rog, şi cuvêntul Maĭcei vóstre. Ingropaţi-mĭ móştele în satul Ghetsimani: „In satul Ghethsimani îngropaţi-mĭ trupul meŭ". Dar o! mult simbatica şi milostivă Maria, de ce cu atâta grabă şi dor îndemnĭ pe Sânţiţiĭ Apostoli ca să îngrópe în satul Ghetsimani pre Dumneḑeescul şi pre fericitul tĕŭ trup? Oare pentru ce, ca zare purtătóre de lumină, Maica a Flórei din Nazaret, nu voeştĭ de cât în mijlocul florilor mirositóre să-ţi facă mormêntul? saŭ pentru că doreştĭ sa adunĭ şi ca adormita sîngele cel de mult preţ, pe care viŭ l-a vĕrsat în acel loc Un-nascutul tĕu Fiŭ? Sau pentru ca imitând şi tu natura altor florĭ, care-şĭ au începutul şi sfârşitul în Grădini de aseminea şi tu care eşti, Rodia cea mirositóre a Ierehonului, voeşti sa-ţĭ ai mormêntul în grădină? Nu, nu, aud că-mĭ ḑice Preasfânta Mireasa, altul este scopul şi altul sfârşitul dorinţei mele. Voesc şi poftesc să mĕ îngrópe în satul Gethsimani, pentru ca fiind locul aprópe de valea Iosafat, în care trebue să fie ultima judecată a lumeĭ, póte că va voi să ĭea în acea înfricoşata ḑi omul nenorocit şi pĕcătos vre-o uşurare, vre-o mângăere şi ajutor de la móştele mele adormite, şi de la acea ţĕrîna, care însufleţită a dat dreptuluĭ judecător corp omenesc. De acea aducêndu-şĭ aminte întruparea sa din sângiurile mele şi cunoscênd întristata mea faţa în acel pământ, unde va fi îngropata Maria Muma sa, va judeca cu blândeţă; aruncând fulgerile blestemuluĭ, va rîdica mânile spre bine-cuvêntare; stingênd focoşiĭ sĕĭ ochĭ, îĭ va schimba în milostivire; şi în fine lasând tótă mânia şi urgia, sĕ va grăbi spre îmblânḑire, şi aşa drépta resplată o va întórce în îndurare, osînda în compatimire, ura în ĭubire, pedeapsa în har. Iar: „Duceţi vĕ de la mine blestemaţilor", (se va întórce în) „Veniţĭ cătra mine bine-cuvêntaţiĭ Maiceĭ mele" (Math. cap. 25. vers. 41). De aceea dar Apostolĭ aĭ Christosuluĭ meu, „îngropaţi-mĭ trupul meu în satul Ghetsimani şi tu Fiiule

şi D-ḑeul meŭ primeşte Duhul meŭ". Te rog şi mě cuceresc ţie prea dulce şi prea dorite Fiĭul meŭ, primeşte Duhul meŭ, pentru că fiind cu tine în Cerĭu voiŭ avea maĭ multă uşuratate să bine-fac clironomieĭ tale, fiilor noştri, credinc oşiĭ noştri, cariĭ se împartăşesc de bucuriele tale cereştĭ.

Cu grabă a exprimat aceste cuvinte cu totul îndurătóre Nascĕtórea de Dumneḑeŭ Maică, când îndata s'a deschis Cerurile şi Părintele cel fără de început cu braţele deschise a început a o chiema şi a-ı ḑice: Vin'o din Liban Mireasă, vin'o din Liban, veĭ veni şi te veĭ încununa. (Cânt. cânt. cap. 4, stih 8). Aĭde, vino ĭubita mea Mirésa pentru ca să primeştĭ aceste bunurĭ nespuse, pe care ţi le-am gătit maı înainte de facerea lumeı; vin'o, grabeşte sa gaseştĭ chorurile îngerilor, cariĭ îţı laudă fapta. Arhangheliĭ cariĭ îţĭ admiră măreţia, Puterile carĭ din înălţime îţĭ laudă ne'ncetat puterea, Incepĕtoriile, carii prea înalţa Impĕrăţia ta monarhică, Domniile, care te cânta pe tine Dómna tuturor şi Impĕrăteasa. Tronurile unde tronurile Heruvimice pe rând te vestesc de Maĭcă a mea; Heruvimiĭ, nnde este adâncimea înţĕlepcıuneĭ, Serafimii, cariĭ înalţimea ĭubireĭ tale catră D-ḑeŭ şi cătra ómenĭ o maresc dupĕ vrednicie. Vin'o intră prea ĭubita mea Mireasă.

Şi îndată ar fi vĕḑut cine-va pre Preasfânta Nascĕtórea de D-ḑeu Maria că intră nevĕḑut, ca într'un car de lumină purtător, nu de cătră caĭ întraripaţĭ dupĕ parerea luĭ Pigaz (Lucian în visul sĕŭ), dar în car purtat de îngerĭ, şi atâta de strălucitor, în căt fara înşalăcıune aĭ putea să-l numeştĭ carul ce duce aurora a însuşĭ Sóreluĭ Glorieĭ. O! mareţie a fecĭorieĭ, abıa ajungĭ la porţile focóse ale Impĕrăţieĭ cereştı, când s'a sculat Impĕratul Impĕraţilor de pe prea Inaltul Sĕŭ Tron al mareţieĭ Sale şi întimpinând'o împreună cu Fiiul şi Sf. Duh, tótă Sfânta Treime, la întimpinarea eĭ, Pururea-fecĭóra şi Născĕtórea de D-ḑeŭ Maria, intră cu putere şi cu multă mărire în Paradis în cânturĭ melodice şi armoniĭ simfonice ale tuturor Puterilor Cereştĭ.

In acea adunare de bucurie cerească și veselie ĭa împĕrătescul Profet și Impĕrat Chitara sa melodică și atingênd'o cu vers de desfatare a cântat către D-ḑeŭ și Părintele: „Stătu-a Impĕrăteasa de a drépta ta“ (Psal. 44). O! Marire, O! Cinste, O! Cerească veselie. Și cine póte să istorisască saŭ maĭ bine a ḑice sa priceapă prea marea bucurie pe care a luat'o astă-ḑi Fecĭóra? Cine póte să spună veselia cea nemărginită și nemĕsurata bucurie vĕḑênd'o prea Inalțată maĭ presus de chorurile îngerilor și închinată ca Impĕrăteasa Impĕrăteselor și Stĕpână a tótă lumea. O! natură omenească, înalțată și prea glorificată, ce motiv n'aĭ astă-ḑĭ de a sĕrbatori și a te bucura! Dă, să se bucure tótă natura pamêntească, salteze tótă zidirea, veseléscă-se tótă starea, bucuri-se tótă (autoritatea) puterea, salte de bucurie tótă vrâsta, căcĭ „ĭată Fecĭóra, fiica luĭ Adam sa înalța spre Cerurĭ“ (trop. 2. la înainte prăsnuire). Bucurați-vĕ ḑic cu toțiĭ, pentru că de și s'a înalțat la Cerurĭ Mireasa luĭ D-ḑeŭ, să nu socotițĭ ca cu totul ne-a parăsit, pentru că[1] viazĭ sus și viază pentru noĭ. Impĕrațaște în Cerurĭ, șĭ împĕrățește pentru ca să fie acoperemânt, refugiu și ajutor pĕcatoșilor și obștésca sprijinitóre a Creștinilor. Maĭ ales cu cât maĭ mult a crescut aurora Glorieĭ, cu atât maĭ mult a crescut ĭubirea și cu ĭubirea facerea de bine; în cât cât a fost pe pamênt Maĭca Fecĭóra aruncà ca scânteĭ harurile sale, ĭar acum suprabondează din Cerurĭ cu belșug daruririle.

Astă-ḑĭ dar maĭ drept apare ca aurora cea plină de har, dupĕ cum a vĕḑut'o ș'a admirat'o Solomon. Auroră argintie ce îmbogățește munțiĭ, înveselește aerul și nouriĭ și luminéză minunat tótă lumea (Cânt. Cânt. cap. 6, v. 10). Arată-ne și nouĕ fața ta cea plină de har, prea frumósă auroră, fala Creștinilor, speranța celor desperațĭ, bucuria și ajutatórea sufletelor; și primește ruga prea blânduluĭ nostru Domn, care de un cuget cu poporul luĭ D-ḑeŭ, cel cu nume creștinesc, îțĭ respectă maririle tale, laudă sĕrbătórea

ta, sĕrbătoreşte dupĕ cuviinţă prea slăvită Mutarea ta la Ceruri. Vin'o prea dorita auroră şi cu lumina ta cea străvĕḑĕtóre împrăştie norii întunerecului, luminéza-li mintea şi cugetarea. Grabeşte, O! prea vestitóre a ḑilei şi alungând somnul cel îngreuitor al pĕcatului, de cum-va sa află în turma cea tainică, trezeşte servii tĕi la faptele vieţei vecînice. Hărazeşte-ni şi noue acest har Preacurată, că, aceia, căţi urmând exemplul prea piosului şi iubitorului de Christos Domnului nostru, aŭ auḑit aicea laudele tale, şi aú marit amintirea glorióseı tale Mutări Dumneḑeeştı, nici odată să nu vada insĕrarea acoperemêntului tĕŭ cel prea puternic, Amin.

C. Erbiceanu.

CUVÊNTARE

LA

Patima cea lumeĭ mântuitóre a Cuvêntuluĭ D-ḑeŭ-Omuluĭ,

Pronunțat și afierosit Prea fericituluĭ și Prea înțeleptuluĭ Stĕpân, Domn Domn Dositheiu, Patriarh sfinteĭ Cetățĭ Ierusalimuluĭ și a tótă Palestina, de Radu fĭul Prea blânduluĭ și ĭubitoruluĭ de Christos Domn a tóta Ungro-Vlahia, Domn Domn Ioan Constantin Bassarab. In Bucureștĭ de Anthim Ieromonahul din Ivir, 1704.

Prea fericite, prea înțelepte și prea sfințite Stĕpâne și Patriarh a sfintei Cetățĭ Ierusalimuluĭ și a tóta Palestina, ĭar al nostru în Christos parinte prea respectat.

De sigur așı fi nedreptațit piositatea ta religiósa, Prea fericite Ierarhe, dacă mareluĭ Arhiereŭ, care a suferit fórte mult pentru noĭ evenementul cel mult regretat, nu ĭ-așĭ fi dedicat acésta, sufletuluĭ nostru celuĭ prea pios. Fiind-ca de și ordinea natureĭ învața, *cel asemenea cu cel asemenea*, cele sfinte celor sfințĭ și cele sfințite să se dedice sfințiților;

Cuĭ dar i se potrivește maĭ bine dedicarea de cât Aceluĭa ce atât de mult a suferit pentru noĭ, de cât ție care atât de mult te-aĭ luptat pentru gloria Aceluĭa, și pentru Mormêntul Luĭ cel dătător de viață, luptând până la mórte cu demnitate? Ar trebui aicea să am tóte Musele luĭ Omer, eloquența luĭ Demosten și tóte limbele și gurele lumeĭ întregĭ pentru a putea descrie lucrul enumĕrând victoriile, luptele și faptele cele prea minunate, pe care numaĭ pentru credință singur le-aĭ sĕvêrșit și ḑilnic sĕvêrșeștĭ. Dar pentru că acestea întrec numĕrul nĕsipuluĭ, devine neputinciósa și mintea cea maĭ productivă pentru ale înțĕlege, cu atât maĭ mult limba copilăréscă să le explice. Cu tacere religiósa las câte aĭ făcut și neîncetat faceț cu fapta și cu cuvêntul contra altor neamurĭ și a noilor eterodoxĭ a închinăreĭ Dumneḑeeștĭ Orthodoxe, care te vădesc pre tine maĭ presus de Vechĭul Hercule, luptându-te nu cu o Hydra, ci cu atâta, câțĭ sunt urîtoriĭ de Dumneḑeŭ, contrarĭ aĭ *Orthodoxieĭ*. Tac ĭarașĭ despre mulțimea cărților tale de învĕțatură, cu care și lumea înțĕlepțeștĭ, și pe nebunĭ îĭ cumințeștĭ, și Orientul îl înfrumusețezĭ și Occidentul îl luminezĭ, și Beserica întocmeștĭ și tótă natura o înveselești în atâta, în cât, ca a unuĭ alt sóre tainic, în tot pămêntul a ĭeșit vestea (despre Dositheĭu) și pană la marginile lumeĭ graĭurile luĭ (Psalm. 18). Las ĭarășĭ rîvna Dumneḑeéscă pe care preacuratul teŭ suflet cu foc fĭerbinte ó încalzește cătra D-ḑeŭ, care fară părtinire, pe față și cu curaj apostolic sfătueștĭ pe alțiĭ, și mustrezĭ pe ceĭ nesupușĭ, în fața stigmatizând pe ceĭ ce nu se îndrépta, acestea un al doilea Ilie te arată. Pentru vegherile de tótă nóptea ce le petrecĭ saŭ rugându-te saŭ ocupându-te cu cărțile sfințite nu maĭ ḑic nimic, ... (lipsește sfârșitul).

CUVÊNT.

Cine să nu plângă astă-ḑi privind cum produce sudorĭ de sînge cel ĭubit, că se strînge în lanțurĭ Dumneḑeŭ, că se tăgădueşte de servitoriĭ sěĭ Domnul, cı se întimpina cu ocărĭ Impěratul, că cu judecată ne dréptă se condamnă judecătorul cel drept, că cu spinĭ se încunună Capul némulul omenesc, că i s'a pus pe umere lemnul de rěstignire cel ce este rěsuflarea a tóte, că s'a adăpat cu fiere Dulcéța, că s'a pironit pe cruce Refugĭul, că a însetat Fôntâna, că s'a stins focul, că a murit Viața, că s'a înmormêntat Invierea? Cine să nu se minuneze vědênd amiciția trădată, bucuria întristată, libertatea sclăvită, condamnată nevinovăția, muncită dreptatea, călcata în picióre Majestatea, Duhul gureĭ nóstre fără suflare şi mort? Cine n'ar plânge cu gemete vědênd pe acela care la crearea lumeĭ întregĭ vědute și nevědute este Inceputul, în ordinea ființelor este Ințelepcĭunea și în predestinarea celor aleșĭ este Cartea Viețeĭ? Pe acela care cu lucrarea este Mijlocitorul între Dumneḑeŭ şi ómenĭ, cu natura adevěrată bunătate, cu fapta adevěrul, cu întrecerea Dumneḑeŭ; sa se vîndă pentru ca să ne rescumpere, să se trădeze pentru a ne elibera, sà se rănéscă pentru a ne vindeca, şi să se omóre pentru a ne da viață nouě, cariĭ eram morțĭ pěcatuluĭ? Ne umană în adevěr este nerecunoștința, dacă pe Dumneḑeŭ nu'l plângem, care'șĭ preda sîngele sěŭ, maĭ ales pre sine pentru dragostea nóstra!

Face întăĭul pas în satul Ghetsimani, pentru ca să înceapă din grădină ĭubirea celuĭ al doilea Adam; dupre cum din grădină cel întăĭu a început lupta. Merge la muntele Eleonuluĭ nu pentru a'șĭ înveseli fața prin untde-lemn, ci pentru a găsi untul-de-lemn spre a vindeca ranele pěcatelor nóstre, pe care ne aflându-l în pămêntul blestemat, căcĭ blestemat este pămêntul, în atâta s'a întristat, în atâta s'a turburat—întristat este sufletul meŭ (Math.), în cât pentru marea întristare pe jumětate mort a căḑut cu fața la pămênt. O cădere! rîdicarea natureĭ căḑute, distrugerea înfricoșateĭ tiraniĭ a Iaduluĭ. Cădere, înălțarea daruluĭ, omorîrea pěcatuluĭ. Căderea preambulul patemeĭ, dar dătător de nesuferință, simbolul morțeĭ. dar dătătóre de nemurire. Maĭ ales întrecênd întristarea pentru ostenéla la acela care este bucuria Ingerilor, „și s'a

făcut sudórea luĭ ca picăturile de sînge ce cad pe pămênt“ (Luca). In atâta s'aŭ înmulţit rĕutăţite nóstre, în cât pentru ale plânge Fiul luĭ D-ḑeŭ nu era de ajuns două şiróe din ochiĭ luĭ, ci a deschis tot noianul sîngerând a corpuluĭ sĕŭ şi a asudat.

Când D-ḑeŭ ne plânge cu lacrimĭ de sînge, ce datorim noĭ să facem? Când Creatorul a tóte lăcrăméză pentru mórtea nóstră cu sîngele seŭ, şi noĭ mórtea Creatoruluĭ ajunge óre să o plângem numaĭ cu o lacrămă? O sînge Dumneḑeesc! O lacrămĭ Dumneḑeeştĭ! Unde eştĭ acum Marie Magdalină, care eraĭ obicĭnuită a cădea la picĭórele Domnuluĭ sa verşĭ pârae de lacrîmĭ şi să-ţĭ ştergĭ lacrîmile tale? Vin'o aicea acuma, o prea sfânt suflet, ca să adunĭ mult preţuitele lacrîmĭ ale Invĕţătoruluĭ tĕŭ? Adă uneltele cu aromate, pe care le-aĭ deşertat în casa Fariseuluĭ, pentru ale umplea de un balsam maĭ de preţ, pe care pentru a-l aduna maĭ uşor, na, îţĭ daŭ inima mea ca burete şi adună. O dacă noĭ toţĭ le-am introduce de acolo în inimile nóstre, ceĭ întunecaţĭ prin pĕcat ne-am îmbrăca ca în porfire cu sîngele roşietec şi curaţitor de pĕcate al Mântuitoruluĭ!

In Paradis a avut loc lupta omuluĭ contra luĭ D ḑeŭ, ĭar aicea în grădină are loc dragostea prin sărutare, de şi sărutarea trădăreĭ. S'a prins aicea de bună-voe în cursa Iudeilor—„*Eu sunt*“ (Ioan), şi plateşte greşala strămoşuluĭ, care s'ascundea de la faţa luĭ D-ḑeŭ. Şi pentru ca să arate acolo cu totul libere mânele luĭ pentru ale întinde ca să ĭa rodul oprit, ĭată noul Adam care le dă spre legăturĭ. O ne spusă ĭubire de ómenĭ a luĭ Iisus! O nebunie vrednică de jale a Iudeilor! Légă orbiĭ mânele acelea, care aŭ venit să deslege pe ceĭ legaţĭ, care alungă demoniĭ, vindecă pe ceĭ bolnavĭ. îndréptă pe ceĭ paralisaţĭ, învie pe ceĭ morţĭ. In lanţurĭ de fĭer întind braţele acelea pe care D-ḑeŭ din Cerĭu le întinde în ajutorul nostru. Strîng acele palme întinse, pe care Dumneḑeésca Pronie nicĭ odată nu le strînge de la bine-facerĭ. Leagă în fine cu funiĭ grele de deslegat acea dréptă a luĭ Dumneḑeŭ, cu care a dat harurile ómenilor. O răbdare! O îndelung-răbdare! Adam neascultător s'a ascuns de D-ḑeŭ judecător, ĭar Fiĭul luĭ D-ḑeŭ ascultător pănă la mórte eştĭ tîrît la tribunale în lanţurĭ; sau sa ḑicem eştĭ tîrît în pretoriul judecătorilor, în lanţurĭ, învĕţându-ne pe fie-care să nu caute aşa uşor sa se arunce la tronurĭ, demnităţĭ şi onorurĭ, ci să-le tragă prin

lanţurile virtuţilor şi ale harurilor. Adam se disculpă pe sine că este nevinovat, „femeea care mi-aı dat mie, acésta mi-a dat din lemn şi am mâncat“ (Facerea, cap. 3. v. 12). Şi Emanuel de şi nevinovat, s'a condemnat a fi vinovat morţiĭ. Acela pentru a conveţui cu bârfitorea Eva a căḑut, ĭar Christos pentru a vindeca acéstă rană a tăcut în faţa Arhiereuluĭ. De aicea încep batjocurile, să fabrică zavistiile, să caută minciunele. Dar fiind-că din vechime a minţit Adam, şi de atuncĭ tot omul se numeşte mincĭunos, pentru ca să suspende atâta mincĭună Iisus, care este Adevĕrul, suportă mincĭunile minţitorilor, în cât numaĭ cu tăcerea s'a apărat Adevĕrul contra mincĭuneĭ.

Adam a luat blestem servil în faţă „întru sudórea feţeĭ tale veĭ mânca pânea ta“ (acolo); Iar noul Adam pentru ca să uşureze pe cel vechiŭ primeşte de la un sclav o palmă în faţă. Saŭ se pălmueşte pentru forma falşă a coloreĭ ce o arătăm în faţă, când derîdem pe aprópele, purtând rîsul pe buze, ĭar în inimă ţinem ura şi veninul.

De aceea când adevĕrul şi dragostea sunt góle, se goleşte Dumneḑeŭ, şi câţĭ ochĭ de aĭ Iudeilor îl vĕd, atâtea lovituri mortale primeşte şi câte limbĭ strigaŭ: „Să se rĕstignească“, atâtea crucĭ a purtat acele membre neîntinate ale corpuluĭ îndumneḑeit. Dacă Fecĭoria să teme de însăşĭ privirea sa, cu ce frică sufere pe cele strĕine?

Să goleşte dar de vesmintele luı Iisus, ca şi cum acestea s'ar fi aflat întâĭa dată pentru acoperirea golăcĭuneĭ şi ruşineĭ adamitice; De aceea aruncând acoperemântul a dat spre rînire acele părţĭ pe care cu frunzele de smochin le acoperea strămoşul. Aşa a căḑut preste el curând o grea plóĭe de loviturĭ; aşa acela care „pe cel ce'l ĭubeşte îl ceartă“ (Pavel. Ebreĭ, cap. 12), loveşte pe Fiĭul pe care-l ĭubeşte. Şi fiind-că pe alt fiŭ al omuluĭ n'a ĭubit maĭ mult de cât pe îndumneḑeitul Iisus „acesta este Fiĭul meŭ cel ĭubit“ (Luc. cap. 9), pe acesta maĭ mult l'a bicĭuit, şi loviturile s'aŭ prefăcut tóte în doveḑĭ de ĭubire. Sa nu se mire cine-va dacă pe spatele sale îl băteaŭ pĕcătoşiĭ, pentru că şi el a devenit pĭatra fundamentală, ĭar pĭatra era Christos. Să nu se mire cine-va dacă Sinagoga a scris atuncĭ de asupra sentinţa schingĭuireĭ, pentru că Christos este carte şi cartea vieţeĭ. Punênd însă Iudeiĭ atuncĭ în acéstă carte a vieţeĭ ast-fel de învinuirĭ rĕle a morţeĭ, şterg numele lor, care era scrise sus—ca popor ales ale luĭ

Dumnedeŭ, dupre cum David a profeţit: Şi se vor şterge din cartea celor viĭ şi cu ceĭ dreptĭ nu se vor scrie“ (1 sl. 68).

Să încunună dupĕ aceea cu cunună de spinĭ, şi nu este lucru de loc curios, pentru că dacă Adam cel întâĭu a luat tóte rodiile plăcereĭ pentru sine, „ne vom încununa cu rodiĭ maĭ înainte de a se vesteji“ (Inţălp. Sol. cap. 3), cel al doilea Adam n'a găsit alt-ceva de a se încununa de cât spinĭ. Cu tóte acestea dacă cel întâĭu Adam era ca un spin în mijlocul rodiilor, cel al doilea străluceşte ca crinul în mijlocul spinilor, saŭ să dicem maĭ potrivit, să încunună cu spinĭ pentru ca sĭ înveţe omul că nu etse regulată şi netedă calea spre Cerĭu, fiind-că Christos care este calea, „Eŭ sunt Calea“ să încununéză cu spinĭ (Ioan cap. 14). Saŭ precum câţĭ se dedaŭ la rodiile acestor plăcerĭ lumeştĭ, numaĭ ghimpiĭ îĭ lasă flóreĭ pe câmpia predulceluĭ Emanuel, saŭ pentru ca să arăte că diademele Impĕrăţiilor lumeĭ aceştia, alt-ceva nu sunt de cât spinĭ pe capetele Impĕraţilor. Să îmbracă în hlamidă albă, pentru că cu ast-fel de haĭnă, saŭ albindu-ne pe noĭ ne aşază în Cerĭu, saŭ ne întórce întâia haĭnă a nevinovăţieĭ, de care ne-a despoĭat şarpele cel începĕtor al rĕuluĭ. I se dă dupre cuviinţă în loc de sceptru o trestie, pentru ca să înţĕlegem noĭ uşurătatea şi deşertăcĭunea celor puternicĭ şi a marelor boerĭ, fiind-că trestiĭ sunt Impĕrăţiile şi Domniile lumeĭ aceştia, căcĭ dupre cum trestia se loveşte de vênturĭ şi se culcă, aşa şi Domniile se turbură dilnic şi se zgudue de vijeliile întâmplărilor protivnice. Era acea trestie verde, în semn că dacă trestia verde, dupĕ Fisiologĭ, farmecă pe şărpĭ, şi trestia acésta depărtéză de la noĭ otrava şarpeluĭ, adecă pĕcatul.

Cu ast-fel de muncĭ dar tiranisit, ruşinat şi schingĭuit merge Iisus purtând Crucea. Acésta este greutatea pĕcatelor nóstre, şi cât este de grea să o pricepem de acolo, că maĭ mult de cât odată, purtând'o Dumnedeul nostru, din causa greutăţeĭ cade pe cale. Să sue la Golgotha şi stând la hotarul patemeĭ, ostenit cel ce atât de mult a suferit pe cale, este întins pe patul dureros al Cruceĭ, acdiă spre a se repausa. Deschide mânile sale, pentru a ne primi în braţele sale. Inclină capul arătând prin acest semn că pe toţĭ ne chiamă cătră El. Strigă cu glas mare pentru a'l audi toţĭ că este însetat de mântuirea tuturor,

și ca Păstor bun sufletul sĕŭ și-l pune pentru oĭ. Se înalță în aer pentru ca să fie Mijlocitorul între D-ḍeŭ și ómenĭ. Se întunecă curând ḍiŭa, póte pentru ca să dea somn dulce Făcĕtoruluĭ a tóte, celuĭ ostenit, saŭ voind ca pămêntul cel uscat să'l ude cu sângele sĕŭ, a făcut ca să'șĭ detragă în urmă sórele razele sale, pentru ca să nu usuce sângele acela cu razele sale cele calde. S'a cutremurat pămêntul pentru prea marea facere de bine, și de bucuria sa s'aŭ deschis mormintele și aŭ scos viĭ afară pe ceĭ morțĭ din el. Petrele s'aŭ dispicat, pentru că inimile Ebreilor eraŭ atâta de înăsprite, dupre cum și ale nóstre astăḍĭ, în cât de o ucidere așa de sângerósă și de o mórte mult durerósă a Făcĕtoruluĭ și plăzmuitoruluĭ nostru nu s'aŭ întristat, n'aŭ suspinat, n'aŭ plâns, n'aŭ suferit; spre turburarea și rușinarea nóstră se desfac și se despică pentru a ne dovedi că elementele sunt maĭ compătimitóre și maĭ milóse de cât inimile nóstre. Iată dar, este deschisă acum milostivirea indurăreĭ Dumneḍeeștĭ pentru ceĭ rănițĭ, să alergăm dar cu toțiĭ cât maĭ cu repejune. De am avea pĭept de aramă, inimă de adamant, arama, în topitorul dragosteĭ Dumneḍeeștĭ, unde este alt foc, se topește; ĭar adamantul cu sângele cel viŭ al mieluluĭ se desface. Dacă suntem ĭarășĭ morțĭ și murinḍĭ, cósta cea împunsă a Mântuitorului fie-ne nouĕ mormênt! Dacă suntem și viĭ să murim acolo la tronul viețeĭ, la Crucea cea purtătóre de viață. Să alergăm cu toțiĭ și lăsând tótă grija cea luméscă să cădem cu suspinurĭ și lacrîmĭ la piciórele cele pironite ale Dumneḍeuluĭ celuĭ Rĕstignit. Să ne aruncăm în brațele Cruceĭ pentru ca lumea să se rĕstignésca cu noĭ și noĭ lumeĭ. Să ne afundăm în acea mare Roșie, pentru a ne enumera cu aceĭa, „cariĭ ș'aŭ înălbit haĭnele lor în sîngele mieluluĭ“ (Apoc. cap. 7). Să alergăm cât maĭ ĭute, să ne grăbim cât maĭ curând ca să aflăm în ogorul cel cultivat comóra, în pămêntul cel bine-cuvêntat sĕmânța cea aleasă în izvorul viețeĭ apa haruită, în insulte onorurile, în pălmuirĭ învingerile, în învinuirĭ ertarea. în trestie sciptrul, în urăcĭune frumusețа, în nenorocirĭ fericirea, în împrejurărĭ grele norocirea, în persecuțiĭ pe Dumneḍeŭ, în mórte viața.

C. Erbicénu.

PRECUVÊNTARE

LA CELE PATRU DISCURSURĬ

ŞI

DESCRIEREA CĂRTICELEĬ CE LE CUPRINDE.

Din întâmplare, ḑilele acestea, mĭ-a căḑut în mânĭ o cărticica imprimată, şi de o valóre fórte preţiósă pentru literatura nóstră născêndă. Cărticica este tipărită în limba grécă vorbitóre (apla), de către eruditul şi vrednicul de laudă literat al neamuluĭ nostru, Mitropolitul Anthim Ivireanu, pe atuncĭ Ieromonach. Ea, cartea a fost proprietate a altuĭ învĕţat român, a luĭ Naum Rîmniceanu, (Καὶ τόδε ξὺν τοῖς ἄλλοις ἠγόρασα διὰ τριῶν γροσίων. Ναοὺμ Πρωτοσύγ. 1831, Νοεμβ. 15) „Şi acesta, ḑice Naum, împreună cu altele am cumpărat'o cu treĭ leĭ. 1831 Noem. 15". [1])

Insemnătatea carticeleĭ devine mare pentru că cuprinde o literatură românéscă veche, de şi este scrisă în limba greacă vorbitóre, dar-ĭ o concepţiune a unuĭ Român, care a cugetat româneşte şi a fost fiŭ a unuĭ Mare Domn al Ungro-Vlahieĭ, — Constantin Basarab Brâncovanu—, este scrisă, ḑic, de însăşĭ Ştefan Brâncovanu, fiiul cel maĭ mare al aceluĭ Domn, şi care, cum ştim, a fost decapitat de Turcĭ ca martir al neamuluĭ nostru, împreună cu ceĭlalţĭ fraţĭ şi cu părintele lor! Imprimatul cuprinde patru discursurĭ bisericeştĭ, ceea ce dovedeşte că fiiĭ Domnitorilor pe atuncĭ eraŭ crescuţĭ şi educaţĭ în cea maĭ mare

[1]) Acésta însemnare este pusă de Naum în frontespiciul celuĭ întâiu cuvênt.

religiositate, cu scop de a apara la nevoï cu fapta şi cu cuvêntul Legea Ţăreï—Orthodoxia Românéscă, de aceïa Religia era un studiŭ de prima ordine pentru tronul Ţăreï.

Fie-care discurs este precedat de o scurtă dedicaţie, aşa Cuvêntul Panigiric, rostit la 1702 în diŭa Sf. Impĕraţî Constantin şi Elena, este dedicat Părinteluï sĕŭ Constantin; cel de la 1702, la diŭa Intâiului martir Ştefan, este dedicat însuşî acestuï martir, la finele căreï dedicaţiï cetesc următórea frasă de mare însemnătate: (Εὔχου αὐτὴν τὴν σοφίαν τοῦ Πατρὸς—τὸν Υἱὸν καὶ λόγον τοῦ Θεοῦ, καδιά τὴν προκοπὴν μου εἰς ἐπιστήμην καὶ μάθεσιν, διά νὰ καταυθήνεται ἡ σπουδὴ μου εἰς τιμὴν καὶ δόξαν τοῦ Σωτῆρος Χριστοῦ....) „Rógă pe însăşî înţelepcïunea Părinteluï, pe Fiïul şi Cuvêntul luï D deŭ, pentru progresul meŭ la ştiinţă şi învĕţătură, ca să îndrepte ocupaţia mea spre cinstea şi mărirea Mântuitoruluï Christos“. Din acest citat să constată că fiiï Domnuluï Constantin Brancoveanu eraŭ cu multă îngrijire instruiţî şi educaţî şi ca eï singurï aveaŭ dorul de a învĕţa cât maï mult şi în care scop acesta solicită ajutorinţa Sântuluï Stefan, patronul sĕŭ. Cunosc positiv, că Constantin Brâncoveanu a avut de profesorî pentru fiiï luï pe ceï maï distinşî învĕţaţî aï Seculu022luï aceluïa în aceste locurï, dintre cariï citez pe Sevastos Chimenitul (Σεβαστός ὁ Κυμενήτης), Ioan Comnen Doctor (Γωάννης Κομνηνὸς) şi pe Chrisant Notara (Νοταρᾶς Χρύσανθος) care a fost Patriarch Ierusalimuluï etc. etc. Al treilea discurs panigiric din 1703 care-ĭ pronunţat la Adormirea Maïceï Domnuluï, este dedicat mumeï sale, pe care o numeşte mumă prea dulce (Μήτηρ μου γλυκυτάτη); în fine al patrulea discurs din 1704 este dedicat Patriarhuluï Dositheïu al Ierusalimuluï. Tóte aceste discursurï cum şi dedicaţiile sunt scrise de mâna luï Stefan Brâncoveanu şi pronunţate de fratele sĕŭ maï mic Radu Brâncovanu, şi care şi acesta a fost decapitat de Turcï tot atuncï.

Fiind-că eŭ nu am cunoscut şi nicï am vĕdut până acum aceste discursurï, afară de unul, acel la întâiul martir Stefan, ce ni l'a conservat Cesarie Dapote în Catalogul sĕŭ istoric şi pe care l'am şi tradus în româneşte şi imprimat în scrierea mea *Cronicariï Grecï* etc.; de aceea apreciând importanţa lor istorică, le-am tradus pe tóte după textul grec imprimat de Anthim Ivireanu, spre a se putea ceti de către ïubitoriï de literatură naţională şi a

trage din ele folósele sufleteştĭ şi luminile istorice asupra timpuluĭ luĭ Constantin Brâncoveanu. Traducerea am făcut'o cu cea maĭ mare îngrijire aşa ca să se póte întrebuința fără nicĭ o îndoĭală textul român în locul textuluĭ grecesc original. Am observat că discursurile luĭ Stefan Brâncoveanu sunt făcute după tóte regulele retorice, aŭ un exord, o narare, confirmare şi conclusie orĭ epilog; nu lipsesc şi figurĭ oratorice pe icĭ colea. Pentru ce nu le-a pronunțat pe nicĭ unul din ele autorul însăşĭ, ci fratele sĕŭ Radu Brâncoveanu? la acéstă întrebare nu pot respunde positiv. Probabil că Radu să fi avut o verva oratorică maĭ distinsă, o voce maĭ clară, pe când fratele cela-lalt Stefan o imaginație maĭ mare şi o cunoştință maĭ întinsă. Probabil ĭarăşĭ că se învoĭaŭ între eĭ ca frațĭ de a participa ambiĭ la ocasiĭ spre a face placere părinților lor şi a da un bun exemplu societățeĭ Bucureştene de pe acel timp.

Discursurile de sigur că n'aŭ fost de odată editate, ci rândurĭ rândurĭ. Acésta o confirmă şi Cesaria Daponte, care ĭată cum se exprimă în Catalogul sĕŭ, scris greceşte, Despre ómeniĭ marĭ din seculul al XVII-lea şi XVIII în Valahia şi Orient:..... „N'am putut să mĕ opresc de a nu decopia acest discurs pentru două considerente: 1) Pentru că este cuvênt al uneĭ Beizadele (fiĭ de Domn); şi discurs retoric, şi discursurĭ de ale Beizadelelor şi înțĕlepte, sunt fórte puține, pot a ḑice nicĭ unul, de nu cum-va numaĭ acest unul, pentru că eŭ altul n'am vĕḑut; 2) Că este scris la ḑiŭa sântuluĭ Stefan, a căruĭ rugă să-ĭ avem, pentru ca şi eŭ îl ĭubesc, şi-l respect şi noĭ cu toțiĭ şi toțĭ Creştiniĭ şi în special chiar Christos, pentru a căruĭ ĭubire şi cinste s'a martirizat. Cu tóte că s'a imprimat în Bucureştĭ la 1701 [2]) dar puținĭ îl aŭ. S'a făcut discursul şi s'a imprimat trăind tatăl sĕŭ Domnitorul".

Ce coincidență curiósă, Ştefan Brâncovénu scrie asupra martiruluĭ luĭ Stefan, arată ĭubirea şi dorul de a suferi pentru Christos şi Religia luĭ—ceea ce i se întâmplă ad-literam, căcĭ este decapitat în fața părinteluĭ sĕŭ, ne voind a renunța la Religia strămoşască, când ar fi putut fi salvat, dacă se turcea. Iată ce ne spune tot Daponte în manuscriptul citat, descriind viața şi mórtea tragică şi martirică a familieĭ Brân-

[2]) Nu este exact ca s'a imprimat la 1701, pentru ca în cartea ce posed imprimatul pórta data 1702.

coveanu: „...In fine acesta a intrat în alianță cu Impĕratul Petru în contra Turcilor, cum am arătat maĭ sus apoĭ dat pe față a fost adus în Constantinopol și s'a decăpitat la chioșcul împĕrătesc de lângă mare, împreună cu ceĭ patru fiĭ aĭ luĭ, eternă fie amintirea lor! Față fiind Impĕratul, obicĭnuesc Turciĭ și când este să tae pe vre un creștin îĭ ḑic să se turcéscă pentru a'șĭ scăpa viața... Acésta aŭ făcut'o și aicea acum la Beizadele și cu multă stăruință o făceaŭ ca la niște tinerĭ și fiĭ de Domn. Iar părintele lor present fiind și vĕḑênd ceea ce să fácea și temêndu-se și tremurând, ca nu cum-va să se înspăĭmânte vre-unul dintre eĭ de mórte și să se turcească, îĭ ruga cu ferbințală, le spunea și le striga să se păzască și să nu se facă de rîs trădându-șĭ sânta lor Credință...“ Toțĭ fiiĭ luĭ Brâncovénu aŭ fost martirizațĭ prin tăerea capetelor înaintea părinteluĭ lor, și în urmă a suferit și el maĭ întăĭ despoiare, apoĭ mutilare și în fine mórte, și tóte acestea prin trădare! Aceștia sunt adevĕrațĭ martirĭ aĭ Românilor și pentru acărora amintire noĭ încă până acum n'am fácut nicĭ un act creștin și național în favórea lor! Sa știe că partea femeĭasca a semințieĭ luĭ: Dómna, fiĭcele și nurorile, pentru că doĭ din fiiĭ sĕĭ ceĭ maĭ marĭ eraŭ însurațĭ, ele n'aŭ fost decapitate, ci exilate în o insula, alțiĭ ḑic c'aŭ fost înecate în mare. Intre causele morțeĭ martirice a luĭ Constantin Brâncoveanu să enumĕră maĭ ales diploma Impĕratuluĭ Germanieĭ, prin care diplomă îl declară de Prinț al Imperiuluĭ Germanieĭ, cum și pentru averea sa considerabilă pe care voĭaŭ a'ĭ-o lua Turciĭ. Diploma a fost ascunsă într'o lădiță în Bucureștĭ la Biserica Colțeĭ, peste care a dat succesorul sĕŭ, și a trimis'o la Constantinopol, fiind-că dupĕ cum ḑice Athanasie Comnen Ipsilant, Brâncovénu ar fi scăpat de învinuirea alianțeĭ cu Petru, dacă nu i se găsea diploma și nu era vădita Porțeĭ.[3]) Intre schingĭuirile martirice Athanasie Comnen Ipsilant ne spune că a preces tiranisirea următóre: aŭ fost aruncațĭ într'un cuptor (φοῦρνος) al luĭ Bostangi-bașa pentru ca să spună unde sunt comorile și avuțiile lor! Să știe că averea în

---

[3]) Veḑĭ: 'Αθανασίου Κομνηνοῦ Ὑψηλάντου, ἐκκλησιαστικῶν καὶ πολιτικῶν τῶν εἰς δώδεκα—Τὰ μετὰ τὴν ἅλωσιν, pag. 203, 216, 233, 264—369, 317, 562 și 730.

banĭ a luĭ Brâncoveanu era trimisă la banca din Veneţia a sântuluĭ Marcu. [4])

Cărticica în cestiune este de formatul 16, nenumerotate paginile şi sunt legate la un loc tóte aceste discursurĭ. O mână sacrilegă a tăĭat câte-va foĭ din dedicaţia la două discursurĭ, de bună samă pentru că eraŭ notiţe importate pe ele. Tot în acest imprimat la fine este legată şi o altă broşură intitulată: Γνωμικὰ παλαιῶν τινων φιλοσόφων, ἐκ τῆς 'Ιταλικῆς ἐις τὴν ἡμετέραν ἁπλὴν διάλεκτον μεταφρασθέντα καὶ ἐυλαβῶς ἀφιερωθέντα τῷ Εὐσεβεστάτῳ καὶ 'Υψηλοτάτῳ 'Αυθέντι καὶ 'Ηγεμόνι πάσης Οὐγγροβλαχίας Κυρίῳ Κυρίῳ 'Ιωάννῃ Κωνσταντίνῳ Μπασσαράμπᾳ Βοεβόδᾳ, 'Αρχιερατεύοντος τοῦ Πανιερωτάτου Μητροπολίτου Κυρίου 'Ανθίμου τοῦ ἐξ 'Ιβήρων. Παρὰ τοῦ Κὺρ Μάνου 'Αποστόλῃ, οὗ καὶ τοῖς ἀναλώμασι νεοστὶ ἐτυπώθησαν ἐν Τεργοβυστιῷ, ἔτει ἀπὸ Χριστοῦ 1,713.

„Sentinţĭ a unor vechĭ filosofĭ, traduse din Italieneşte în limba nóstră apla şi cu umilinţă afierosite prea Piosuluĭ şi prea Inalţatuluĭ Domn şi Egemon a tótă Ungrovlahia, Domnul, Domn Constantin Bassarab Voevod, pe când păstorea Preasfinţitul Mitropolit Domnul Anthim din Ivir, de Chir Manu Apostol şi cu a căruĭa cheltuĭală din noŭ s'a tipărit în Târgovişte, în anul de la Christos 1713". Aceste sentinţe sunt traduse şi imprimate în două rândurĭ în româneşte, de aceea nu le-am maĭ tradus. Dedicaţia însă avênd un însemnat conţinut literar şi istoric o voĭu publica în traducerea română la finele discursurilor.

In interiorul şi pe copertele acesteĭ cărţişóre sunt scrise în greceste deosebite însemnărĭ, care sunt importate ca date istorice şi literare, pentru acea le daŭ publicităţeĭ în traducere română.

1) „1738 Maĭ 31, ḑiŭa Mercurĭ la 5 óre din ḑi, pe când era Domn Constantin Vodă (Mavrocordat) s'a făcut un cutremur nesuferit, în cât ómeniĭ nu maĭ puteaŭ să ţie minte altul, aşa că a sfărîmat clopotniţa Bisericeĭ şi a căḑut casele Monăstireĭ Cotrocenĭ şi cine să nu se minuneze de aseminea cutremur, şi fie acesta spre aducerea aminte". Mâna scrisóreĭ acesteĭ notiţe pare a fi a uneĭ dame marĭ.

2) „S'a cumparat cartea de faţă de mine Gheorghe

[4]) Veḑı Daponte, Catalogul citat, manuscriptul original în Biblioteca mea.

Papa-Costa Sachelaru în Valahia, care am fost şi secretar şi profesor, de loc din Zagora de lângă Ioanina, din satul numit Cato-Sudenele, şi am însemnat spre amintirea urmaşilor. 1812 Ianuarie 1".

3) „1809 Iunie 10. Am intrat profesor la copiiĭ luĭ Arhon Paharnicul Ioan Gănescu din Craiova, şi la 2 Septemvrie fugind pe cale din causa Turcilor, tocmaĭ la Răurenĭ, mi s'a întâmplat damla şi am rĕmas fără partea stângă a corpuluĭ. Apoĭ la 1810 Iunie 23, în ḑiua de Mercurĭ, am avut pe al treilea fiŭ al meŭ Iancu la Rîmnic, care s'a botezat de Avraam Gunari. Cât am fost la Rîmnic am avut şi patru posluşnicĭ; ĭar la 1811 Octomvrie 26, am venit la Rucăr şi am intrat profesor la Cucóna Elenca Visterniceasa, cu care m'am dus şi la Valeniĭ de munte. In acest an s'a întâmplat o fómete ne maĭ pomenită, în cât a ajuns pânea un leŭ, ocaŭa de porumb 24 de parale, secara 20 parale şi majoritatea poporuluĭ măncaŭ cĭocălĕĭ de porumb şi cóje de pe arborĭ. La 1812 am intrat profesor şi secretar la monăstireaMărgineniĭ până la 1813". (Cel ce a scris acéstă notă este tot Gheorghie Papa-Costa).

4) Următórea notă este scrisă în greceşte şi aplicata la Critenĭ, dupĕ textul original a Epist. Sf. Apostol Pavel, ĭar autorul a aplicat'o la Romanĭ şi a transcris'o cu litere greceştĭ:

Ζήσαου ωαρε τζίνε ντίν τρένσιης προορὸκ αλ λόρ: Ῥουμούνιη
Ḑis-aŭ óre cine din trînşiĭ prooroc al lor: Rumuniĭ
πούρουρε Μηντζηνὸς, φιάρε ρέλε, πούντετξε λένεσε. Μουρτουρία
pururea mincinoşĭ, fiare rele, pântece leneşe. Mărturia
ατξίαστα αδεβαράτα έστε.
acésta adevarată este.

De o aplica Grecul la Critenĭ orĭ la Grecĭ, póte mult maĭ bine se potrivea. Cu tóte acestea nota acesta arată că Româniĭ nu prea se uĭtaŭ cu ochĭ dulcĭ la Grecĭ şi că de câte orĭ puteaŭ li arĕtaŭ despreţ, pentru că prin ingerinţĭ necorecte ocupase tóte serviciile Statuluĭ sub Fanarioţĭ; ĭar eĭ, boeriĭ Românĭ se retrăsese în majoritate la proprietăţile lor şi se ocupaŭ maĭ mult cu agricultura. Aşa se explică de ce eraŭ fiare rĕle şi mincinoşĭ faţă de Grecĭ, ĭar leneşĭ, pentru că Româniĭ munceaŭ pămêntul şi arendaşiĭ Grecĭ speculaŭ productele, pentru care cuvênt nu maĭ voĭaŭ să lucreze spre a îmbogăţi numaĭ pe strĕinĭ.

5) „1802 Octombrie 14, ḑiŭa Marţĭ, în ḑiŭa Sânteĭ Parascheva la 7 óre din ḑi s'a făcut cutremur mare, în cât aŭ căḑut monăstirĭ şi s'aŭ ruinat case, a crăpat pămêntul şi a ïeşit apă cu catran amestecat. Atuncĭ s'a ruinat şi Biserica din Mărgineni şi tóte casele şi s'aŭ ucis şi doï ómenĭ, un preot al Bisericeĭ anume Sofronie şi un ţigan Camaraş cu numele Anastasie, pe timpul Domnieĭ luĭ Constantin Ipsilant Voevod şi pe când era Egumen sf. sa Arhimandritul Chir Meletie Sinaitul din Creta, şi s'a însemnat spre aducere aminte de mine. Iscălit: Mihail Postelnicul, din Handacul Creteĭ.

6) Când Dumneḑeŭ ajută n'are putere invidia, şi fără ajutorul luĭ D-ḑeŭ tótă ostenéla în zadar.

Altă sentinţă.

Infrânarea limbeĭ, temperanţa în mâncărĭ şi abstinenţa de gusturĭ rĕle sunt tăria cea maĭ mare a prudenţeĭ. *Naum.*

C. Erbiceanu.

SFÂNTA EPISCOPIE A RIMNICULUI NOUL SEVERIN.

Biserica din Craiova, cu hramul sfîntuluĭ Ierarh Nicolae şi sfîntul Ioan Botezatoriul, supranumita a Ganesculuĭ şi apoĭ Metohul Episcopieĭ.

DOCUMENTELE BISERICEI. [27])

Metohu Gănescu din Craiova.

MOŞIA PREJOĬ [28]).

I.

Adică eu Diĭcul sin Mateĭ Zătrénul, scriŭ şi adeverez cu acéstă a mea scrisóre la mâna nepotamieŭ Răducanu, al fraţinemieŭ luĭ Ilie, pentru că fiind voĭa luĭ Dumnedeŭ

[27]) Aceste documente se pastréza în arhiva Episcopieı de Rîmnic. Ele sînt copiı de pe originale, din care cele maı multe perdute, ıar cele remase sînt copiate în anul 1786 Fevruarie 10 de catra Dionisie, Eclisiarhul S-teı Episcopiı de Rîmnic, din îndemnul şi sub privigherea P. S. Episcop al timpuluĭ Filaret, şi autentificate în acelaşı an la Fevruarie 29 de cătra Mitropolitul Ungro-Valahieı Grigorie. Documentele aceste sînt scrise în condica intitulata a Metoaşelor, carea cuprinde 520 foı scrise şi nescrise, ıar acelea ce au a fi reproduse aicı, ocupă foile de la 497—508.

[28]) Acest document este scris pe faţa întaıa a foıeı 497.

de aŭ murit fiimieŭ Răducanu, şi aflândumĕ eŭ în slăbiciunea bătrâneţilor, am socotit dintre toţi nepoţiĭ mieĭ, şi am luat pe acest numit nepot ce sĕ numeşte Răducan şi 'l-am facut fiiu în locul fiu mieŭ, ca săm fie acesta fecior deacum înainte şi moştenitor pe toată agonisita mea şi pe toata partea părintéscă ce am avut eŭ de moştenire, de skimbu, de cumpărătoare, de la mult până la puţin, cu casile din Faureşti, cu moară, cu vie, cu tot coprinsul şi cu ţiganĭ şi moşia, atât ţiganĭ de cumpărătoare, cât şi de moştenire. Moşia de la Balaceştĭ i din Prejoĭ, moşiĭa Kinteştiĭ i Babiceştĭ, ce sînt cumparate de mine, toate acestea ce scriŭ maĭ sus i le las. Aşajderea şi dintr'ale casiĭ arămurĭ, dobitoace, zapise de datoriĭ ce aşĭ avea, pe la uniĭ alţiĭ. Nimenea să nu aibă trébă la nimic, ci tot fiiul meŭ Răducanu, pentru că eŭ toate le las luĭ. Numaĭ şi el să aĭbă a mĕ cauta şi a mĕ asculta până la sfârşitul vieţiĭ mele. Şi ca pe un părinte şi stĕpân, ce sînt la toate acestea, sa mĕ asculte, pentru că eŭ până la sfârşitul vieţiĭ mele caut săm kivernisesc viaţa dintru ale mele. Iar dupĕ mórte sa aĭbă ale stĕpâni el, şi să'mĭ facă toate pomenirile pân la treĭ anĭ. Şi şi înainte dupĕ obiceĭul fiilor, pentru aceĭa l-am făcut ca să nu mi sĕ strice pomenirea. Iar nepurtând grija, ca săm facă pomenirea dupĕ obiceĭu, să aĭbă aşĭ da seama cu pĕcatele mele înaintea luĭ Hs. Dumnedeŭ. Şi din bună voĭa mea când am făcut acéstă scrisoare aŭ fost şi alţĭ boerĭ marturie, carĭ sĕ vor iscăli maĭ jos.

Ghenarie 1, 1762.

D. Zatrénu. B. Zătrénu biv. vel. Stolnic [29]). F. Vlădo-

[29]) Barbu Zătrénu este fiiul luĭ Petru Zătrénu, martorul acestuĭ act, vĕr al luĭ Radu Zătrénu, şi nepot al luĭ Diicu Zătrénu, care a avut de fraţi pe Ilie şi Pĕtru Zatrénu. Dupre inscripţia, publicată prin diarul Viitorul, No 5, an. I, şi gasită între dărămăturile Bisericeĭ, Barbu Zătrénu se dice ctitorul, care a zidit Biserica din temelie în anul 1757. Ca dovadă, că Biserica este zidită de maĭ mulţĭ ctitorĭ şi coajutătorĭ, şi în anul 1752, să se vada pomelnicele luĭ Barbu Ganescu şi ale altor ctitorĭ, sub No. VI, VII şi VIII, care zidesc Biserica şi o şi înzestréză cu odóre şi moşiĭ. Tot ce póte, că a făcut Barbu Zatrénu la acéstă Biserică, pot fi adausele la averea Bisericeĭ; dar nicĭ acésta nu nĭ-o probéză documentele. Afirmăm încă odată, că Barbu Ganescu este ctitorul acesteĭ Bisericĭ pe baza pomelniculuĭ, pe basa documentelor următóre,— emanate kĭar de la Radu Zătrénu, şi dupre inscripţia de pre pétră, însuşĭ Barbu Zatrénu ne spune pe adeveraţiĭ şi principaliĭ ctitorĭ, carĭ sînt „Jupân Tudor sapunaru şi Barbu dascalu“.

ianu biv. vel. medelnicer. Vlăduț vel medelnicer, martor. [30]). Preda Vládescu biv vel. Klucer, Zaar. martor. Maria Oteteleșian. Pĕtru Zatrénu martor [31]). Popa Rafail ieromonah, martor. Popa Dumitrașco ot Fáureștĭ martor. Popa Nicodim ot Zatrenĭ, martor.

Acéstá copie ĭaste asemenea după acea adevărata=Nicolaie Vlád(escu) Pitar martor. Popa Radu Protop(op) martor, Amvrosie vekilu Bucovațu, martor.

II.

Adică cu Radu Zătrénul fiĭul rĕposatuluĭ Ilie Zatrénul biv vel Șetrar, care maĭ jos mĕ vo'ŭ iscăli, datam încredințat zapisul mieu la mâna Dumnéluĭ nenii Vlăduțuluĭ Gănescul, biv. vel. medelnicer, ctitorul sfinteĭ bisériciĭ ce iaste făcuta de Dumnéluĭ tata Barbul biv. vel. Stolnic, [32]) precum să sĕ știe că rĕmâind eŭ clironom pe casa unkimieŭ Diĭcul Zatrénu, care ne avênd copiĭ mau făcut pĕ mine fecior de suflet, și miaŭ dat toată casa dumnéluĭ mie, și eŭ ca un clironom ce sînt, am dat moșia din Prejoĭ danie sfinteĭ bisériciĭ, ce sĕ praznuiește hramul Sfîntuluĭ mareluĭ Nicolae și a Sfîntuluĭ Prooroc și Botezătoruluĭ Ioan,

---

[30]) Acest Vlăduț este Gănescu și mărturisit de însușĭ Radu Zatrénu, ca ctitor al Bisericeĭ se'nțelege, ca prin Barbu Gănescu. Documentul următor ne va dovedi, ca Biserica este zidita de Barbu Ganescu, care se declară de catra Zatrénu, ca „tată", adecă un feliu de bunic, Vlăduț este Vlad din pomelnicul luĭ B. Ganescu, adeca fiul acestuia.

[31]) Petru Zătrénu este parintele luĭ Barbu Zatrénu, care are de vĕr pe Radu Zătrénu, moștenitorul luĭ Diĭcu Zătrénu. Acest Radu, și nu Barbu Zátrénu, este ctitorul Bisericeĭ prin dania, ce a facut, în moșia Prejoĭ, dupre cum se vede din documentul urmator. Noĭ credem, ca ctitoria de pe pétră, citată maĭ sus, este o mistificare, facută de catră Barbu Zatrénu cu credința, ca și el, ca vĕr cu Barbu Zatrénu, are drept la acest titlu. Este înse positiv cunosnoscut, ca despre Barbu Zatrénu nu pomenește niciĭ pomelnicul și nicĭ documentele, ca avênd un asemenea drept.

[32]) Acest document limpedește fórte bine ctitoria Bisericeĭ, supranumită Episcopia din Craiova. Ea este zidită, se înțelege cu ajutorul altora, de catră „tata Barbu biv. vel Stolnic" Ganescu, dupre cum o marturisește însușĭ Radu Zatrénu, cel înfiĭat de către Diĭcu Zătrénu, și dania o face luĭ Vladuț Gănescu, care este fiiu al luĭ Barbu Ganescu, și nene sau unkiu luĭ R. Zatrénu după mamă, și tot-o-dată „ctitorul sfinteĭ Bisericĭ" cum îl mărturisește documentul, o maĭ repetim, prin Barbu Gănescu.

ca să fie în vecĭ stătătoare la acéstă sfîntă biséricǎ, ca să ne pomenim noĭ și părinţiĭ noștri și tot némul, și am dat și zapisile, ce aŭ cumparat unkimieŭ Diĭcul și am dat și cartea acea de danie, am iscălit pentru maĭ adevĕrată credinţă cu mâna, ca săs creaḍa, fiind și alţĭ boierĭ faţă, care sĕ vor iscăli [33]).

Radu Zătrénu adeverez. Costandin Zătrénu martor [34])

III.

De la Divanul Craioviĭ.

Dumnéta biv vel Vistier Ioniţă Oteteligane, i Dumnéta Grigorie Lăcustene biv. lag. za. Vistierie, cu acésta facem Dumnévóstră știre, că prea sfinţiasa părintele Episcopu Rîmniculuĭ Kiriu Kir Filaret, arătă la Divan o carte a rĕposatuluĭ Raducanuluĭ Zătrénu, fiĭul rĕposatuluĭ Ilie Zătrénu Șătrar, în care sĕ vaḍu iscălit martor și fratesĕŭ Costandin Zătrénu, cu care afierosește la mănăstirea Ganescului de aicĭ din Craiova ce iaste metoh al sfinteĭ Episcopiĭ, [35]) moșia din Prejoiu a unkisĕu Diĭculuĭ Zătrénu, căruĭa arată ca aŭ rĕmas moștenitor și fecior de suflet, și întrebând prea Sfinţiasa pe oameniĭ caseĭ de stĕpânirea mŏnăstiriĭ, la maĭ sus numita moșie, când au fost, n'ar fi știut niminea să

[33]) Documentul acesta nu are data, și el nu póte fi făcut maĭ nainte de anul 1762, când Radu Zatrénu ajunge stĕpânul Prejoiuluĭ prin înfierea luĭ de catră Diĭcu Zatrénu, și nicĭ maĭ târḍiu de anul 1778, când și C. Pop prin documentul XXVII recuuóște pe reposatul Vladuţ Ganescu de ctitor al Bisericeĭ. Dar noĭ ne întrebam acum pe cursul anilor: Cum se împaca ctitoria luĭ Barbu Zatrénu de la 1757 cu acea a familieĭ Zătrenilor în genere, care nu se póte urca pre treptele timpuluĭ maĭ sus de anul 1762? Să nu se ḍica, că Barbu a întrat la ctitoria Bisericeĭ cu alte darurĭ; fiind că nicĭ pomelnicul, nicĭ documentele nu spun nimic despre acésta. Ctitoriĭ Bisericeĭ sînt Barbu Gănescu și apoĭ Vladuţ Ganescu, dupre cum nĭ-o spune apriat acest document, ĭar Zatreniĭ prin Radu numaĭ ajung ctitorĭ cu dania Prejoiuluĭ.

[34]) Constantin Zatrénu este frate cu Radu Zatrénu, fiĭ aĭ Diĭculuĭ Zatrénu și amândoĭ verĭ cu Barbu Zatrénu, cel cu ctitoria de la 1757 din inscripţia Bisericeĭ, gasita în darămaturile eĭ.

[35]) La 1781 Biserica Sf. Nicolaĭ și a Sf. Ioan Botezatorul era cunoscută cu numirea de a Gănescului și Metohul Episcopieĭ; fiind-ca a Ganesculuĭ s'a numit dupe anul 1762, ĭar Metoh al Episcopieĭ a ajuns a fi dupe anul 1775, când Biserica Obedénuluĭ s'a transformat în seminar.

arăte, fiind fost şi maĭ sus numita carte de danie la neîndemână. [36]) Deci măcar, de nu va fi şi stĕpânit mŏnăstirea pân acum, dar dania sĕ vede bună, maĭ vîrtos adeverită şi fratele celuĭ ce aŭ afierosit, carele şi trăieşte, ci fiind moşia aciasta acolo aproape de Dumnévóstră, unde dumnéta Vist.... Ioaniţă ĭi şti şi tot hotarul, încă şi scrisori înţelesem, că ai de câtă stĕpânire aŭ avut fieşte-care întracel Prejoĭ. Pentru aceĭa iată de la Divan vĕ orânduiţĭ să mergeţĭ să cercetaţĭ, numaĭ câtă parte are Diĭcul Zătrénu şi cine o stĕpâneşte, încă de va fi cu putinţă să mĕsuraţĭ acésta parte şi cu stânjinu, ca săs vază câţĭ sînt, şi dupĕ cum vĕ veţĭ pliroforisi să daţĭ înscris şi spre sĕvârşire saŭ orânduit şi acest umbasir. 1781 Mart 23.

Măcar că dimpreuna cu Dumnéluĭ Vistier Ioaniţă să orânduise logofĕtul Grigorie Lăcusténul, dar înştiinţândune la urmă că ĭeste tată jupâneseĭ rĕpos. Răducanu, şi fiind banuĭală, . [37]) ĭată te orânduieştĭ în loculĭ Dum.. biv. vel Armaş radule babene, ci dar mergênd veĭ face urmare dupĕ cum sĕ cuprinde maĭ sus. 1780 Fevr. 20. [38])

Grigorie Radu Clucer, Hagi Stan Jianu biv vel Paharnic. Barbu Ştirbeĭ Sardar. Ioan Brăiloiu Sluger.

IV.

Pentru locurĭ din Craiova. [39])

Adică eŭ Panait căpit. Dâmbovicénu, dinpreună cu soţia mea Dumitrana şi cu frateseu Barbul, fată şi feciorul rĕpos.

[36]) Care sa fi fost óre „neîndamâna“ cărţei pentru acésta danie? Nota de mai jos pare a ne descurca nedumerirea. Grigorie Lacusténu era tata al soţiei lui Radu Zatrénu, iar Radu făcênd dania, nu a dat se vede şi cartea de danie lui Vladuţ Ganescu şi nicĭ Bisericei; şi ast-feliu fiind, moşia Prejoi a remas paua la 1781 tot în stepânirea soţiei lui Radu Zatrénu, séu a lui Constantin Zătrénu, fratele lui Răducanu, care acum a dat documentul Episcopului de Rîmnic Filaret. Tot aici este şi cauza, că Radu Zătrénu nu este trecut în pomelnicul Bisericei.

[37]) Din aceste vorbe se vede, ca moşia era înca în stepânirea familieĭ lui Radu Zatrénu; de aceia se şi revoca din cercetare Grigorie Lacusténu şi tot-o-dată se esplica pentru ce Zatreuii nu sînt trecuţi în pomelnic.

[38]) Actul divanului Craiovei este de la 1781 Mart 23, iar acéstă nota, prin care se revóca Lăcusténu, este de la 1780 Fevruar 20; adecă cu un au şi o lună maĭ în urmă. Se vede, ca este greşală; şi póte în loc de 1780 sa fie 1782.

[39]) Documentele care urméză, privesc tot la Metohul Episcopieĭ

Manolake Clucerul, datam încredințat zapisul nostru la prea cinstita mâna Prea Sfinții sale Parintelui Kiriu Kir Kesarie Episcopul Rimnicului, precum săși știe că dintra nóstră bună voie și ne siliți de nimenea am vêndut Prea Sfinției sale un loc cu casele ce sînt aicĭ în Craiova în mahalaua berindeĭ [40]) în talerĭ opt-ḑecĭ, adică 80 tocmaĭ, care loc aŭ fost cumparat de socrumeŭ i de tatăl nostru del popa Mareș, [41]) și sĕ hotărăște acest loc cu locul bisericeĭ Sfîntuluĭ Spiridon și cu al m.rs. Hurezu și cu al Brădeștilor, și să aibă Prea Sfinția sa a stĕpâni cu bună pace dăspre tot neamul și rudele mele. [42]) Și pentru adevĕrata credință mam iscălit, și am pus și pecetea ca săs creaḑă. Si când s'aŭ facut acest zapis aŭ fost mulțĭ oamenĭ vrednicĭ de creḑut, care maĭ jos sînt iscălițĭ:

Noemvrie 2, 1777,

„Eŭ Panait Căpit. Dâmboviceanu ginere rĕpos. Clucer Manolake vînzĕtor. Eŭ Dumitrana fata rĕpos. Clucer Manolake vênḑatoare. Eŭ Barbul fecĭoru rĕpos. Clucer Manoleke vênḑĕtor. Și am scris eŭ Ioakim Ierodiaconu, cu ḑisa celor maĭ sus numițĭ vênḑĕtorĭ.

V.

Adică eŭ Radu Kojocaru, sin rĕpos. Popa Stoica. ot mahalaua Sfeti Gheorghie dimpreună cu soția mea Calița, i cu copiĭ mieĭ anume, care sĕ vor iscăli, datam acest încredințat zapis al nostru la mâna Prea Sfinției sale Pă-

și în particular la locul, pre care s'a zidit Biserica, precum și alte locurĭ din oraș, séu împrejurimele Craioveĭ, ce au compus maĭ în urmă averea Bisericeĭ.

[40]) Suburbia, séŭ mahalaoa Craioveĭ, care maĭ pre urma s'a numit a luĭ S.ti Nicolaĭ, de la Biserica cu acest hram, în vekime se numĭa „mahalaoa Berindeĭ“ séŭ „a luĭ Berindeĭ“.

[41]) In pomelnicul preuților de la Biserica Metohul Episcopieĭ din Craiova găsim un preut, și înca din ceĭ întâĭ, care pórta numele de Mareș. Oare acesta sa fi fost primul proprietar al locului din mahalaoa Berindeĭ, pre care maĭ pe urma îl cumpară Clucer. Manolake, dândul și acesta de zestre fiiceĭ sale Dumitrana ? Dupre tóta probabilitatea pare, ca persóna este aceiași, fiind preut la Biserica Gănescului și avênd și loc de casă în mahalaoa Bisericeĭ și póte kiar aprópe de Biserica.

[42]) Bine ḑice pomelnicul Bisericeĭ, că P. S. Kesarie, cel cu eruditele precuvêntarĭ de la Mineele de Rîmnic, a fost ctitorul Bisericeĭ și a avut râvnă spre acest sf. locaș. Documentul acesta și cele următóre aŭ sa dovedéscă acésta cu prisos.

rintelui Kesarie Episcopu Rîmniku, precum săs ştie, că avênd noî puţintel loc lângă rĕpos. Capit. Manole, din gardul Hurezului pană în drumul dĕspre D-luî Fota Vladoianul la bisericaî D-luî, care loc iaste cumpărat de noî del popa Mareş, şi strămutându-ne noi la Banat aŭ rĕmas locul neîngradit, şi cumpărând Prea Sfinţia Sa locul Capitanuluî Manole, am vêndut şi noî partea noastră Prea Sfinţieî Sale în banî gata talerî cincî-ḑecî tocmaî, sa aibă sal stĕpânésca cu bună pace, pentru că néŭ dat toţî baniî deplin. Iar sculându-se cine-va a nu îngădui, să avem sa rĕspundem noî, şi pentru credinţă neam iscalit maî jos şi neam pus degitile în loc de pecete ca săs créḑa.

Mai 22, 1779.

Radu Cojocaru împreuna cu soţia mea Caliţa cu fiiul mieu Gheorghe am vêndut. Barbul Dascălu am scris şi martor. [43]).

VI.

Adică eŭ Panait Capitan Dâmboviceanu dinpreună cu soţia mea Dumitrana, cu cumnatamieŭ Barbul, fecior rĕpos. Manolake Clucer, datam acest încredinţat zapis al nostru, ca să fie de mare credinţa la cinstita mâna Prea Sfinţiei Sale Părinteluî Episcop Rîmnicu Kesarie, precum sas ştie, că avênd noî trebuinţă de banî, neam rugat de Prea Sfinţia Sa de am pus un loc de casa zălog, ce îaste în mahalaua Berendeî, care loc îaste cumparat de socrămieŭ cu zapis, şi acum miaŭ dat Prea Sfinţia Sa talerî 21, însĕ talerî douĕ-ḑecî şi unu tocmaî. De acum cu soroc până la Sfeti Gheorghe, şi atuncî să aibu aî da Prea Sânţiei Sale baniî cu cinste şi cu mulţamită, pentru aceîa am dat zapisul nostru şi neam iscalit ca săs creaḑă.

Dekemvrie 24, 1777.

Panait Capit. Dâmboviceanu, Dumitrana soţia mea. Barbul Dascălul am scris cu ḑisa lor şi martor.

VII.

Scrisoarea mea la mâna D-luî Cuscruluî Fotiî Balăcescu, precum săs ştie, că mam tocmit cu Dumnealuî, de îam

[43]) Eca Dascalul Barbu aicî „scriitor de veniturî“, dupre cum îl numeşte şi pomelnecul sĕu.

vêndut un loc de pamênt, ce lam fost cumparat şi eŭ del Gheorghie vataşelul, i de la soţia luĭ Ivana din mahalaoa luĭ Berendeĭ, în talerĭ 14, precum zapisul vênḑĕtoruluĭ scrie, ce i lam dat la mâna Dumnealuĭ. Şi fiind cá pân la acĭastă vreme eŭ lam stĕpânit cu buna pace, despre toţĭ mahalagiĭ. Iar acum făcêndul vênḑĕtor, şi găsînduse Dumnealuĭ al cumpara, fiind alaturea pamêntul acesta pe lânga casele ce are, şi alăturea cu pămêntul ce laŭ fost luat del Fota fântânaru. Iam vêndut şi eŭ acest loc ta sa stĕpânească Dumnealuĭ şi coconiĭ Dumnealuĭ cu buna pace dĕspre toate rudeniile mele, şi pentru credinţă mam iscălit maĭ jos sas crează.

Ghenarie 12, 1761.

Diicul Zatreanul vênḑĕtor. [4] Costad. Dobriceanu martor, Mateı Ştubeanu martor.

VIII.

Adică noĭ cariĭ maĭ jos ne vom iscali, încredinţăm cu acest zapis al nostru la cinstită şi blagoslovitoare drépta prea sfinţieĭ sale părinteluĭ Kiriu Kir Filaret, Episcopu Sfinteĭ Episcopiĭ Rîmnicu, cum să se ştie, că avênd noı loc de moştenire rĕmas del parinţiĭ noştriĭ care şi parinţiĭ noştri ĭaraşĭ de moştenire avêndul, şi de cumpărătoare del Diicul Zatreanul, ce ĭaste alăturea cu locul ce ni laŭ dat mătuşa noastră Maria Dâmboviceanca Visterеasa în mahalaoa luĭ berindeı. Şi stĕpânind noı aceste locurĭ până acum cu bună pace. Acum nedândune vremea îndemâna ale maı ţinea, aflându-ne noĭ cu şederea afară la moşia nóstra, leam făcut vênḑetoare. Decĭ de cât toţĭ vecinii de pri prejur maĭ mult protimisinduse prea sfinţia sa părint le Episcopu, avênd şi alte locurı alaturea cumparate, am vêndut prea Sfintieĭ sale în banı gata talerĭ 105, adică o suta cin ĭ; însĕ aceste locurĭ în lung merge dĕ d ı cu capul spre rĕs rit până n d·um ıl cel vekiŭ, ĭar spre apus merge p^nĭ în ulicioara ce ĭaste pĕ lânga lo ul caselor rĕpos. P· h rnic Fot' Vladoianu, ce merge la biserica Sfîntuluĭ Spi·'don şi sınt stânjinĭ lungul acesta, stânjinĭ şase-ḑecĭ

[4] La 1761, adeca cu un an îna'ntea înfiereı l ıı Radu Zatrénu, Di cu Zatıénu vin le locurı din mahalaoa luı Berin leı, a leca din mahalaoa Bisericeı nóstre, luı Fotea Balacescu; şi pr'n urmare nic un dor şi nicı o vorbă despre cti'oria Zatrenilor.

şi unul. Iar în lat merge pě la mijloc cu locul cel are Sfânta Episcopie cumpărat del Capitan Panait Dâmboviceanu şi cu al jupânului Vladuluï Bogasieru i cu locul popei luï Udrişte. Iar pe vale sě hotăraşte cu locul mătuşiï Mihalciï şi cu locul luï Zamfir Trénţă, şi acest curmeziş sînt stînjinï treï-ḑecï şi doï. Decï după aceste semne precum am stěpânit noï, să aibă a stěpâni şi prea Sfinţia sa cu bună pace de catre noï şi de către tot neamul nostru, pentru că de bună voie am vêndut şi am primit aceştï bani toţï deplin în mâïnile noastre. Dând şi zapisul cel vekiŭ ce lau avut părinţii noştriï de cumpărătoare, şi pentru maï bună încredinţare neam iscălit maï jos, unde şi alte obraze, ce sau întâmplat la vênḑarea acésta sau pus marturiï.

1782 Mart 16.

Eŭ Ioan sin Fota Balácescu Post. vênḑetor, Şerban Bălăcescu sin Fota Balacescu, Popa Stanciu Şkevofilaca, martor, Popa Iancul Protonotarie, martor.

IX.

Adică eu Hrizea Capit. ot mahalaua Berendeï din Craiova, Adeverez la prea cinstită şi blagoslovitoarea dreapta prea Sfinţiei sale parintelui Kirie, Kir Filaret, Episcopu sfintei Episcopiï Rimnicul cum sa sě ştie, că avênd eu un cumnat anume Mihaï Călăraşu, carile dupě moartea tătâneseŭ rěmâind, lam luat împreună cu mumasa soacramea, iam kivěrnisit în casa la mine, pana întâmplânduse şi soacrămii moartea, cu amea keltuiala o am îngropat, şi şi după moartea soacramii avênd pě Mihaï cumnatămieŭ tot pe lângă mine, lam însuraт cu a mea keltuială. Decï întâmplânduse moarte şi nevestii luï, iarăşi eŭ am comândato. Acum întâmplânduse moarte şi luï Mihai cumnatamieu şi ne avênd pe al[...] nim[...]n[...], pentru că copii n'au făcut, făr de cât numai pe sora sa Opria ce o ţiu eu întru casătorie. Atât la boală l[...]m căutat, cât şi la moarte iam purtat grija îngropar[...]i cu cele trebu[...]nc[...]oase. Precum şi de acum mainte ĭaraşï cu ce sě va putea saï port grija pan la anul. Căruia alt nimic nerěmâind, fără numaï un loc cu un bordeï vekiŭ într'acĭasta mahala, ce ĭaste între Filea Dulgheriul şi între Hagi Valcul, care lau avut şi el cumparat del naşămieŭ Dumitru sin Pětru Căpitan, şi fiind trebuinţă

a i se face pomenirı, şi cele trebuincĭoase mortuluı, lam vêndut acest loc Prea Sfinţieĭ Sale parintelui Episcopu în talerĭ treĭḑecĭ şi cincĭ şi trăgnêduse acel loc şi cu stanjinu domnesc, lungul din drum până în locul casiĭ Marii Raduluĭ Armăşelul sînt stânjini patru-ḑecĭ şi jumatate, ıar latul dĕspre rĕsarit din gardŭ până în gardu stânjinĭ patruspre-ḑece şi jumatate, latul dĕspre drum stânjinĭ treĭ-spre-ḑece şi jumătate. Dupa aceste semne şi dupa îngradişul ce sĕ vede sa aibă al stĕpâni Prea Sfinţia Sa cu bună pace, atât de către mine, i de catre soţia mea, cât şi de catre toate rudele mele. Pentru ca de bună voie am vêndut Prea Sfinţii sale, şi pentru credinţă am iscălit cu mâna mea, unde şi alte obraze saŭ pus marturie spre maĭ bună încredinţare.

1785 Martie 30.

Eŭ Hrizea Căpit. dimpreuna cu soţia mea Opria am vêndut. [45])

X.

Pentru un loc ce aŭ avut rĕposata Zmaranda, ce au ţinuto întru căsătorie rĕpos. căpit. Iacov sin Nikita la vremea sfêrşituluĭ rĕposatii Zmarandii acel loc ce iaste aicĭ în mahalaua luĭ Pĕtru Boj [46]) peste uliţă de ceia parte de Dumnélui Cămăraşu Iane, laŭ dat danie Sfinteĭ Episcopiĭ [47]), ca sa fie pomenire pentru sufletul ei, şi al parinţilor ei. Decĭ vrênd Sfînta Episcopie, ca să ştie stĕpânirea de unde şi până unde este, astăḑi din porunca prea Sfinţii sale părinteluĭ Episcop Rîmnicu Kir Filaret, am mers în faţa loculuĭ, unde fiind faţă şi Dumnealuĭ biv. vel. Clucer Zaaria Kiriac

[45]) Deşi prin documentul original se vorbeşte şi de martori, cariĭ ieu parte la vêndarea acestuĭ loc, din copia nóstră înse lipsesc orice marturĭ. Lipsa marturilor din copie noi o talmacim numai cu aceia, ca nici în original n'au apucat marturii a iscali, şi prin urmare Dionisie eclisiarhul Episcopieĭ, copiitoriul acestor acte, n'a avut înaintea sa nicĭ în original iscaliturele marturilor.

[46]) In Craiova este o Biserică parohia'ă cu hramul, mi se pare, st. Ioan Botezatoriul şi cu supra-numele de Petre-Bojia. Acésta supra-numire este trecută de la „Petru-Boj“, de la care s'a numit şi mahalaoa.

[47]) Éca pentru întaia dată întâlnim numirea de Episcopie, aplicata Bisericeĭ Gănesculuĭ, séŭ metohuluĭ S-tei Episcopiĭ, unde se vede, că petrecea maĭ mult P. S. Episcop Filaret.

Găianul, epitropul rĕposateĭ Zmarandiĭ, şi întâĭ am făcut cercetare dĕspre alţĭ vecinĭ, şi sau gasit din gardul luĭ Ioan Mariam stânjinĭ doĭ spre ḑece latul pĕ lânga uliţă, păn aprópe de fôntână, şi lungul stânj'nĭ doĕ ḑ^ecĭ şi noĕ şi jumătate. Iar la capătaiul despre amiaḑa-ḑi, i latul, nu saŭ mĕsurat, pân ĭar sĕ va cerceta prin mahalagiĭ. Iar Sfînta Episcopie dupa acéstа alegere sa stĕpâneasca cu buna pace.

1785 Ghenarie 9.

Popa Radu Protop, Ioan Alecsiu Stavrofor, Vladuţ Teloianu Clucer martor.

Acest loc de casă fiind lasat danie la vremea sĕvârşituluĭ rĕposateĭ cumnatimii Zmarandiĭ prin diata, şi eu fiind lasat epitropu de rĕposata, fiind vĕr primare rĕpos. soţuluĭ D-eĭ, şi fiind faţa la acéstă aratare, am iscalit ca sa stĕpâneasca Sfînta Episcopie cu pace.

1785 Ghenarie 9.

Kiriac Cluceru.

XI.

Adică eu jupân Ghiorghie Iane din Craiova, împreuna cu Zamfir Kirea, nepotu luĭ jupân Kiriac, datam zapisul nostru la mâna D-luĭ jupân Diĭcul moşoiul din Craiova şi la mâna Dumnealuĭ Nicoliĭ Pleşoianu, precum sa sĕ ştie, că neau vêndut D-lor casa şi viia şi heleşteul cu tot coprinsul lor, osebĭ de viia del deal cu coprinsul eĭ, au rĕmas pĕ seama Dumnealor, care acésta casă cu toate coprinsele eĭ fostaŭ făcuto jupân Kiriac. Iar dupa moartea luĭ jupân Kiriac, fostuleaŭ luat cu judecata preoţiĭ del biserica Domneasca din Craiova, rĕmâind jupân Kiriac dator sfinteĭ bisericĭ. [48]) Decĭ cumparând întâiu jupân Diicul acestea toate ce scrie maĭ sus, del sfinta biserica. fostumam sculat eŭ, împreuna cu Zamfir ca să le rĕscumpăram, fiind ca se cadea a cumpara fiind rudenie. [49]) Şi fiind şi pricinĭ între noĭ, aŭ rĕmas de neam învoit între noĭ cu a noastră bună voie, de neaŭ vêndut D-lor noaĕ casa, viia i heleşteiul cu tot coprinsul lor. Iar viia cea del deal să o stĕpânească D-lor cu tot coprinsul de catre noĭ cu bună

[48]) Biserica domnésca este cea cunoscuta asta-ḑi cu numirea St. Dimitrie, carea este în restaurare, dar numaĭ de s'ar ispravi.

[49]) Un principiu de drept român, adeca un obiceiu al pamêntuluĭ, ca sa se protimisiasca rudele la vênḑarea de imobile.

pace. Iar maĭ trebuind luı Zamfir loc maĭ mult de aicĭ, să aib aı da ıeŭ din partea mea. Iar jupân Diıcul tot saşĭ stĕpâneasca locul cu coprinsul lor cu pace, dĕspre noĭ şi dĕspre tot neamul nostru. Iar cât pentru heleşteu, aşa neam învoit noĭ între noĭ, când le va trebui peşte D lor sa fie volnicı aşı lua peşte pentru tréba D-lor. Iar pentru mônăstirea Jitianu de sĕ va scula cu vreo pricina, să avem cu toţı a rĕspunde la judecata, şi pentru maı adevĕrata credinţă neam iscalit maı joc săs creaza, puindusĕ mărturiı boierĭ şi neguţatorĭ, cari maĭ jos sĕ vor iscali, puindune şi peceţile noastre pentru credinţa.

Septembrie 1, lét 7253 (1745).

Şi am scris eu Popa Anghel Protopopu cu ḑisa Dumnealor, Popa Gheorghe martor.

XII.

Eŭ Zamfira soţia rĕpos. Diĭcul Moşoiu de aicĭ din Craiova, împreuna cu fecioriĭ mieı, cari maĭ jos ne vom iscali. încredinţăm cu acest zapis al nostru sfinteı b'sericı, ce se numeşte Gănescul, din Craiova, metohul sfinteı Episcopiĭ Rîmnicul [50]) şi la prea cinstită mâna prea Sfinţii sale părintelui Kiriu Kir Filaret, Episcopu al acesteı sfinte Episcopiı, precum să sĕ ştie ca del rĕpos. soţul mieu rĕmâind un loc la biserica cu başica, la fôntânile ce se numesc ale luı Kiriac din Craiova, pe care maĭ nainte vreme aŭ fost şi heleşteu, şi fiind că atât rĕpos. soţul mieu i copiĭ de aĭ noştri şi nepoţĭ, cât şi alte rudeniı sînt îngropatĭ la acésta sfînta biserica, din bună voia noastră neam îndemnat de am dat, şi am afierosit acest loc, danie sfinteĭ bisericı cu coprinsul luĭ cât ĭaste, precum lam arătat oamenilor sfinteĭ Episcopiĭ, ca sa fie ohabnic şi statătoriŭ în vécı, al numiteĭ bisericı, şi să'l stĕpâneasca cu buna pace, de catre noĭ şi de către tot neamul nostru, spre pomenirea noastră şi a tuturor celor rĕposaţĭ din neamul nostru, fiind şi alte obraze de cinste când saŭ facut acest zapis, care sau pus marturiı, şi noĭ pentru maĭ adevĕrata credinţa neam pus peceţile şi iscaliturile maĭ jos, ca sa sĕ creaḑă care acest

[50]) La 1784 Biserica ce ne ocupa, avea pe rând tóte numirele eı; adeca a Ganesculuı, a st. Nicolaı, Metohul Episcopieı, şi Episcopia.

loc şi rĕpos. soţul mieu în diiata ce sau facut la sfêrşitul vieţii îl lasă iar de danie acestei sfinte biserici.

1784 Octomvrie 30.

Eu Zamfira Moşóica adeverez împrennă cu feciorimiei.
Eŭ Paun Moş iu adeverez
Eu Costandin adeverez } sin Zamfira.
Eu Ioan adeverez
Tudor Sapunariu, martor.
Şi am scris Gheorghie Logofĕtu cu ḑisa jupănesi Zamfiri şi sînt şi martor.

XIII.

Adică eu Lazara, fiica rĕpos. Gheorghe Coiangiul, de aici din Craiova mahalaoa Sfeti Ilie, împreuna cu barbatamieu Costea Grecul, adeverez cu acest zapis al mieu la cinstita şi blagoslovitoare dreapta prea Sfinţii sale parintelui Kiriu Kir Kesarie, Episcopu sfintei Episcopii Rîmnicu, precum sas ştie, că avênd eŭ un loc de casă cu un bordeiŭ pe dênsul, care loc miau fost dat ḑestre, de rĕposaţii parinţii miei. Insĕ acest loc iaste între locul Mônastirei Hurezul, ce iaste pĕ lângă casele rĕposatului Stolnic Barbu Gănescul şi între locul lui Ioan Pitarul. De buna voia mea lam vêndut Prea Sfinţiei sale în bani gata taleri 120, adica o sută doe ḑeci tocmai, şi cu aceşti bani am cumparat o vie aicea în dealul Craiovii, şi doi boi, i o vacă, ca să ne kivernisim cu dênsele. avênd alta casă pentru şĕdere, la târgul de afara. facuta de barbatamieu Costea. Deci sa aibă prea Sfinţia sa a stĕpâni locul acesta cu bună pace de catre noi şi de catre tot neamul nostru. pentru ca de buna voie am vêndut. Si pentru credinţa miam pus numele mai jos iscălinduse şi alte obraze de cinste marturii.

1778 Sept. 20.

Eŭ Lazăra vênḑĕtoare împreuna cu bărbatămieu Costea, Iosif Ierodiacon martor, Ioan Proin Starote, martor, Am scris eu Nicolae Logofetu ot Episcopie [51]) cu înveţatura Lazarei vênḑetoarei.

[51]) La anul 1778 Biserica St. Ierarh Nicolae şi Ioan Botezatoriul din Craiova începe a se numi Episcopia. şi acésta o vedem din titulatura logofetului Nicolai, care se numeşte pre sine „ot Episcopie"

XIV.

Adică eu Ioan Căpitan Mălăescu, dimpreună cu Florica soţia mea, i cu Mihaĭ fiiul nostru, care maĭ jos ne vom iscăli. Datam încredinţat zapisul nostru la mâna D-luĭ Paharn. Nicolae Vâlcănescul, ca săı fie dĕ bună credinţă precum săs ştie, că avênd noĭ un loc de casă în Craiova, care loc ĭaste pĕ dĕspre rĕsarit alăturea cu al cocoaneĭ Bılaşicăı Brătaşiancaĭ, şi pĕ dĕspre apus alaturea cu al Zoiţeĭ, şi dĕspre amiaḑa-ḑi alaturı cu Ioan Pitar. şi dĕspre miaḑanópte până în uliţă. Lam tocmit cu D-luĭ maĭ sus numitu Paharnic Nicolae Vâlcănescu în talerĭ patru ḑecĭ şi cincĭ, şi baniĭ miaŭ dat toţĭ deplin în mâna nóstră. Decĭ de acum înainte sa aibă D-luĭ aşi face casa pĕ loc şi al stĕpâni în vécĭ cu buna pace, de către mine şi de către Florica soţia mea, i de catre Mihaĭ fiiul nostru, şi de catre tot neamul, avêndul şi eŭ acest loc cumparat, care iam dat şi zapisul luı de cumparatoare. Şi când saŭ făcut acest zapis fostau multı neguţatorı şi alţĭ oamenĭ de isprava mărturiĭ, cariĭ sĕ vor iscali maĭ jos, şi noĭ pentru credinţă neam pus numele şi degetile în loc de iscălitură ca săs creaḑă.

1779 Ghenarie 15.

Eŭ Capitan Ioan Malăescu vênḑĕtor, Eu Florica Căpit. vênḑĕtoare, Eŭ Mihaĭ sin Capit. Ioan, vênḑĕtor, Eŭ Badea Stegarul, martor, Eŭ Stancul Păscu... ot Mlĕcaneştĭ martor, Ioan Băcanul martor, Cartea Matasaru, martor, Eŭ Ioan Vataf dĕ pitarı, martor, Eu Zoiţa martoră, Eŭ Aniţa, martoră, Şi am scris cu Dumitrake Poinaru şi martor.

Pentru locul de case ce sĕ arata întracest zapis fiind trebuincĭos prea Sfinţiı sale părinteluĭ Episcop şi protimisinduse maĭ mult prea Sfinţia sa al lua fiind aproape de M-rea Gănesculuı metohul sfinteĭ Episcopiĭ, [52]) miam primit atât baniĭ ce am dat pentru locul caseĭ, cât şi talerĭ doĕ ḑecĭ şi treı banĭ patru ḑecĭ şi opt, ce am cheltuit pentru îngradirea acestuĭ loc, ci să aiba prea Sfinţia sa de acum înainte a stĕpâni locul cu bună pace şi pentru încredinţare am iscălit.

1779 Iulie 30.

Nicolae Valcănescu Capit. adeverez.

[52]) Cu kipul acesta noı avem odata sigura în privinţa numirilor Bisericeı St. Nicolaı şi Ioan Botezatoriul; ca ea adecă s'a numit a Ganesculuı şi Metohul S-teı Episcopiı înca de la 1779 Iulie 30.

XV.

Adică eŭ, Ştefan Cojocarul din Craiova, datam adevĕrat zapisul mieu la cinstita mâna prea Sfinţiei sale părintelui Kiriu Kir Kesarie Episcopu Rîmnicu cum sa ştie, că având eŭ un loc de casa în mahalaoa luĭ Sfeti Nicolae [53]) între locul Dumnealuĭ Mateĭ Filişianul şi între Costandin Cojocarul, care loc iaste cumpărat de la Gheorghie Curelarul de Ştefan Şălaru unkimieŭ, pentru care am venit din bună voia mea la prea Sfinţia sa de am vêndut acest loc de casa în drept talerĭ 40, adica patru deci, pe care loc să aiba prea Sfinţia sa al stepâni pĕ unde se cunoscu semnele gardului cu bună pace de catre fraţi, rudenii, şi tot neamul mieu, căcĭ ca pentru acest loc de casa am şi zapisul cel de cumpăratoarea lui, dar nul putuiu da, fiind ca sĕ coprinde şi pentru o vie, ci am dat acest zapis al mieŭ, cu care să aiba prea Sfinţia sa a stĕpâni acest loc dupe cum maĭ sus arata. Şi când s'au facut acest zapis aŭ fost şi alte mărturiĭ, carii sĕ vor iscăli maĭ jos, şi eŭ pentru maĭ adevĕrată credinţa am iscalit cu mâna mea ca sas crédă.

1779 Maĭ 6.

Ştefan Cojocaru am vêndut, Eŭ Vladu Cojocaru Brat Ştefan adeverez, Şi am scris Istrati Logofet şi martor.

XVI.

Adica eu Filea împreună cu fraţiĭ mieĭ a nume Ioan i Vasile feciorii popiĭ Saviĭ, [54]) datam zapisul nostru la mâna prea Sfinţii sale părintelui Episcop Rîmnicu Kirio Kir Kesarie, cum săs ştie, că avênd un loc cu casa aici în Craiova între boieriĭ Zătrenĭ şi între alt loc al mônastireĭ Gănescului, [55]) lam vêndut prea Sfinţii sale de a nóstră bună

[53]) La 1779 Maĭ 6 gasim numindu-se mahalaoa lui Berinde[1] mahalaoa lui Sfeti Nicolae; adeca dupre numele hramului Bisericeĭ Metohul S-teĭ Episcopii. Acésta dovedeşte, ca dupa anul 1775, data stramutareĭ Metohului de la Obedénu, şi numirile locului şi ale Bisericeĭ St. Nicolai încep a suferi skimbari.

[54]) Popa Sava este unul din ceĭ întaĭ servitori aĭ Bisericeĭ, care este trecut în pomelnic cu numele de „Savva iereĭ“.

[55] Adoa dovada, ca la 1779 Biserica începe ase numi a Ganescului şi înca „mônastirea Ganescului“. Numirea de mônastire ai-i póte sa însemneze şi Metoh, adeca kinovia monahilor şeḑetori aici, dar şi Biserica de zidiu; numire, ce se obicinuia în trecut la noi.

voie în drept taleri o suta ḑece, care loc să aiba prea Sfinţia sa al stĕpâni cu buna pace de catre mine şi de către alte rudenii ale noastre cu tot coprinsul. Iar întâmplânduşĕ a sĕ scula cineva cu vre o gâlciava, saŭ din fraţi, saŭ din rudenii, noi sa avem a rĕspunde, dar prea Sfinţia sa sal stepâneasca locul acesta în veci cu bună pace, fiind că noĭ toţĭ banii gata şi deplin am luat în mâinile noastre. Drept aceia am dat acest zapis al nostru de înşine iscalit, ca săs creaḑă puind şi degitile.

1779 Iulie 24.

Eu Filea vênḑĕtor, Nectarie Ierodiaconu Episcopii martor, Popa Stanciu martor, [56]) Tudor Săpunaru martor, Si am scris eŭ istrati Logofet Episcopiĭ [57]) cu învĕţatura vênḑĕtorilor şi martor.

XVII.

Datam încredinţat zapisul mieu la cinstita mâna Dumneaieĭ mătuşămiĭ Mariuţii Coţofeanca Cluceresii, precum săs ştie că am vêndut eu un loc de casa în vale în Dorobănţie, ce au fost cumparat de rĕpos. tatamieu del barbul portarescul, şi lam vêndut Dumneaeĭ în talerĭ 70, adică şépte-ḑeci, de a mea buna voie şi sa aibă al stepani Dumneaeĭ de către mine, cât şi de catre rudenii cu bună pace, coconĭ de coconii Dumneaeĭ, şi să am al descoperi de către rĕzaşii, ce laŭ cutrupit, şi pentru maĭ adevĕrata credinţă mam iscălit maĭ jos ca sas creaḑa; şi când am facut acest zapis au fost mulţi boieri martori la acésta vênḑare.

1784 Iulie 17.

Eu Ştefan Sóotescu adeverez şi vênḑĕtor, Iosif Protosinghel, martor, Panteleimon Igumen Sadoveanu, martor.

Acest loc ce lam cumparat del numitul Ştefan Săotescul lam dat şi eu danie Sfinteĭ Episcopii, pentru pomenirea mea şi a neamuluĭ mieŭ, mai vârtos fiind ca şi rĕpos. boieriul mieu iaste îngropat la metohul Ganescul al Sfinteĭ Episcopiĭ. Deci sa aiba al stĕpâni sfânta Episcopie cu buna pace atât de catre mine, cât şi de către tot neamul mieŭ, ca pentru aceia am dat danie locul acesta.

1784 Iulie 23.

(pecetia)

Maria Coţofeanca Cluceresa adeverez.

[56]) Şi martorul Popa Stanciu este trecut între iereii Bisericei.

[57]) In acest document avem doe probe, ca la 1779 Iunie 24 Biserica St. Nicolai se numia Episcopia; şi acésta se vede din iscaliturile Ierodiaconului Nectarie şi a Logofetului Istrati, scriitoriul documentului.

Pentru livezĭ după moşia Domnească a Craioveĭ.

XVIII.

Zapisul mieŭ care maĭ jos mĕ voiŭ iscăli. Datam zapisul mieŭ la mâna D-luĭ Capit. Predi precum săs ştie, ca avênd o livadie de fîn în moşiia domnească la popova de vale, între Tudor Sapunarul şi între badea Croitorul, care livadie am fost cumpărato şi eŭ del Nedelco pitarul. Am vênduto şi eŭ maĭ sus numituluĭ în banĭ gata taleriĭ unspre-ḑece, şi am vênduto de a mea buna voie. Decĭ să aĭbă D-luĭ a o stĕpâni cu bună pace şi tot neamul, cât sĕ va trage din D-luĭ, şi am dat şi zapisul cel vekiu, şi când am făcut această vênḑare aŭ fost şi alţĭ megiaşĭ, carĭ sĕ vor iscăli martorĭ. Anume, şi pentru credinţă, mam iscalit, ca săs créḑă.

Iunie 24 lét 1764.

Eŭ Mihaĭ Logofĕt Zet Bica am vêndut, Tudor Săpunaru martor, Alexie Izbaşa martor, Gheorghie martor.

XIX.

Adică eŭ Kiţa soţia rĕpos. Stanciul Olteanul, dimpreună cu fiiul mieŭ Ioan, care maĭ jos ne vom iscăli. Datam zapisul nostru la mâna D-luĭ Gheorghie Croitorul din Craiova, precum săs ştie, că avênd bărbatul mieu doaĕ livede, pe moşia domnească, ce sînt întra Tudor Săpunariul, i pe lângă livedea repos. Stolnicul Gănescu, care livede leaŭ avut de cumpărătoare del Căpit. Preda Moţa, una vêndută de maĭ sus numitul croitor. Acum făcêndule vênḑĕtoare şi fiind că D-luĭ i sĕ cade a cumpăra [58]) mam tocmit cu D-luĭ de i leam vêndut în talerĭ 27 tocmaĭ, să aibă D-luĭ cu feciorii, i nepoţiĭ, strĕnepoţiĭ, câţĭ Dumneḑeŭ îĭ va dărui, a stĕpâni cu bună pace de catre tot neamul mieŭ, pentru că iam vêndut de a mea bună voie şi cu ştirea tuturor rudeniilor mele. Iar de sĕ va scula cineva cu vreo pricina, să am a rĕspunde eŭ, şi pentru credinţă am iscălit maĭ jos, ca săs creaḑă. Şi când am făcut acest zapis aŭ fost şi alţĭ oamenĭ martorĭ.

1776 Iulie 1.

58 Alusie la dreptul de „protimisis“ în cumpăratoarea imobilelor; adeca streinii nu avéu dreptul la asemenea cumparatori în óre-ce Gheorghie Croitoriu, fiind om al pamêntuluĭ, avea dreptul.

Eŭ Kiţa am vêndut, Eŭ Ioan sin Ego [59]) adeverez, Eŭ Zamfir Călăraşul martor, Eŭ Tudor Săpunaru martor, Şi am scris cu Stan Logofĕtu cu ḑisa numiteĭ Kiţeĭ şi sînt martor.

XX.

Adică eŭ Gheorghie Croitorul zet Păun Juratul, dimpreună cu soţia mea Manda, i cu copiĭ mieĭ anume, care maĭ jos ne vom iscăli, încredinţăm cu acest adevĕrat zapis al nostru, ca să fie de bună credinţă la cinstită mâna Sfinţii sale părinteluĭ Filaret Episcopu Rîmnicu, precum să ştie, că avênd noĭ o livede de fîn la marginea oraşuluĭ, alăturea cu a sfinteĭ Episcopiĭ, care sĕ trage del rĕpos. Gănescul, [60]) i cu a Căpit. Mihail şi în capul şanţuluĭ din jos, sĕ alătură cu a Jupânuluĭ Ianake Boltaşul, şi dĕspre Tudor Săpunarul numaĭ drumul desparte, si dĕspre oraş şanţul desparte, care livede şi eu am fost cumpărato del uni alţiĭ. care zapisele cele vekı vor arăta Deci noĭ avênd trebuinţă de banĭ, am mers la prea Sfinţia sa şi am vêndut acéstă livade de bună voia nóstră, în banĭ gata talerĭ o sută doĕ ḑecĭ, care banĭ iam primit noĭ din mâna prea Sfinţii sale. Şi livadiea taie lungul eĭ de stânjinĭ o sută cincĭ-ḑecı şi patru şi latul de stânjinĭ o sută doĕ ḑecĭ. Pentru aceia sĕ aibă prea Sfinţia sa voie să o stĕpânéscă în pace moşie ohabnică a sfinteĭ Episcopiĭ, dĕspre noĭ nicĭ un fel de pricină, séŭ dĕspre neamul nostru să naibă. Iar sculândusĕ cineva dĕspre neamul nostru cu vre o împotrivire a nu îngădui, să avem a rĕspunde noĭ. Iar prea Sfinţia sa să stĕpânească. Şi la acest aşezămênt de tocmeală, aŭ fost mulţĭ oamenĭ şi obraze de cinste, care maĭ jos sĕ vor iscăli. Şi noĭ pentru maĭ adevĕrată credinţa neam iscălit maĭ jos săs creaḑă, puindune şi degitile în loc de pecete, şi am dat şi doaĕ zapise vekĭ de cumpărătoare.

Maı 9.—1781.

Eŭ Gheorghie Croitorul dimpreună cu soţia mea Manda i cu copiĭ mieĭ a nume Nicolaie i cu fiemea Dumitrana am vêndut, Tudor Săpunaru martor, Barbul Dascalul scrisam cu ḑisa lor şi martor.

[59]) Ioan, fiiul Kiteı înca maı păstréza pe cro=al luı, ca un termen limbistic, alaturea cu sîn=fiiu; dar numaı îl întrebuinţază în loc de al eı.

[60]) Despre acéstă livada face menţiune ca danie şi pomelnicul familieı Ganescu.

XXI.

Adică eŭ Ilinca ce am fost soţie Barbuluï Megherul ot mahalaua sfeti Gheorghe din Craiova, adeverez la cinstită şi blagoslovitoarea dreaptă a prea Sfinţii sale părinteluï Kiriu Kir Filaret Episcopu Rîmnicu, cum săs ştie, ca am vêndut eŭ o livede alăturea pe lîngă livedea metohuluï Gănescul, care miaŭ rĕmas del rĕpos. bărbatul meŭ şi acum avênd trebuinţă de banĭ, o am vêndut prea Sfinţii sale în banĭ gata talerı şapte ḑecı. Insĕ lungul aceştiĭ livedĕ din glodu pân în livedea Sfinţiĭ sale părinteluï popi Stanciul Skevotilacs ĭaste stânjinĭ doaĕ sute doaĕ ḑecĭ şi patru, şi căpătăiul cel dĕspre părintele popa Staiciul, adică curmezişul stânjinĭ opt-ḑecĭ şi patru, mijlocul stânjinĭ (lipseşte), căpătaiul dĕspre glodu stânjinĭ o sută şapte ḑecĭ şi opt, afară din crângul ce maĭ ĭaste săs cure, care tot de acéstă livéde sĕ ţıne. Decĭ fiind că am primit toţĭ baniĭ ce scrie maĭ sus în mâna mea, să aiba a o stĕpâni prea Sfinţia sa cu bună pace de către mine şi de către tot neamul mieŭ. Şi pentru maĭ adevĕrată credinţă miam pus numele maĭ jos, şi degetul în loc de pecete ca săs crédă.

1781 Martie 2.

Eŭ Ilinca ce am fost şoţie Barbuluĭ Megheru am vêndut de bună voie, Eŭ Iosif protosinghelul Episcopii martor, Popa Radu protop, martor, Popa Stanciu Skevofilacs martor, Am scris Nicolae Logofĕtu Episcopii cu ḑisa Ilincăĭ şi sînt martor.

XXII.

Adică eŭ Pĕtru Limpescu ot Şîmnicu, adeverez la prea cinstită blagoslovitoare dreaptă prea Sfinţieĭ sale părinteluĭ Episcopu Rîmnicu Kiriu Kir Filaret, precum să sĕ ştie, că între altele ce mi saŭ venit parte din cele rĕmase ale frăţinimeŭ Mateĭ, care încăpuse la mâna luĭ Ion Roşul din Craiova (pentru care judecândumĕ atât înaintea Dumnéluĭ Zamfirake Jianul biv vel şat(rar) judecătorul acestuĭ judeţ, cât şi înaintea părinţilor cliricĭ aĭ sfinteĭ Episcopiĭ, [61])

[61]) Dupre dreptul bizantin apelurile în judecaţı se facéu la Episcop, şi de aicĭ a resultat dreptul evuluı meḑiu „de audientia episcopali". Aicĭ avem o dovada, ca la Româniĭ din Craiova pe la 1784 era în obiceiu, se înţelege că al pămêntuluĭ, ca nu numaı Episcopul, dar şi clericiĭ să judece, şi apoĭ să judece nu numaĭ în apel, dar în prima instanţă.

ce saŭ găsit cu cale a mĕ împărtăşi dintrale frăţine-mieŭ, prin cărţile ce mi saŭ fácut del judecătorĭ arată), cădêndumisĕ şi o parte din livadea, ce aŭ avut fratemieŭ cumpărată împreună cu Capit. Iordake ot (lipseşte), care livade o stĕpânea amêndoĭ frăţeşte, şi mie fiindumĭ peste mână a o căuta, pentru depărtare, o am vênduto prea Sfinţieĭ sale părinteluĭ în banĭ gata talerĭ doaĕ ḍecĭ tocmaĭ, fiind acéstă livade aproape pe lângă altă livade a bisericeĭ Gănesculuĭ, metohul sfinteĭ Episcopiĭ, care mĕsurândusĕ cu stânjinul domnesc, preste tot, precum saŭ stĕpânit de către fratemieŭ şi de către numitul Căpitan, lungul precum merge de către Craiova, din Colţul şanţuluĭ dĕspre căpătâiul locurilor Dumnealuĭ Ioan proin staroste, pana în marginea şanţuluĭ, ce ĭaste la drum, care merge la moara D-luĭ Paharnic Barbul Ştirbeiu, sînt stînjinĭ o sută noaĕḍecĭ şi doĭ, ĭar lăţimea neputêndusĕ trage pel căpătâie, fiind colţuroase saŭ tras prin mijloc şi saŭ găsit stânjinĭ o sută treĭ ḍecĭ şi şapte, din şanţu până iar în şanţu Decĭ după suma acestor stânjinĭ partea frăţinemieŭ Matei, jumătate, ce mi sau dat mie în stĕpânire, să aibă a o stĕpâni prea Sfinţia sa de acum înainte cu bună pace, atât de către mine, cât şi de către tot neamul mieŭ. Pentru că de bună voie am vêndut prea Sfinţieĭ sale. Şi pentru maĭ buna încredinţare miam pus numele mai jos şi degetul, în loc de pecete, unde şi alte mărturiĭ vrednice de creḍut saŭ iscălit.

1784 Dekemvrie 22.

Eu Pĕtru Limpescu ot Şămnecul de sus am vêndut, Popa Radu Protopopu martor, Gheorghe martor, Am scris Nicolae Logofetu Sfit. Episcopiĭ cu bună voia numituluĭ vênḍĕtor, sînt şi martor.

XXIII

Adică eŭ Hrizea Capitan ot mahalaoa Sf. Spiridon din Craiova, împreună cu soţia mea Oprea, i cu fiimieŭ Pĕtru, adeverim la prea cinstită blagoslovitoarea drépta prea sfinţ. părintuluĭ Episcopu Rimnicu, Kiriu Kir Filaret, precum săs ştie, că avênd noi un loc de cârciumă cu o casă veke de nuele, i cu o livade la fântâna luĭ Bogdan Micico, care ne maĭ dându-ne mâna ale ţinea, şi avênd trebuinţă de banĭ, am vêndut prea Sfinţieĭ sale parintelui, cu tocmeală în banĭ

gata talerĭ o sută, însĕ locul acesta de cârcĭumă, cu casa cât sĕ află şi livadea, care loc mĕsurându-se în curmezişĭ peste tot cu livadea, din gardul curţiĭ casi până în livadea Dumnealuĭ Ioan proin staroste Carabet, cum merge în lungul drumuluĭ sînt stânjinĭ noaĕ ḑecĭ şi opt, ĭar lungul dĕspre proin staroste până în baltă sînt stânjenĭ o sută noaĕ ḑecĭ şi doĭ, căpătâiul dĕspre baltă sînt stânjinĭ (lipseşte), lungul din gardul curţiĭ casi dĕspre grădinarĭ stânjinĭ (lipseşte). Decĭ după aceste semne, precum am stĕpânit şi noĭ să aibă a stĕpâni şi sf. Episcopie, cu bună pace atât de către noĭ, cât şi de către tot neamul nostru, că de bună voie am vêndut, primind toţĭ baniĭ, ce se coprind maĭ sus în mânile noastre, şi pentru credinţă am iscălıt.

1785 Avgust 6.

Eŭ Hrizea Căpit. dimpreună cu soţia mea Oprea am vêndut de a noastră bună voie. Eu Pĕtru.

XXIV.

Adică noĭ ceĭ maĭ jos numiţĭ adeverim cu acest zap'is al nostru la prea cinstită şi blagoslovitoare drépta prea Sfinţii sale părinteluĭ Episcopu Rîmnicu, Kiriu Kir Filaret, precum să sĕ ştie că avênd noĭ un loc de livadie pe moşia domnească în marginea oraşuluı Craioveĭ, lângă fântâna luĭ Bogdan Micıco, care loc lam avut şi noĭ del părinţiĭ noştri, de a noastră bună voie lam vêndut prea Sfinţieĭ sale în banĭ gata talerĭ patru-ḑecĭ, care banĭ toţĭ deplin iam primit în mâinile noastre. Insĕ coprinsul locului ĭaste lungul din şanţul de lângă fântână pană în gropile cu nisipul, pĕ unde ĭaste şanţul cel vekiŭ, stânjinı o sută treĭ ḑecı şi opt şi latul dĕ pre rĕsărit din locul sfinteı Episcopiĭ. cel cumpărat del Căpit. Hrizea, până ıarăş ın şanţul cel vekiŭ, stânjinĭ o sută şaı ḑecı şi opt, şi capul dĕspre apus ĭarăşı din lo ul sfinteı Episcopiı până ın locul luı Gheorghe Căciulătescul st njinı (lıps ş e . Decĭ să aibă pr a Sfinţia sa a stepâni cu bună pace de către noı, şi de către tot neamul nostru. Şi pent u credinţă ne m pus numele şi degitile în loc de pecete ca săs creaḑă.

1786 Maı 21.

Eŭ Ion Grădinaru vênḑĕtor, Eu Stan Grădinarul vênḑĕtor, Eŭ Mincul vênḑĕtor. Eŭ Dragu vênḑĕtor. Eŭ Gheorghe Căciulătescu martor.

XXV.

Adică eu Căpitan Şerban Lomba ot Caracal dimpreună cu soţia mea Zoiţa, dăm încredinţat zapisul nostru la sfînta Episcopie Rîmnicu, şi la prea cinstită drépta prea Sfinţii sale părintelui Episcopu, Kirio Galaction, precum să sĕ ştie, că încă din ḑilele rĕposatuluĭ părinteluĭ Episcopu Kesarie, saŭ dat voie prin pecetluit maĭ sus numiteĭ soţieĭ mele, şi bărbatuluĭ Dumneeĭ, ce laŭ avut la cea dintăiŭ căsătorie Luca Tofecciu, ca să facă cu keltuiala Dumnealor prăvălie pĕ un loc al sfinteĭ Episcopiĭ, ce sĕ află pĕ uliţa târguluĭ celuĭ mare, care prăvălie aŭ şi facuto pĕ numitul loc, stĕpâninduo cu bună pace până când aŭ rĕposat. Iar după o trecere de vreme găsindune după întâmplare amândoĭ, neam luat întru a doua căsătorie, vieţuind ca la ani sase spre ḑece. Iar după aceasta viind Dumnéei cuget, ca să sĕ deosebeaccă din cele trecĕtóre lumeştĭ, aŭ hotărât ca să primească shima îngeresculuĭ kip, la al căria cuget neînpotrivindumĕ nicĭ eŭ, ĭam şi dat voie cu desfacere unul de către altul, învoindune maĭ întăiŭ după altele şi pentru acéstă prăvălie, aşa că adecă venitul eĭ să îl împărţim drept jumătate, şi jumătate pentru iconomia vieţiĭ amândorora, ţiinduse această simfonie între noĭ până acum în tocmaĭ. Iar acum dar, cunoscêndune cea desĕvârşit slăbiciune, a bătrâneţelor, şi apropriere către sfêrşitul vieţiĭ, din singură bună voinţa noastră am hotărât a da acéstă bina danie sfinteĭ Episcopiĭ pentru pomenirea sufletelor noastre. Drept aceia afierosim şi dăm danie această bina prăvălie amăndoĕ părţile sfinteĭ Episcopiĭ, spre a o avea întru stĕpânire de acum înainte, atât în viaţă, cât vom trăi, cât şi după moarte. Si fiind că la acest acaret naŭ fost niminea altul amestecat, fără numaĭ noĭ înşine, pentru aceia nicĭ are a se maĭ scula cineva cu vre un protimisis, séŭ alt pricinuitor cuvênt. Iar când după întâmplare sĕ va amesteca cinevaş cu vre o cerere, să nu se bage în seamă întru nimic, ci să şi aibă sfînta Episcopie stĕpânirea în tocmaĭ după acest afierom [62]) ce facem. Drept aceia facem arătare şi semnele loculuĭ, pĕ care sĕ află această prăvălie, adecă prăvălia şi cu locul din dos precât ţine coprinsul aceştiĭ prăvăliĭ, i cu alte doĕ dosurĭ ce sînt în

[62]) Vorbă grécă de la ἀφιερόνω=daruesc, şi aicĭ cu înţelesul de danie.

dreptul prăvălii ginerimieŭ Nicoli, și jupânesiĭ Simeĭ, loc al sfinteĭ Episcopiĭ. La care a noastră afierom ce am făcut, neam trecut și numele noastre, atât și ale părinților noștri, întracel mare pomelnic al sfinteĭ Episcopiĭ, spre vecĭnica pomenire la sfîntul jertfelnic. [68]) Drept aceia pentru cea desĕvêrșit încredințare am întărit acest zapis cu iscăliturile și punerea degetelor în loc de pecete, față fiind și alte mărturiĭ, cariĭ saŭ iscălit maĭ jos.

1818 Aprilie 29.

Șerban Căpitanul, Eŭ Zănovia monahia, ce pĕ mirenie maŭ kiemat Zoița adeverez.

XXVI.

Sub însemnatul dovedesc printracest înskris, că partea mea de livădie de la fântâna Kintesculuĭ saŭ Popova, ce este pĕ lângă șoșa, alăturĭ cu livadia sfinteĭ Episcopiĭ tot întro liniere amîndoaĕ, o daŭ skimb sf. Episcopiĭ pentru un asemenea loc, ce aŭ fost de prigonire între noĭ, care saŭ și tras brazdă despărțitoare, adecă din groapa bordeiuluĭ din deal și până în vale drept prin groapa cu porumbarĭ, ce este aproape de pârâŭ șerci, spre miadă-noapte până în leasa de mărăcinĭ, să fie întru a mea stĕpânire, și st. Episcopie să stĕpânească, precum dic locul de maĭ sus, fiindune unul pentru altul în bună pace, curmânduse odată pentru tot de una orĭ ce pretenție, de a căruia urmare dederăm unul la mâna altuia câte un asemenea înscris, față fiind și alte persoane, care sĕ vor însemna maĭ jos.

1858 Iulie 19. Or. Craiova.

Ioakim Papazoglu, Timofteĭ Evdocsiados martor, Dimitrie Hagi Preda martor, Vasile Hristu martor.

CALINIC CU MILA LUI D-ZEŬ EPISCOP RÎMNICŬ.

Pentru skimbul despre care sĕ coprinde în acest act, fiindune și noĕ cunoscut prin vedere kiar în fața loculuĭ, cu ocasia aflăriĭ noastră în orașul Craiova în acest an, că este în favorul caseĭ sf. Episcopiĭ, spre încredințare sĕ adeveréză și de către înșine.

Anul 1858 Avgust 11.
Rîmnicu Vâlcea.

CALINIC RIMNICU.

[68]) Din pomelnicul Bisericei lipsește numele Zenoviei monahiei, precum și dania facuta de dînsa.

✝

MIHAIL COGĂLNICÉNU

NĂSCUT IN 1817, MORT IN 1891.

Bărbaţiĭ marĭ şi genialĭ aĭ neamuluĭ nostru, urzitoriĭ Statuluĭ şi Regatuluĭ Român, dispar pe rônd de pe orizontul Românieĭ, ca şi nouriĭ bine-făcĕtorĭ de pe bolta cerească, dupĕ ce lasă ploĭa mănósă asupra câmpiilor Ţăreĭ. Ierĭ, alaltaerĭ am perdut pe I. C. Brăténu, om neîntrecut în politică, neajuns în muncă pentru formarea Statuluĭ şi făra rival în conducerea destinelor Ţĕreĭ. Nu s'a şters durerea şi nu s'a uscat încă bine lacrima de pe faţa Ţĕreĭ, şi astă-ḑı suntem din noŭ în doliŭ prin încetarea din viaţă a altuĭ stâlp al ţĕreĭ, bărbat mare, cetăţan valoros şi politic, care ş'a pus şi el tóte serviciile sale de peste o jumĕtate de secul numaĭ la crearea, creşterea şi formarea Statuluĭ nostru.

Prin condeĭul şi activitatea sa extraordinară, el a scos a iveală origina, drepturile şi însemnătatea neamuluĭ nostru; a făcut'o cunoscută Europeĭ occidentale, ce ne uĭtase şi ne părăsise la gurile Dunăreĭ; ĭ-a dovedit că suntem Coloniştiĭ luĭ Traian şi că avem în constituţia nóstră sânge şi limbă Romană.

Rar să vor ivi epoce, care să se pótă compara cu acésta ce dispare, bogată şi avută în capacităţĭ, plină de ómenĭ patrioţĭ. Unde maĭ sunt Negriĭ, Mălineştiĭ, Hurmuzachiĭ, Rosetiĭ, Epureniĭ, Boereştiĭ şi Costaforiĭ? Aŭ dispărut pe nesimţite dintre noĭ aceştĭ urzitorĭ şi conducĕtorĭ pricepuţĭ

și experiențĭ în conducerea cu succes a destinelor Țěreĭ Româneștĭ. Epoca de aur, pe care o vor cânta seculile vitóre, a trecut la eternitate!

Boer de neam, Român de origină, și din o familie literată, Mihail Cogălnicénu a părăsit încă din copilărie pretențiile nejustificate, basate pe naștere și sânge, și a îmbrățoșat principiile marĭ ale Europeĭ civilisate: că ómeniĭ pe pământ sunt egalĭ în totul, și că diferința între eĭ să nu se caute aiurea, de cât în virtute cetățănéscă și în devotamentul pentru Țară. Mihail Cogălnicénu ș'a primit instrucția și educația sa în bětrênul Iașĭ, légănul ideilor regenerătóre ale Românismuluĭ și Vestala ce conserva focul sacru al Unireĭ Românilor. Din tinereță încă s'a arătat genial în ale cărțeĭ și hotărît în a'șĭ pune cu energie ideile sale nouĭ în aplicație. In țară a studiat cartea câtă se propunea pe atuncĭ în românește, grecește, franțuzește și nemțește. Educația fiilor de boerĭ cu mijlóce se făcea pe acele timpurĭ în școlĭ private, numite pensionate, și numaĭ maĭ tărdiŭ, dupě timpul întroducereĭ Regulamentuluĭ s'a început învěțământul public prin Academiĭ și școle publice. Directoriĭ cum și profesoriĭ pensionatelor, la începutul seculuĭ present, eraŭ ceĭ maĭ mulțĭ francesĭ eruditĭ, expatriațĭ pentru ideile lor liberale, eraŭ din generația Revoluțieĭ francese.

La 1832 găsim pe těnêrul Mihail Cogălnicénu obținênd premiul I la limba francesă în Institutul de la Miroslava (o localitate în jurul Iașilor spre apus). Acest Institut era condus de francesul Lincourt (Vedĭ Theodor Codrescu, Uricarul vol. XII, pag. 52).

Dupě ce Mihail Cogălnicénu a dovedit contemporanilor sěĭ că posedă o dosă mare de inteligință și o activitate rară în munca literară, precum și o eloquență esceptională; dupě ce din tinerețe ĭ-a plăcut cu deosebire a se deda la cunóșterea neamuluĭ sěŭ, la istoria trecutuluĭ Românilor, uĭtată aprópe în seculul trecut, din causa împrejurărilor vitrige, pe timpul dominareĭ fanarioților, împrumutând acéstă inclinare nobilă chiar din sinul familieĭ sale. Moșul

sĕŭ Enăchiţă Cogălnicénu ĭ-a fost de bună sémă premergĕtorul sĕŭ în studiul istorieĭ. Terminându-şĭ educaţia în ţară a fost trimis la 1834 de Mihail Sturdza, Domnitorul Moldoveĭ, în strĕinătate, împreună cu fiiĭ sĕĭ Grigorie şi Dimitrie Sturdza la Nancy, spre a'şĭ continua şi desĕvêrşi studiile. Intre altele s'a ocupat acolo şi cu arta militară pe lângă ştiinţele positive, literare şi politice. Creerul sĕŭ vast era uşor accesibil la tot felul de cunoştinţĭ variate, ĭar genialitatea sa avea putinţa de a le clasifica şi utilisa. Pentru el cunoştinţele multiple şi variate în loc de a-ĭ aduce confusie îĭ aduceaŭ luminĭ nouĭ şi claritate în ideĭ—acésta-ĭ calitatea ómenilor marĭ şi profunzĭ cugetătorĭ. Cât a stat în strĕinătate, în Franţa şi la Berlin în urmă a avut de profesorĭ pe ómeniĭ ceĭ maĭ luminaţĭ aĭ timpuluĭ şi a fost în relaţiĭ cu cele maĭ distinse capacităţĭ politice, în cât aceste împrejurărĭ ĭ-a dat putinţa de a cunóşte lumea politica cu civilisaţia eĭ şi a aprecia cu durere starea tristă şi de plâns în care zĕcea din vremurĭ depărtate compatrioţiĭ sĕĭ Româniĭ. Noĭ eram numiţĭ pe atuncĭ de Europienĭ Valahĭ în derîdere şi necunoscuţĭ de eĭ în trecutul nostru.

De acolo, din pamênt strĕin, Mihail Cogălnicénu îşĭ începe activitatea sa politică şi literară, pentru a lumina Europa asupra origineĭ şi trecutuluĭ nostru glorios. Nu putea suferi geniul sĕŭ plin de vigóre atâta ignoranţă a Europeilor în privinţa origineĭ nobile a Românilor şi a drepturilor lor ca Naţiune. De acolo se devotéză la studiul istorieĭ Naţionale şi în scurt timp publică în limba francesă cea întâĭu Istorie a Românilor, prin care dovedeşte cu fapte şi date positive dreptul natural şi istoric al Românilor de a trăi ca popor, pentru că aveaŭ un trecut istoric şi că eraŭ de origine Romană. Marĭ serviciĭ a adus tuturor Românilor Mihail Cogălnicénu prin acéstă scriere, pentru că ne-aŭ făcut cunoscuţĭ lumeĭ întregĭ cine suntem noĭ Româniĭ, ce drepturĭ avem la viaţă ca popor şi ce dorinţĭ şi aspiraţiunĭ nutrim pentru viitor. Când Cogăl-

niceanu scria istoria sa, sunt sigur că nu credea, că va vedea realizate pentru Românĭ tóte dorinţele sale! A trăit şi s'a vĕḑut opera îndeplinită, lucrând sigur ca cel maĭ abil arhitect la clădirea şi consolidarea Statuluĭ Român. Fericit, de treĭ orĭ fericit este acel om care póte concepe ideĭ marĭ şi are putinţa de a le realisa! Tot în strĕinătate Mihail Cogălnicénu a maĭ făcut şi un studiŭ social şi gramatical asupra limbeĭ ţiganilor, arătând trista lor stare şi reclamând, în puterea drepturilor omenireĭ, o situaţie maĭ bună pentru eĭ. A trăit Cogălnicénu şi a lucrat însuşĭ din resputerĭ de la 1848—53 pentru desrobirea ţiganilor. Intors în ţară din lumea civilisată în 1840, înbogăţit cu ideĭ nouĭ regenerătóre, împreună cu un grup de alţĭ tinerĭ boerĭ, la început n'avea de ce să se apuce, pentru că totul era de creat, apoĭ împedicat de curentul şi atmosfera în care trăĭaŭ bĕtrêniĭ boerĭ şi Domnitorul, ne avênd acest grup, în fruntea cărora era Mihail Cogălnicénu, I. Ghica, Mălinescu, etc. etc., cum să lucreze pe faţă, pentru reformarea Ţĕreĭ, de aceea s'aŭ refugiat la alte mijlóce, el s'a apucat ş'a scris satira „*Ilusiĭ perdute*“. Apoĭ îl întâlnim ca profesor în Academia Mihaileană din Iaşĭ pe la 1842—43, ca publicist al „Dacieĭ Literare“ împreună cu Constantin Negruţĭ şi Vasilie Alexandri, cu scop de a deştepta şi mişca spiritele tineretuluĭ la ĭubirea de Patrie; apoĭ pe I. Ghica profesor de ştiinţĭ politice şi de alte obiecte etc. etc. Acéstă mişcare literară a acestor bărbaţĭ marĭ de pe catedră şi prin publicitate a produs nemijlocit resultatele cele maĭ frumóse în inimile tineretuluĭ, şi sĕmînţa aruncată de eĭ cu profusiune a rĕsărit şi a dat rod bun la timp. Cine nu cunóşte discursul întroductiv al omuluĭ genial, în studiul istorieĭ, de Mihail Cogălnicénu, creatorul istorieĭ Ţĕreĭ, îl rog cu insistinţă să'l citéscă şi se va convinge prin el însuşĭ, cât de sănătos şi patriotic cugetaŭ ómeniĭ aceluĭ timp, şi cât zel şi devotament puneaŭ la respândirea ideilor naţionale şi la formarea conştiinţeĭ de sine a poporuluĭ. In prefaţa Letopisiţilor sale, publicate între 1845—52 în care sunt

publicaţĭ pentru întâĭa óră toţĭ cronicariĭ cunoscuţĭ aĭ Ţĕreĭ ca: Grigorie Ureche, Miron Costin, Neculaĭ Costin, Simion Dascalul, Acsente Uricarul, Ioan Neculcea, Necolaĭ Mustea, Alexandru Amiras, Cronica anonimă, Enache Cogălniceanu şi Gheorgachi Logofătul, se vede munca sa neobosită, şi activitatea sa neîntrecută în gruparea cronicarilor Ţĕreĭ. Câtă stăruinţă şi câtă ostenélă neîntreruptă a depus la aflarea manuscriptelor Cronicarilor, la cetirea şi critica lor, la publicarea în III volume a tuturor acestor Cronicarĭ, las acésta să o judece orĭ-ce om de carte; pentru aceea cu drept cuvênt i s'a dat de urmaşĭ numele de: *Părinte al Istorieĭ Ţĕreĭ*, titlu bine meritat.

„*Acéstă lipsă (de cunóşterea Istorieĭ naţionale)*, *Domnilor meĭ, ḑicea Mihail Cogăiniceanu la 1843, este pricina că între Românĭ, chiar şi între ceĭ maĭ însemnaţĭ, se gasesc aşa de puţinĭ cariĭ cunoscĭ Istoria. Tiparul la noĭ nu este încă destul de slobod şi de împrăştiet. Noĭ n'avem încă publicată în limba naţională macar o istorie Universală, şi ce vorbesc de istorie Universală, când chiar analele Patrieĭ nóstre zac în întunerec! păstrate numaĭ în nişte manuscripte, din care două, din pricina capiştilor, nu se potrivesc*". Apoĭ în notă jos adaoge: „*Acésta lipsă dupĕ ḑece anĭ de muncă, însfârşit sunt în destul de norocit de a o îndeplini*". Muncă în adevĕr uriaşă şi hotărîtă, dacă considerăm timpurile neîndemănatice, ba chiar opuse desvoltăreĭ naţionale, dupre cum însuşĭ Mihail Cogălniceanu se exprimă: „*Acest curs* (introductiv în istoria naţională) *s'aŭ ţinut în semestrul de ĭarnă a anuluĭ 1843, în care am tratat Istoria Românilor până la întemeierea Principatelor. Deosebite împrejurărĭ m'aŭ silit să-l întrerump*". Pentru delicateţă către familia Sturdza numaĭ nu se exprimă clar, dar ştim că ĭ-a fost interḑisă continuarea Istorieĭ în Academia Mihaileană (Veḑĭ vol. II al Letopisiţilor, ediţia I, Cuvênt Introductiv).

Cu cât foc a predat istoria naţională în Academia Mihaileană în scurt timp, escitând inimile auḑitorilor şi in-

flăcărând imaginaţia studenţilor cătră patriotism, este destul să citez, că în curând a fost şi congediat din profesorat, temêndu-se Domnul şi boeriĭ timpuluĭ de pana şi eloquenţa sa, spre a nu provoca vre-o revoluţie în ţară şi maĭ ales în fiiĭ tinerĭ aĭ boerilor.

Nu mĕ pot abstinea de a nu reproduce aicea acea pericopă plină de geniŭ şi patriotism, şi care singură caracterisază inima şi sufletul nobil şi măreţ, şi dovedeşte puterea cuvêntuluĭ în acest Demostene orĭ Cicerone al Românilor.

„.... *Pentru mine bătălia de la Resboenĭ are maĭ mare interes de cât lupta de la Thermopile; şi isbânḑile de la Rahova şi de la Călugărenĭ 'mĭ par maĭ strălucite de cât acele de la Maraton şi Salamina, pentru că sunt câştigate de către Românĭ. Chiar locurile Patrieĭ mele 'mĭ par maĭ plăcute, maĭ frumóse de cât locurile cele maĭ clasice. Suceava şi Târgoviştea sunt pentru mine maĭ mult de cât Sparta şi Athena; Baia, un sat ca tóte satele pentru streinĭ pentru Român are maĭ mult preţ de cât Corintul, pentru că în Baĭa avanul Rigă al Ungarieĭ, Mateĭu Corvinul, viteazul vitezilor, Craiul Crailor, cum îĭ ḑicea Sicst al IV, rânit de sabia Moldovană, fu pus în fugă, şi uĭtă drumul Patrieĭ nóstre....*" Iată condeĭu fin, sublim, plin de foc patriotic, care unit cu o eloquenţă neîntrecută, rîpea minţile auḑitorilor şi mişca sentimentele spre patriotism, chiar şi pe cele maĭ puţin desvoltate.

Mihail Cogălniceanu în ajunul anuluĭ 1848 dă cea maĭ principală lovitură trecutuluĭ, aparând drepturile Ţĕreĭ în scrierea sa: „*Dorinţele partideĭ naţionale din Moldova*".

Ne putênd reuşi la scopul lor numaĭ prin vorbire acest grup de bărbaţĭ patrioţĭ, s'aŭ hotărît pentru o acţiune maĭ energică; într'acolo îĭ ducea de maĭ înainte curentul ideilor premergătóre anuluĭ 48. Punêndu-se atuncĭ în înţĕlegere şi cu bărbaţiĭ liberalĭ naţionalĭ din Muntenia aŭ format cu toţiĭ ligă secretă, în scop de a elibera ţĕrile de robie şi de ĭobăgie, de ruşinea trecutuluĭ putred şi desonorător pentru un popor, şi aŭ început a-ĭ deştepta simţul de naţionalitate.

Timpurile de la 48 l'a făcut și pe Marele luptător al libertăților neamuluĭ, pe Mihail Cogălniceanu, dupre cum și pe ceĭ-l-alțĭ bărbațĭ de aceleașĭ ideĭ și sentimente, să îndure exiliul. Dar tirania, orĭ câtă presiune ar exercita asupra dreptuluĭ și adevĕruluĭ, resultatul eĭ final în totdéuna este că e învinsă. Așa s'a întâmplat și în împrejurarea acésta. După schimbarea Domniilor în Principate, Ghica Vodă din Moldova fiind om luminat și bun, a îmbrățișat ideile partiduluĭ liberal și așa s'a început în Moldova reacția puternică și energică a liberalilor contra ideilor trecutuluĭ. Mijlócele de care se serveaŭ erau: gazetele, publicațiĭ literare, reforme în administrația și justiția țĕreĭ; pe aceste timpurĭ apărea în Iașĭ „*Dacia literară și Arhiva Românéscă*" etc. Acest progres al liberalismuluĭ în mare parte a fost condus de mintea vastă a luĭ Mihail Cogălniceanu și susținut de condeiul sĕŭ abil și atrăgător. Cât a lucrat acest om pe acele timpurĭ este ceva miraculos și de necredut! Progresele realizate pe nesimțite în ambele Țĕrĭ surorĭ a pus capăt curând lucrurilor din trecut și stăreĭ durerósă a Țĕreĭ de atuncĭ. O nouă reformă cu totul radicală să proĭectasă de aceștĭ bărbațĭ cu Mihail Cogălniceanu în frunte—este vorba de desființarea Principatelor, care până atuncĭ eraŭ o jucărie în mâna puterilor strĕine vecine, și o poftă nesăturată de câștig pentru ele. Românul țăran nu era al seŭ, ci al boeruluĭ legat de moșia sa și la discreția luĭ, n'avea casa sa, n'avea masa sa. n'avea asigurată familia sa, era un serv ce muncea din zorĭ și până în apusul sóreluĭ numaĭ pentru altul, și-ĭ era prea în deajuns dacă din resultatul munceĭ luĭ îșĭ avea pânea în familia sa. Boerul n'avea nicĭ el pe atuncĭ o situație maĭ fericită, era și el serv ca minte și ca activitate, orĭ a uneĭ orĭ a alteĭ puterı vecine. Câtă intrigă, câte devastărĭ și ucIderĭ în familiile boereștĭ aŭ avut loc în seculiĭ trecuțĭ și la începutul acestuĭa, luptându-se între eĭ, prin intrigile strĕinilor, nu este în stare a le enumera pana mea; și tóte aceste pentru că eram și micĭ și desbinațĭ și noĭ între noĭ Româniĭ învrăjbițĭ de streinĭ!

Acéstă stare de lucrurĭ n'a maĭ putut'o suferi aceştĭ ómenĭ patrioţĭ şi genialĭ aĭ Ţĕrei, alergă în tóte părţile Europeĭ, bat la tóte uşile cabinetelor strĕine, scriŭ, reclamă, apelează în numele umanităţeĭ de a li se face dreptate Coloniştilor luĭ Traian de la Gurile Dunareĭ. Dupĕ o luptă titanică de condeĭ, maĭ ales în gazeta „Steaua Dunăreĭ" şi în alte jurnale strĕine, dupĕ suferinţĭ şi persecuţiĭ din partea celor ce maĭ deţineaŭ cu nedreptul puterea, reuşesc liberaliĭ de a se consulta *Voinţa Ţĕrilor* asupra sórteĭ sale pe viitor. Aicea a fost apogeul munceĭ şi lupteĭ luĭ Mihail Cogalniceanu, urmat şi de ceĭ-l-alţĭ luptătorĭ. Intrunirĭ secrete, violinţe, trădărĭ chiar şi tóte mijlócele posibile le-aŭ întrebuinţat ceĭ persecutaţĭ—Liberaliĭ—numiţĭ şi libertonĭ de boerĭ—contra persecutătorilor. In fine aŭ reuşit, cu tótă resistinţa putereĭ, a demasca intrigile celor înteresaţĭ de a menţinea statul quo, şi ţara se pronunţă pentru *Unirea Principatelor sub un singur Domn strĕin.* Mult a lucrat Mihail Cogălniceanu în aceste împrejurărĭ de cumpănă pentru Ţară, multe a suferit de la protivnicĭ, dar decis în ideile luĭ, convins în dreptatea ce are Ţara, şi patruns de starea miseră a ţaranuluĭ, n'a dat un pas înapoĭ,—a fost stânca de granit de care se lovea şi sfarîma orĭ ce ideĭ contrare. In Divanul ad-hoc Mihail Cogălniceanu îĭ era sufletul şi tăria luĭ. Am auḑit adese discursurile sale memorabile pline de foc oratoric şi de expresiĭ energice, aşa că de felul cărora n'am maĭ întâlnit, de cât fórte rar în viaţa mea!

Desbaterile Divanuluĭ Ad-hoc din 1857 cuprind bucăţĭ oratorice de ale acestuĭ bărbat eminent, care vor servi de model în literatură română şi ca formă şi ca fond. Claritatea ideilor sale, preciziunea expresiilor, vócea sa autoritară şi impunĕtóre, eloquenţa sa nesfârşită, vehemenţa şi jocul formelor oratorice te făcea să-l asculţĭ cu multă plăcere şi să'ţĭ lese o impresiune profundă în susţinerea teseĭ sale. Până la adâncĭ bĕtrêneţe ş'a păstrat acest bărbat forţa cugetăreĭ, puterea argumentăreĭ şi jocul variat al imaginaţiuneĭ.

Şedinţele Divanuluĭ Ad-hoc eraŭ frequentate de cea maĭ alésă lume, numaĭ pentru a asculta combaterile saŭ apărările sale în diferitele cestiunĭ ce se desbăteaŭ atuncĭ. Aşa în şedinţele de la 7 şi 8 îşĭ arătă forţa cuvêntuluĭ, ĭar în cea de la 29 Octombrie Cogălniceanu, Privighitórea Divanuluĭ Ad-hoc, propune desfiinţarea privilegiilor de clase: „*Scopul întruniriĭ Nóstre în Adunare aŭ fost să intrăm ca Clase, să ĭeşim ca Naţie*". In urma cuvêntăreĭ sale „*Adunarea adoptează în unanimitate şi cu aclamaţie desfiinţarea privilegiilor de clase*". Iată dar, ca prin farmec, prin o singură propunere a Sérineĭ, boeriĭ marĭ aĭ Moldoveĭ depun pentru tot-déuna povóra previlegiilor de castă şi intră în rândul firesc al cetăţanuluĭ pentru vecĭnicie. De asemenea cu multă vervă şi forţă de argumentare apără toleranţa religiósă la Românĭ, susţine egalitatea tuturor Românilor înaintea legeĭ, aşezarea dréptă şi generală a contribuţiilor, dupĕ puterea şi averea fie-căruĭa, supunerea tuturor la conscripţia militară şi accesibilitatea tuturor Românilor la tóte funcţiunele Statuluĭ. (Vedĭ şedinţele Divanuluĭ Ad-hoc 1857).

Dacă Mihail Cogălniceanu n'ar fi făcut nimic alt maĭ mult de cât aceste, tot nemuritor ar fi rĕmas numele luĭ printre Românĭ în veciĭ vecilor. In privirea dreptuluĭ persóneĭ a susţinut: respectul domiciliuluĭ şi al libertăţeĭ individuale, supunerea fie-cuĭ numaĭ la judecătoriĭ prevĕḑuţĭ prin lege, în fine comisiĭ saŭ tribunale escepţionale să nu se maĭ înfiinţeze nicĭ odată. Prin aceste marĭ principiĭ se asigura de Mihail Cogălniceanu casa şi masa cetăţanuluĭ Statuluĭ în perspectivă. Combate apoĭ amestecul streinilor în afacerile esterne şi interne ale Ţĕreĭ şi susţine dreptul de autonomie în nepresriptibilul drept al Principatelor-Unite de a'şĭ regula ele singure relaţiile lor comerciale cu alte State, fără nicĭ un amestec al Turcieĭ. Cere îndreptarea hotarelor Principatelor, care sunt cotropite de vecinĭ, prin o comisiune Europeană, în fine prin discursul sĕŭ plin de elocinţă şi sublim dovedeşte că orĭ-cine póte câştiga cetăţănia Ro-

mână, când se exprimă așa: „Că așa cu toții să fim o singură nație: *Nația Româna*, că așa cu toții să avem și să apărăm o singură Patrie: *Frumósa Românie*“. Luĭ Mihail Cogălniceanu i se datorește dar și numirea țěreĭ de *România*, el ĭ-a fost Nașul la început, și care idee în urmă a pus'o în aplicație dupě Unirea definitivă a Țěrilor surorĭ tot el. Când este vorba de șovenism să exprimă categoric: „Noĭ trebue prin tóte pasurile, prin tóte faptele și maĭ ales prin tóte voturile nóstre să dovedim, că nu suntem nicĭ Rușĭ, nicĭ Turcĭ, nicĭ Austriacĭ, „*că Românĭ suntem și Românĭ sa murim*“. In adevěr că s'a ținut în tótă viața sa de acest mare și nobil sentiment al ĭubireĭ de Patrie. Ca Român a trăit ș'a lucrat, și ca Român și mare patriot a murit! Cât de vastă era cugetarea și cât de înalte privirile luĭ se constată și din următórea încheere a discursuluĭ sěŭ de la 15 Noembrie 1857: „Domnilor, vě aducețĭ aminte când pe piețele orașelor, târgușórelor și satelor nóstre, vedeam ținându-se de mână și boerĭ și negustorĭ și sătenĭ, și tinerĭ și bětrênĭ jucând *Hora Unireĭ?* Eĭ bine, Domnilor, eŭ cunosc o Horă maĭ frumósă, Horă în care să se ție de mână toțĭ pământeniĭ și Ortodocșĭ și Catolicĭ și Armenĭ, și fară a se uĭta la deosebirea religiilor, pe care le póte judeca numaĭ Dumneḑeŭ, toțĭ legațĭ prin aceleașĭ drepturĭ și îndatorirĭ, prin acelaș înteres, prin aceeaș' dragoste cătră Țară, să jóce *Hora Românieĭ Unite și Autonome*“. Ce póte fi maĭ sublim de cât acéstă cugetare! Numaĭ mintea luĭ Mihail Cogălnieeanu putea produce pe atuncĭ asemenea marĭ concepțiunĭ.

Vine în fine în Divanul Ad-hoc discuția mult încercată și spinósă, cestiuneea împroprietărireĭ țěranilor, la care Mihail Cogălniceanu ĭa partea cea maĭ activă în elaborarea proĭectuluĭ, ĭar în discursul sěŭ, prin care combate curentul contrar din Divanul Ad-hoc, se exprimă:.... „In adevěr sunt în tot dreptul de a sprijini, că de la deslegarea acesteĭ cestiĭ atârnă însușĭ sórta Națieĭ nóstre. Ce ar fi *Nația*, ce ar fi *Țara*, dacă țěraniĭ noștri ar fi nenorocițĭ?

Eu întrebuinţez cuvêntul de *Ţaran* în simţul cel maĭ nobil, *de locuitor al Ţĕreĭ*. Departe de la mine încercarea altora de a despreţui acéstă clasă, cea maĭ numerósă şi cea maĭ importantă a Societăţeĭ. Ţĕraniĭ pentru mine nu sunt nicĭ prinşĭ pe câmpul bătălieĭ, nicĭ cumpăraţĭ cu banĭ, adecă *vecinĭ* saŭ *strĕinĭ*, ci sunt elementul cel maĭ puternic al naţionalitaţeĭ Române; ţăraniĭ sunt însuşĭ Ţara, aceĭa cărora ĭubitoriĭ boerilor, proprietariĭ de moşiĭ de astă-ḑĭ, le ḑiceau: „*ĭubiţiĭ noştri compatrioţĭ*".

Ast-fel cugeta Mihail Cogălniceanu despre ţĕran şi vechimea origineĭ luĭ! Dupĕ ce pledează cu un foc cum nu se póte maĭ bine în afacerea desfiinţăreĭ boeresculuĭ, se adresază cătră boerĭ şi într'un mod sarcastic le ḑicea, ca şi cum aceste cugetărĭ ale sale, ar fi ecoul lumeĭ civilisate:... „Boeriĭ nu sunt în stare de a face vre-o reformă radicală în favórea locuitorilor sătenĭ. Cá patriotismul lor se întinde numaĭ de a *cere*, ĭar nu de a *da*; că aristocraţia Română este ruginită, mută şi surdă la orĭ-ce progres; că ea nu voeşte a avea un popor sdravan şi patriot! Că singurul motiv care a făcut se îmbrăţoşeze cu atâta ardóre ideĭa Unireĭ, a fost speranţa de a putea sub acest stég a păstra privilegiile sale, şi măgulirea de a deveni *boerĭ aĭ Regatuluĭ Românieĭ*". Prevederea luĭ Mihail Cogălniceanu de a ajunge un Regat România s'a îndeplinit; ĭar tema sa de a nu se menţinea boerimea veche cu privilegiile ruginite în jurul Tronuluĭ, l'a făcut să lupte din rĕsputerĭ la desfiinţarea privilegiilor şi maĭ ales la desvoltarea simţuluĭ naţional şi patriotic între locuitoriĭ Ţĕreĭ. Din Divanul Ad-hoc şi pănă la lovitura de Stat din 1864, marele apărător al drepturilor ţĕranuluĭ, a fost inima şi sufletul Ţĕreĭ, pentru că era oglinda în care se rĕsfrângeaŭ tóte ideile ómenilor liberalĭ, pe care Mihail Cogălniceanu prin agerimea sa politică, prin energia sa la muncă, prin activitatea sa recunoscută le representa, le executa şi ast-fel realisa tóte acele principiĭ nouĭ de Stat, în unire cu Domnitorul Cuza Vodă.

In tómna anuluĭ 1860 înfiinţază Mihail Cogălniceanu

Universitatea din Iaşĭ, în care s'a educat generaţia nouă şi din care aŭ ĭeşit mulţĭ tinerĭ folositorĭ Ţĕreĭ. Fost-am şi eŭ pe atuncĭ unul dintre ceĭ întâĭ studenţĭ aĭ Universităţeĭ aceea, în facultatea de Teologie şi pentru care cu lacrimile în ochĭ îĭ voĭu fi recunoscĕtor în tótă viaţa mea, căcĭ alt-fel aşĭ fi rĕmas cel mult un preot de ţară. Cartea ce o am învĕţat acolo, mĭ-a deschis ochiĭ minţeĭ şi mĭ-a lărgit stadiul activităţeĭ în viaţă! Tot luĭ Mihail Cogălniceanu i se datoreşte şi complectarea Universităţeĭ din Bucureştĭ, pentru că el era cărturar priceput, şi lucra cu tótă inima la înmulţirea şcólelor în ţară, fiind că ştia şi bine înţĕlegea că numaĭ prin ómenĭ învĕţaţĭ se pot realisa şi susţinea pe viitor Instituţiile introduse de el în Noul Stat—România. La 1863 face secularisarea averilor Monastireştĭ ḑise închinate, cum şi a acelor neînchinate, cu tótă oposiţia streină şi a ĭerarhieĭ Ţĕreĭ.

Mihail Cogălniceanu, de şi a luptat din tóte puterile sale în cestiunea împroprietărireĭ locuitorilor, dar n'a reuşit, pentru că interesele boerilor nu admiteaŭ împroprietărirea dupĕ vederele ómenilor liberalĭ. La 2 Maĭ 1864, în unire cu Cuza Vodă şi cu liberaliĭ face lovirea de Stat, care a adus Ţĕreĭ rodul cel maĭ mare. Atuncĭ prin dictatură introduce tóte reformele marĭ în Instrucţie, în Justiţie, în Administraţie şi chiar în Puterile constitutive ale Statuluĭ. Fără lovitura de Stat noĭ Româniĭ n'am fi astă-ḑĭ ce suntem, şi umbra vechilor obiceĭurĭ îmbĕtrânite încă tot s'ar maĭ resfrânge asupra Societăţeĭ. Tot atuncĭ a reuşit a realisa pe deplin şi împroprietărirea ţĕranilor.

Acésta este cea maĭ mare lucrare ce a sĕvêrşit acest bărbat de stat în viaţa sa! Da! Orĭ-ce ţĕran este dator, dupĕ ce se închină luĭ Dumneḑeŭ séra şi diminéţa, să'şĭ aducă aminte şi de *eliberatorul lor, Mihail Cogălnicénu*, care ş'a espus viaţa luĭ pentru eĭ. Aicea, dupĕ mine, este culmea glorieĭ acestuĭ om politic şi patriot. A da libertate deplină la toţĭ ţĕraniĭ, pe care n'o aveaŭ până atuncĭ, a li asigura casa şi hrana pentru viaţă, a-ĭ scóte de sub

schingiuirea arendaşilor şi proprietarilor barbarĭ, a li înalţa mintea la cunoştinţa de sine, că sunt aĭ lor şi că aŭ vatra şi casa lor, a li da instrucţie şi a-ĭ pune în egalitate cu toţĭ în societate, mie mi se pare că nu póte fi ceva maĭ mare, maĭ nobil, maĭ bun şi uman lucru. Acéstă faptă patriotică este în special sĕvêrşită de Mihail Cogălniceanu, şi ïată pentru ce ḑic că ţĕranul, fratele nostru de astă-ḑĭ, trebue să cinstească în mintea luĭ în tot-déuna amintirea luĭ şi să-ĭ fie recunoscĕtor! Cu multe sacrificiĭ s'a câştigat împroprietărirea ţĕranilor, numaĭ ceĭ ce ştiŭ acéstă cestiune pot aprecia valórea merituluĭ luĭ Mihail Cogălniceanu. Ţĕranul în Mihail Cogălniceanu în tot-déuna s'a găsit pe bine-făcĕtorul şi sprijinitorul sĕŭ natural.

Nu intru în a descrie relaţiile acestuĭ eminent politic al Românilor, ce le a întreţinut cu diplomaţiĭ Europeĭ, căcĭ a fost om cu renume european şi cu dreptul putem ḑice, că era în stare să conducă şi se administreze şi Imperiĭ marĭ, nu voiŭ descrie, ḑic, acéstă parte din viaţa luĭ, fiind-că sunt sigur că în curând se vor publica aceste relaţiĭ particulare de însuşĭ familia sa. Mĕ voiŭ mărgini numaĭ a caracterisa câte-va acte din purtarea luĭ, pe timpul Unireĭ Principatelor. La alegerea de Domn a luĭ Alexandru I. Cuza, când şi el a fost propus de candidat şi a refusat, pentru că era de socotinţa ca să se ïa Domn din o familie domnitóre strĕină; a fost în maĭ multe rândurĭ ministru şi prim-ministru sub Domnul Alexandru Ioan Cuza, dar nu s'a îmbogăţit, cu tóte că dispunea de o putere fără margenĭ. Tóte faptele marĭ, afară de sĕvêrşirea Unireĭ, când politica a cerut un minister dintre Conservatoriĭ timpuluĭ şi cu pretins sprijin pe la Curţile Europene, tóte aprópe cele-l-alte acte, a fost sĕvêrşite de către Mihail Cogălniceanu, în conlucrare cu alţĭ bărbaţĭ de stat, dar sufletul lor era el. Numaĭ prin lovitura de Stat din 2 Maĭ 1864, repet, a putut întroduce acest bărbat acele marĭ reforme ce fac astă-ḑĭ măreţia poporuluĭ nostru. Atuncĭ s'a întrodus Codicile noŭ, atuncĭ s'a întrodus legea actuală a Instrucţieĭ publice, atuncĭ

s'aŭ împroprietărit țĕraniĭ, atuncĭ s'aŭ făcut reformele comunale și administrative, atuncĭ în fine s'a sămănat sĕmânța din care a rĕsărit și s'aŭ desvoltat Instituțiile de astă-ḑĭ. De atuncĭ țĕranul are dreptul și aspiră a se rîdica până la cele maĭ înalte funcțiunĭ în Stat.

Dupĕ căderea Domnitoruluĭ Cuza, și activitatea omuluĭ nostru politic a fost maĭ restrânsă, maĭ parțială. A făcut loc altora pentru a consolida Instituțiile, ĭar el privea cu satisfacere și mândriă la desĕvêrșirea și perfecționarea opereĭ începută de el. Insa și de atuncĭ a făcut parte în diferite ministere de la 1866 până la mórtea sa, dar rĕmâne constatat, că rolul sĕŭ principal a fost în Divanul Ad-hoc și sub Domnitorul Alexandru Ioan Cuza. Ca om consumat în afacerile politice, în împrejurărĭ de cumpănă și grele, în tot-déuna era consultat și ascultat în cestiunile marĭ ale Țĕreĭ. Așa în 1868 a fost ministru de Interne, ĭar în timpul resbeluluĭ din 1877 a fost ministru de externe. In anul următor împreună cu I. C. Brăteanu a apărat cu multă căldură drepturile Țĕreĭ la Congresul din Berlin, cu deosebire răpirea Basarabieĭ și ne'npământenirea Evreilor.

Mihail Cogălniceanu, de origine de la Cogîlnic, se bucura de o natură tare și sănătósă, numaĭ așa a putut resista cu atâta vigóre munceĭ neîntrerumpte din copilăria sa și până acum. Era în tinerețe slab, vioiŭ, și fără astămpăr de lucru, ĭar la bĕtrânețe greoiŭ și ușor supus oboseleĭ. Amabil cu toțĭ fără deosebire, îĭ plăcea glumele orĭ șegele, și chiar la bĕtrânețe nu-l întrecea un tĕnâr în jocurĭ de cuvinte. Avea multă plăcere a fi încunjurat de tineret și ale da povețe, era însă fórte autoritar în ideile sale și când se supara vedeaĭ în ochiŭ și ținuta sa urmele unuĭ leŭ îmbĕtrânit, unuĭ veteran luptător al libertăților. Ca om de Stat a fost póte singurul care, republican în cugetare, vrăjmaș neîmpăcat al tiranieĭ, nu suferea de la inferioriĭ sĕĭ nicĭ o explicație, cuvêntul sĕŭ pronunțat era ordin neschimbat pentru subalternĭ. Mihail Cogălniceanu era om autoritar. De sigur că îndelunga sa experiență în afacerile

publice ale Statuluĭ ĭ-aŭ format convingerea, că maĭ puţin va greşi un subaltern, dacă va executa ordinul sĕŭ ad-literam, de cât dacă-l va maĭ discuta şi el.

Era cel maĭ bun şi maĭ priceput administrator în afacerile publice, pentru că avea şi experienţă şi cunoştinţă complectă de ómenĭ şi lucrurile Ţĕreĭ. Ajunsese ca proverb: voeştĭ să ştiĭ când este ministru Mihail Cogălnicénu. observă activitatea funcţionarilor. Nu putea suferi trândăvia şi lenea.

Mihail Cogălniceanu pe lângă că era om mare politic, era în acelaşĭ timp şi unul din corifeiĭ învĕţaţĭ aĭ Ţĕreĭ. Acest renume şi-l'a câştigat dupĕ dreptate, încă din tinereţe, prin publicărĭ, scrierĭ şi lucrărĭ originale. Cunoştinţele sale speciale eraŭ literare, cu tóte că s'a ocupat şi cu alte ştiinţĭ. Istoria Ţĕreĭ şi desgroparea documentelor naţionale a fost ocupaţia luĭ de predilecţie în tinereţe, ĭar maĭ în urmă distracţia sa plăcută în orele sale de recreaţie. Cunoştea şi scria fórte bine limba grécă, ştia limba latină, francesă, germană, ba şi cea ţigănéscă. Iĭ plăcea frumósele arte ca sculptura şi pictura, pentru că era dotat cu o imaginaţie escepţională. Sunt rarĭ ómeniĭ cariĭ pot întruni atâtea cunoştinţĭ variate, de aceea în tóte cestiunile de Stat era priceput, pentru că de tóte avea cunoştinţĭ.

Grupa bĕtrênilor noştri, observ, aŭ avut o educaţie alésă şi o instrucţie fórte întinsă, pare că eraŭ anume crescuţĭ de a întruni în eĭ atâtea calităţĭ. Astă-ḑĭ cultura unilaterală, póte să dea specialiştĭ, inventătorĭ chiar, dar ómenĭ de talia şi cunoştinţele generaţieĭ trecute nicĭ odată. Pentru meritele sale literare a fost numit de la început, dupĕ dreptate, membru al Academieĭ Române şi ales în maĭ multe rândurĭ preşedinte al Academieĭ.

Ca şef de familie lasă în urma sa o soţie, o fiĭcă şi doĭ fiĭ.

Cu mórtea luĭ Mihail Cogălniceanu România a pierdut pe omul cel maĭ priceput în ale ţĕreĭ, pe politicul prevĕḑĕtor, pe apărătorul libertăţilor politice, pe sprijinul puternic al

susținereĭ edificiuluĭ social actual, pe cel ce a lovit cu mórte trecutul trist al Țěreĭ, și ne-aŭ dat o Țară nouă—*România cea frumósă*. Greŭ, fórte greŭ va fi înlocuită lipsa acestuĭ om genial și energic între Românĭ și maĭ ales între liberalĭ, din care făcea parte cu suflet și trup.

Lipsurile luĭ ca om privat nu pot aduce nicĭ o scădere merituluĭ luĭ. La ómeniĭ genialĭ faptele lor de ordine publică îĭ imortalisază.

Eternă fie amintirea luĭ între Românĭ!

C. Erbiceanu.

IMBUNATAȚIREA STAREI CLERULUI MIREAN.

POIECT DE LEGE

PENTRU FIXAREA PAROCHIELOR ȘI REGULAREA POSIȚIUNEI MATERIALE A CLERULUI MIREAN.

Comisiunea insărcinată de Sântul Sinod în ședința de la 7 Maiŭ expirat a elaborat proiectul de lege pentru îmbunătățirea sorteĭ materiale al cleruluĭ parochial. Acéstă comisiune, fiind compusă din P. P. S. S. Ghenadie al Rômniculuĭ, Silvestru al Hușilor și Partenie al Dunăreĭ-de-jos, a avut însărcinarea de a elabora acest proiect de lege și a-l supune prin toțĭ Chiriarchĭ Biserіceĭ Române, deliberărilor Senatuluĭ. De aceea în ședința de la 12 a luneĭ Iunie s'a și presentat acest proiect însoțit de propunerile ce urméză:

PROPUNERE

Asemĕnat votuluĭ Sântuluĭ Sinod din sesiunea de primăvară curent, și anume în ședința de la 17 Maiŭ expirat, subsemnațiĭ senatorĭ propunem alăturatul proiect de lege pentru fixarea parochiilor și regularea posițiuneĭ materiale a cleruluĭ mirean din România.

Iosif, Mitropolit-Primat; Iosif, Mitropolitul Moldoveĭ; Ghenadie Episcopul Rômniculuĭ; Inocentie, Episcopul de Buzĕŭ; Silvestru, Episcopul Hușilor; Ghenadie Episcopul Argeșuluĭ; Partenie, Episcopul Dunăreĭ-de-jos.

CAPITOLUL I.

Parochiile.

Art. 1. Conform votuluĭ Sântuluĭ Sinod din ședințele de la 7 și 8 Decembre 1888, sunt în România 3,031 parochiĭ ortodoxe, din carĭ 297 urbane și 2,734 rurale. Numĕrul, numirea și locul fie-căreĭ parochiĭ se arată în tabela anexată.

Art. 2. Tóte bisericele ortodoxe din România, afară de catedralele Mitropoliilor și Episcopiilor, precum și de bisericile de prin monăstirile și schiturile de monachĭ și monache, fac parte dintr'o parochie.

Art. 3. Fie-care parochie are biserica eĭ parochială; cele-lalte bisericĭ din parochie sunt filiale.

Art. 4. In parochiile urbane sunt 596 bisericĭ, din carĭ 297 parochiale și 299 filiale; în parochiile rurale sunt 6,165 bisericĭ, din carĭ 2,734 parochiale și 3,431 filiale.

CAPITOLUL II.

Personalul bisericesc parochial.

Art. 5. Fie care parochie are câte un preot paroch, iar unele și preoțĭ ajutătorĭ.

Sunt dar:

a)	In parochiile	urbane	preoțĭ	parochĭ	297;
b)	»	»	»	ajutătorĭ	309;
c)	»	rurale	»	parochĭ	2,734;
d)	»	»	»	ajutătorĭ	1,343.

La numĕrul preoților parochĭ ruralĭ se adaugă și preoțiĭ servitorĭ pe la mănăstirile și schiturile de maĭcĭ, în numĕr de 54.

Art. 6. In fie-care capitală de județ vor fi câte douĭ diaconĭ, afară de Bucureștĭ, Iașĭ și Craiova, unde trebuința a reclamat maĭ mulțĭ; iar în comunele urbane, carĭ nu sunt capitale de județ, va fi câte un diacon.

Numĕrul total al diaconilor în parochiile urbane este de 123; iar pe la monăstirile și schiturile de maĭcĭ 19.

Art. 7. La fie-care biserică parochială urbană vor fi câte douĭ cântărețĭ; iar fiind maĭ multe bisericĭ filiale în cuprinsul uneĭ parochiĭ, vor fi și de fie-care preot ajutător câte douĭ cântărețĭ.

Fie-care biserică din parochiile urbane va avea câte un paracliser.

In parochiile rurale vor fi de fie-care preot câte doui cântăreți și câte unul de fie-care biserică ce va întrece numĕrul preoților, afară de casul când vor fi două saŭ maĭ multe bisericĭ într'un sat ce formézá o parochie cu un singur preot; în acest cas vor fi tot numaĭ câte douĭ cântăreți.

Sunt dar:

a) Cântăreți în parochiele urbane 981;
b) Paraclisert în » » 588;
c) Cântăreți în » rurale 9,605.

(Vedĭ rubricele respective în tabelă).

CAPITOLUL III.

Numirea și datoriile preoților.

Art. 8. Numirea și înlăturarea personaluluĭ bisericesc în parochie se face de chiriarchul respectiv, conform Sântelor Canóne și regulamentelor Sântuluĭ Sinod.

Art. 9. Tóte serviciele religióse se vor face de cler, conform Sântelor Canóne și regulamentelor S-tuluĭ Sinod; la parochiile unde sunt maĭ multe bisericĭ de cât preoțĭ, serviciul divin se va regula de chiriarchul respectiv.

Art. 10. Preoțiĭ și diaconiĭ, salariațĭ după prescripțiunile legeĭ de față, vor fi datorĭ să sevêrșéscă în parochia lor, fără altă plată, botezurile, cununiele și înmormêntările creștinilor respectivĭ.

Art. 11. Chiriarchul respectiv, în înțelegere cu ministrul instrucțiuneĭ publice, póte însărcina pe preoțiĭ din parochiĭ cu predarea religiuneĭ în șcólele rurale din cuprinsul parochieĭ lor.

Acești preoțĭ, în materiile pur didactice, vor fisupușĭ legeĭ instrucțieĭ.

CAPITOLUL IV.

Intreținerea bisericelor și a personaluluĭ lor.

Art. 12. Din numĕrul total de bisericĭ, prevĕdute prin actuala lege, 274 fiind întreținute din fondurile lor proprii și de alte așezăminte de bine-facerĭ (vedĭ anexa), rĕ-

mâne în sarcina Statuluĭ numaĭ întreţinerea a 391 biserici din parochiile urbane şi 6,095 din cele rurale.

Art. 13. Intreţinerea lunară a acestor biserici va fi:

a) Pentru o biserică parochială urbană 50 leĭ
b) » » » filială » 30 »
c) » » » parochială rurală 25 »
d) » » » filială » 12 » 50.

Cumperarea de cărţĭ şi micile reparaţiunĭ ale bisericelor parochieĭ se fac din suma prevĕdută maĭ sus.

Reparaţiunile maĭ marĭ, precum şi cumpĕrarea de vestminte şi odóre bisericeştĭ sunt în sarcina celor ce le întreţin.

Art. 14. Din numerul personaluluĭ bisericesc, prevĕdut la articolele 5, 6 şi 7, scădêndu-se personalul bisericelor cu fondurĭ propriĭ şi ale aşezămintelor de bine-facerĭ, rĕmâne în sarcina Statuluĭ 4,757 preoţĭ, din carĭ 269 preoţĭ parochĭ urbanĭ, 2,806 preoţĭ parochĭ ruralĭ, 285 preoţĭ ajutătorĭ urbanĭ, 1343 preoţĭ ajutătorĭ ruralĭ, 45 preoţĭ de pe la monăstirile şi schiturile de maĭcĭ, 127 diaconĭ, 897 cântăreţĭ urbanĭ, 544 paracliserĭ urbanĭ şi 9,585 cântăreţĭ ruralĭ.

Art. 15. Retribuţiunea lunară a personaluluĭ bisericesc va fi:

1. Pentru preotul paroch urban	200 leĭ	— b.
2. » » ajutător »	166 »	67 »
3. » un diacon din parochia urbană	166 leĭ	67 b.
4. Pentru un diacon din monastirile şi schiturile de maicĭ . .	100 »	—
5. Pentru preotul paroch rural	100 »	— »
6. » » ajutător »	83 »	34 »
7. » un cântăreţ din parochia urbana	100 »	— »
8. Pentru un paracliser din parochia urbană	80 »	— »
9. Pentru cântăreţ din parochia rurală	33 »	34 »

La preoţiĭ şi diaconiĭ cu curs seminarial de gradul al doilea li se va da un plus de 50 leĭ pe lună, iar la ceĭ de facultate 100 leĭ în plus.

Art. 16. Preoţiĭ parochĭ şi ajutórele lor din fie-care catigorie de parochiĭ, vor împărţi egal cu preoţiĭ aflaţĭ astădĭ în plus într'o parochie tóte boneficiile acordată prin legea de faţă.

Preoțiĭ aflațĭ astă-ḑĭ într'o parochie, carĭ, în urma re gulăreĭ de față, nu ar voĭ să se permute în locul vacant desemnat de chiriarchul sĕŭ, rĕmân în disponibilitate, fără a se putea bucura de benificiile prevăḑut în acest artocol.

Art. 17. Satul și comunile vor vărsa în casa fisculuĭ sumele necasurĭ pentru întreținerea bisericeĭ lor și retribuirea personaluluĭ lor.

Art. 18. Intreținerea bisesicilor și retribuțiunea personaluluĭ lor se va plăti de ministerul cultelor, conform legei de comptabilitate.

Art. 19. Tóte pămênturile date preoțimeĭ sătescĭ prin legi anterióre și consfințite prin art. 14 din legea rurală de la 1864, sunt în folosul cleruluĭ care deservesce bisericile și pe creștiniĭ din parochia respectivă.

Ele se vor delimita de către autoritatea comunală și se vor scuti de orĭ-ce dare către Stat, județ saŭ comună.

Din aceste pămênturĭ preoțiĭ vor lăsa a treia parte în folasul cântăreților.

Art. 20. La cele 448 parochiĭ rurale, unde preoțiĭ n'aŭ primit pămênt după art. 14 din legea rurală de la 1864, precum și la preoții și diaconiĭ de pe la monastirile și schiturile de maicĭ, salariul acestor preoțĭ și diaconĭ va fi crescut lunar cu 20 leĭ, iar al cântăreților cu 10 leĭ.

Art. 21. Poporĕniĭ parochiilor vor construi casele necesare servitorilor bisericeștĭ după anume plan prestabilit și vizat de chiriarchul respectiv.

Art. 22. Cântăreții și paracliseriĭ, ca și preoțiĭ și diaconiĭ, sunt scutițĭ de orĭ-ce serviciŭ comunal saŭ județian, care ar împiedeca mersul regulat al serviciuluĭ religios în biserică și prin popor.

CAPITOLUL V.

Difertie dispoșițunĭ.

Art. 23. Inființarea saŭ desființarea de parochiĭ, deslipirea cătunelor de la parochiile lor și alipirea lor la altele, se va face de către Sântul Sinod, după mijlocirea chiriarchuluĭ respectiv.

Art. 24. Când maĭ târḑiŭ populațiunea parochielor va cresce și se va constata că personalul fixat prin legea de față nu ar fi suficient pentru preîntêmpinarea serviciilor

religióse în popor, consiliile comunale vor putea cere, prin chiriarchul respectiv, Sântuluĭ Sinod crescerea acestuĭ personal.

Art. 25. Despre orĭ-ce schimbare făcută în virtutea articolelor 23 şi 24, Sântul Sinod va comunica ministeruluĭ cultelor spre a se adăogi saŭ scădea la budget.

Art. 26. Bisericele cu fondurĭ propriĭ pot avea un personal maĭ numrose şi cu o maĭ mare alocaţiune pentru salariŭ şi material; nicĭ odată însă maĭ puţin de cât este stabilit prin legea de faţă.

Art. 27. Persónele pióse, precum şi creştiniĭ dintr'o comună saŭ cătun carĭ ar dori să fundeze încă ver-o biserică saŭ să crescă numěrul legal al personalului uneĭ bisericĭ, vor putea face acésta cu invoirea chiriarchului respectiv, după ce maĭ întâĭ vor asigura, la casa de depunerĭ şi consemnaţiunĭ saŭ în verĭ un imobil, fondul necesar pentru întreţinerea bisericeĭ şi a personaluluĭ, norma stabilită prin legea de faţă.

Art. 28. Consiliile comunale urbane vor zidi în fiecare cimitir câte o bisericuţă şi o vor întreţine, împreună cu clerul respectiv, după norma stabilită în acéstă lege.

Art. 29. Tot personalul bisericesc din ţéră se va supune legeĭ pensiunilor şi se va bucura de tóte drepturile acesteĭ legĭ.

Aceeaşĭ normă se va urma şi cu clerul de pe la bisericele cu fondurĭ propriĭ şi de pe la aşeḑěmintele de bine-facerĭ.

Art. 30. Bisericele din parochiĭ pot primi donaţiunĭ şi legaturĭ, conform coduluĭ civil.

Art. 31. Un regulament special făcut de Sf. Sinod va regula vinderea obiectelor sacre necesare culturuĭ religios (cărţĭ bisericeştĭ, imagine, făcliĭ, etc.) în scop de a spori venitul bisericelor şi al bisericaşilor peste cele prevěḑute prin legea de faţă.

Art. 32. Tóte legile şi dispositiunile anterióre, contrariĭ legeĭ de faţă sunt şi rěmân desfiinţate.

Iosif, Mitropolit-Primat; Iosif, Mitopolitul Moldoveĭ; Ghenadie, Episcopul Rômniculuĭ; Inocentie, Episcopul de Buzěu; Silvesru, Episcopul Huşilor; Ghenadie, Episcopul de Argeş; Partenie, Episcopul Dunăreĭ-de-jos.

Sânta Mitropolie a Moldoveĭ şi Suceveĭ.

Act constătător, eliberat de cancelaria S-teĭ Mitropoliĭ a Moldoveĭ D-luĭ Dimitrie Sucevanu pentru serviciile ce a adus S-teĭ Biserică Române ca compositor și protopsalt în Sânta Mitropolie din Iașĭ.

ACT.

In urmarea cerereĭ ce Ni s'a facut prin petițiunea, din 10 Septembrie trecut anul curent, înregistrata la No. 1264, de catra D-l. Dimitrie Sucevanu Protopsaltul (întăiul cântăreț) bisericeĭ Catedrale a Sântei Mitropolii Moldoveĭ și Suceveĭ, Noĭ, observând titlurile cu actele ce Domnia sa Ne-a presentat, și fața cu lucrările aflătóre în dosarele respective din arhiva cancelarieĭ acesteĭ Sânte Mitropoliĭ, am constatat și Ne-am încredințat, că D-l Dimitrie Sucevanu pâna astă-ḍi 31 Octombrie anul curent 1890, când i se eliberéză actul de față, a servit Bisericei Ortodoxa Române (în calitate de cântereț al II-lea și Protopsalt (cântăreț I) la Catedrala acesteĭ Sânte Mitropolii a Moldovei, constatațĭ acuma în total) timp de *cincĭ-ḍecĭ și treĭ anĭ, șapte lunĭ și opt ḍile*, adică peste jumătate secol, și anume:

1) De la anul 1833, luna Aprilie 23, a servit maĭ întăiași dată ca cântăreț I la Biserica fóstei Monastirĭ Barnovschi din Urbea Iașĭ pană la anul 1836, Octombrie 26, adică doi ani și jumătate, proba actul din anul 1836 luna Octombrie 26, dat de Protosinghelul Chesarie Egumenul

menţionateĭ Monastirĭ Barnovschi, în care act prea cuviosul Egumen marturiseşte, că D-l Dimitrie Sucevanu a servit în acel post cu cinste şi vrednicie.

2) De la anul 1837 D-l Dimitrie Sucevanu fiind chiemat de fericitul întru amintire, reposatul Mitropolit Veniamin a intrat în postul de al II-lea cântareţ la Biserica Catedrală a Sânteĭ Mitropoliĭ Moldoveĭ, servind în acest post păna la anul 1844 esclusiv: şapte anĭ; iar de la anul 1844, fiind înaintat la postul de Protopsalt al Sântei Mitropolii Moldoveĭ a servit în acest post cincĭ anĭ, pana la 1849 inclusiv, adică 12 ani, probă decretul No. 1816 din 22 Decembrie anul 1849, dat de P. S. Locotenent de Mitropolit, reposatul Arhiereŭ Mardarie Apamias, în care act se arată, că D-l Dimitrie Sucevanu s'a îndeletnicit cu distoinicie, atât la Biserica cât şi în ţinerea şcóleĭ de musichie bisericéscă, apoĭ de la anul 1849 înainte a continuat în postul de Protopsalt la acéstă Sânta Mitropolie, pana la anul 1864 luna August în 8, când a încetat din acest serviciŭ, pana la 30 Aprilie 1866, adica funcţionând 14 anĭ, 7 lunĭ şi 8 ḑile.

3) Şi în fine de la anul 1866 Aprilie 30, fiind rechemat în postul de Protopsalt al Sânteĭ Mitropoliĭ Moldoveĭ de predecesorul Nostru, reposatul Mitropolit Calinic Miclescu, numitul Domn Sucevanu, a servit în arĕtatul post, în care l-am gasit şi Noĭ în anul 1875, continuând şi sub Arhipăstoria Nóstra cu cea mai mare sufletésca mulţumire şi devotament religios pana astă ḑĭ 31 Octombrie anul curent 1890, adică 24 anĭ şi cincĭ luni.

4) Pe lângă doveḑile de totalitatea anilor serviţi de D-l Dimitrie Sucevanu pana astă ḑi, dupe actele de maĭ sus şi dupĕ actul No. 1726 din 16 Septembrie anul 1868, dat de predecesorul Nostru Mitropolit Moldoveĭ reposatul Calinic Miclescu, precum şi dupĕ certificatul dat de Inalta Curte de Compturi No. 1643 din 13 Martie anul 1869, constatăm şi Noĭ, adeverind serviciul acestor anĭ.

Cu acéstă ocasiune aflăm de datoria Nóstra a afirma, ca şi predecesorul Nostru prin mencionatul Act No. 1726, ca D-l Dimitrie Sucevanu ca profesor de musica bisericéscă în şcóla de aicĭ din Mitropolie timp de 25 anĭ (1837—1863) prin lucrările sale de ştiinţă în materia cântărilor bisericeştĭ, a înzestrat Biserica Română cu multe opere ale sale propriĭ, cărţi de cântărĭ bisericeştĭ tiparite, precum şi cu

traducerea din limba greacă în cea română, dându-le la lumină prin publicitate, lucru de care se simția mare nevoe în Biserica nóstre nóstră și cu care astă-ḍi, mulțumita devotamentului și ostenelelor Domnieĭ-sale, Biserica simte o mare înlesnire în serviciul eı, avênd eșițĭ de sub mânele sale în maĭ multe rânduri elevi, cântăreți, psalți de demult și astă-ḍĭ înprașitiațĭ în tóta Moldova.

Pentru aceste frumóse lucrări, cu care a împodobit Casa Domnuluĭ, el prin decretul Domnesc No. 1899 din 1843 al fostului Domn al Moldoveĭ Mihail Grigoriu Sturdza V.V. a fost onorat, după usul timpuluĭ, cu rangul de Sluger, iar prin decretul Domnesc No. 408 din anul 1852 al fostului Domn al Moldovei, fericitul întru amintire, Grigorie Ghica, a fost asemenea onorat cu rangul de Paharnic.

Asemenea acte din partea acestuĭ veteran servitor al Bisericeĭ nóstre Române, cu destinsa considerațiune, le facem cunoscut, cu adaugire și din parte-Ne, atestând că și de la venirea Nóstră ca Mitropolit Moldoveĭ în anul 1875, când l'am gasit și primit cu mulțumire în postul de Protopsalt al Sânteĭ Mitropoliĭ Moldovei, a servit pana acum cu zel, onestitate, exactitate exemplară și devotament religios, ast-fel ca pentru aceste distinse merite, se cuvine acum, a obține la timpul bĕtrâneților sale din partea Guvernuluĭ Țereĭ, recompensa bine meritată, în conformitate cu legea pensiunelor și a reținerilor ce i s'au facut de la anul 1868 pana asta ḍi.

Drept care eliberăm presentul act D-luĭ Dimitrie Sucevanu spre satisfacerea cererei sale, învestit cu semnatura și sigiliul Nostru.

Dat în reședința Nóstră Mitropolitană, Iașĭ, la anul mântuireĭ una mie opt sute nouĕ ḍecĭ, luna Octombrie în 31 ḍile.

(L. S.)

(Semnat) Iosif Mitropolit Moldovei.

No. 1[illegible]00 în 31 Octombrie 1890.

DONAȚIUNI.

Locuitorul Constantin Andronache (Petroiu), din comuna Străónii-de-sus, județul Putna, a bine-voit a repara si a învăli cu șindilă Biserica Sf. Nicolaĭ din numita comună, cheltuind pentru aceste lucrărĭ suma de 700 leĭ, pentru care i se aduce mulțemirĭ prin publicitate piosuluĭ donator.

Din partea Sânteĭ Episcopiĭ a Hușilor să aduce căldurόse mulțămirĭ Domnuluĭ Invĕțător Gheorghe Avram cum și tuturor celor-l-alțĭ care aŭ contribuit la repararea bisericeĭ cu hramul Sântul Nicolaĭ, din comuna Bădeștĭ, plasa Târgu-Simila, județul Tutova, precum și la învĕlitul cu tablă a numiteĭ bisericĭ și a clopotnițeĭ eĭ.

Din partea Sânteĭ Episcopiĭ a Hușilor, se aduce căldurόse mulțămirĭ Domnuluĭ proprietar Nicolaĭ I. Bujorénu, pentru ajutorul de leĭ 800, dat epitropieĭ bisericeĭ cu hramul, „Prea Cuviόsa Parascheva“, din comuna Voineștĭ, plasa și județul Tutova, și pentru deosebirea din trupul moșieĭ numite 8 jumătate fălcĭ pămênt pe carĭ le-a încredințat epitropieĭ bisericeĭ, care pămênt de și a fost dat mencionateĭ bisericĭ, după legea din 1864, cu tόte acestea s'a stĕpânit până acum de diferițĭ proprietarĭ aĭ moșieĭ Voineștĭ.

D-l Ioniță V. Roșu dăruind o cadelniță de argint în valόre de 80 leĭ, bisericeĭ cătunuluĭ Tarnița din Baia-de-aramă, jud. Mehedințĭ; D-l Tache Bologa, o Evanghelie îmbrăcată în marochin, și D-na Maria soția decedatuluĭ Grigorie Vreju 32 dramurĭ argint cu care s'a îmbrăcat o cruce, contribuind și casa comuneĭ cu 60 leĭ; li se aduce mulțămirĭ prin publicitate pentru încuragiarea și altor asemenea pioșĭ creștinĭ.

D-l Petre N. Mărculescu, comerciant din Schela-Cladoveĭ, județul Mehedințĭ, dăruind bisericeĭ locale un rând de vestminte preuteștĭ în valόre de 143 leĭ și 50 banĭ; i se aduce mulțămirĭ pentru îndemnul și altor asemenea.

D-l Mihail Bușilă, arendașul moșieĭ Unțeștĭ cu soția sa Elena, din județul Tutova, dăruind bisericeĭ cu hramul Sântul Gheorghe din Unțeștĭ, două sfetnice marĭ de alamă în valóre de 120 leĭ; asemenea suma de 100 leĭ pentru alte înbunătațirĭ, precum și 6 oca lumînărĭ céră albă; li se aduce călduróse mulțemirĭ prin publicitate.

——

D-l Nicolae Buteică, institutor în Capitala Bucureștĭ și soția sa Clementina dăruind bisericeĭ din comuna Retezu, județul Mehedințĭ, una Cruce îmbrăcată în argint și poleită cu aur în valóre de 110 leĭ; li se aduce mulțămirĭ spre încuragiarea și altor asemenĭ pioșĭ donatorĭ.

——

D-l Scărlat Crețu, proprietar din comuna Mânzațĭ, jud. Tutova, cumpărând o Evanghelie legată cu piele marochin cu preț de 18 leĭ, pentru biserica cu hramul Sântul Ierarh Nicoclaĭ, din cătuna Ghicaniĭ, comuna Ibăneștĭ; i se aduc mulțumirĭ prin publicitate.

——

Locuitoriĭ Dinu Vrabete și Nicolae Ducu, din comunele Gornovița și Prешna, județul Mehedințĭ, dăruind bisericilor respective câte un policandru, cel întăĭ în valóre de 140 leĭ, și al doilea de 110 leĭ; li se aduce mulțumirĭ spre îndemnul și altor asemene pioșĭ creștinĭ.

——

Preutul Ión Sfenescu dăruind un rând vestminte preuțeștĭ naționale complect, pentru biserica din comuna Voeteștĭ din Gorj; D-na Constantina R. Cartianu materialul a unuĭ stihar diaconesc cu orarul, cusute cu spesele Protoiereuluĭ St. Nicolăescu, pentru catedrala din T. Jiu, și D-ra Filotheea pr. I. Diaconescu din com. Pestișanĭ un epitrahil ales în pânză țesut cu borangic, tot pentru catedrala din T. Jiu; li se aduce călduróse mulțumirĭ pentru aceste ofrande.

—

Persónele maĭ jos notate aŭ dăruit bisericeĭ cătunuluĭ Socu, din comuna Bărbăteștiĭ de Gorj, cărțile și odórele următóre și anume:

D-l Maior Grigore Călinescu o Evanghelie legată cu piele marochin, ediția St. Sinod, o învělitóre de fir galben la Maica Domnuluĭ, o păreche de perdele de mătasă albă fină și de valóre la cele două icóne principale împěrăteștĭ. D-l Mihail Cojocariu și soția sa Bălașa un rând complect de vestminte sacerdotale stofă de lână. D-l Petre Ștefănescu învěțător, o psaltire. D-l Vasile Danciu, o liturghie. Dl. Ioan Comănescu, un Aghismatar. D-l Vasile Oprescu învěțător, un predicator, și Preutul Grigore Suditu un Octoih și un Penticostar, tóte legate cu piele marochin, ediția St. Sinod; la toțĭ aceștĭ pioșĭ donatorĭ li se aduce mulțumirĭ pentru asemenea ofrande, spre încuragiarea și altor asemenea.

——

Preoțiĭ, epitropiĭ și enoriașiĭ bisericeĭ cu hramul Sânțiĭ Voevodĭ din comuna Măruntișu, aducem mulțumirĭ sânțieĭ sale Părinteluĭ Dositeiŭ Georgescu, duhovnic și eclisiarhul monastireĭ Ciolanul de 37 anĭ jumătate, care pe lângă multe odóre și cărțĭ cu care ne-a maĭ în-

zestrat Biserica nóstră și pentru care i s'a adus osebite mulțumirĭ prin acest jurnal, ne-a maĭ inzestrat'o și acum cu un rând sfinte vase de argint masiv de o bună calitate, împreună și cu un rând procoveţe de mătase așezate în o cutie lucsósă, valorând suma de 425 leĭ. Fie ca aceste esemple să fie imitate de ceĭ de tagma sânţieĭ sale.

La repararea bisericeĭ din cotunul Horga, comuna Epurenĭ, jud Tutova aŭ contribuit: Obștea locuitorilor cu suma de 700 leĭ. D-l I. M. K. Epureanu cu 30 leĭ. D-l Gh. Thoma din Murgenĭ cu o ladă de tablă în valóre de 32 leĭ. D-l Dimitrie A. Sturda cu suma de 20 leĭ. Iar casa Regală ne-a dăruit catapitésma din Paraclisul Roznovanu, moșia Slobozia Zorleni, proprietatea M. S. Regeluĭ, pentru care Epitropia le-a duce viĭ mulțumirĭ.

Parohul bisericeĭ din comuna Rădovanu, plasa Oltenița, județul Ilfov, aduce mulțumirĭ publice D-neĭ Maria I. Pappaluca, care a dăruit bisericeĭ din acea comună: un rând procoveţe și o përeche rucaviţe de atlas cu fir bun, precum și o bucată materie de lână pentru acoperirea iconostasuluĭ.

Listă de persónele ce aŭ bine-voit a oferi obiecte și banĭ în folosul bisericilor din Eparhia Sânteĭ Episcopiĭ a Argesuluĭ:

Onor. Primărie a orașuluĭ Piteștĭ, bine-voind a venit în ajutorul reparaţieĭ bisericeĭ Sf. Ilie din acest oraș cu suma de leĭ 3000. D-l Tache Ivan, bine-voind a venit în ajutorul reparației bisericeĭ Sf. Ilie din orașul Piteștĭ cu suma de leĭ 1000. D-l Badea Lăzărescu 800 leĭ. D-l Voicu Radu 500 leĭ. D-l Gh. Voiculescu 200 leĭ. D-l Thoma Constantinescu 400 leĭ. D-l Dumitru Marinescu 200 leĭ. D-l Sóre Popescu 400 leĭ. D-l Ștefan Nicolau 100 leĭ. D-l Ghiță Penescu 200 leĭ. D-l Mincă Theodoru 500 leĭ. D-l Mihail Georgescu 30 leĭ. D-l Nicolae S. Zăvoianu 200 leĭ. D-l Dimitrie Gherea 40 leĭ. D-l Sóre Ioan 80 leĭ. D-l Simeon Vișan, s'a oferit ca, cu din propriele D-sale mijlóce să pue la dispoziţiunea construitorilor tot năsipul necesar la reparația acesteĭ bisericĭ.—Toțĭ aceștia din orașul Piteștĭ.— D-l Iorgu Spi u din comuna Stolnicĭ, plasa Cotmeana-Gălĕșeștĭ, bine-voind a oferit bisericeĭ din acea comună o candelă de argint în valóre de 70 leĭ. D-l Temistocle tot din acéttă comună a făcut cu a sa cheltuĭală la acéstă biserică două sfeșnice împărăteștĭ și patru micĭ în valóre de 100 leĭ. D l N. Madalopu din aceiașĭ comună, bine voind a venit în ajutorul reparațieĭ acesteĭ bisericĭ cu suma de 500 leĭ. Frațiĭ Tănase și Alexe Bublea aŭ oferit acesteĭ bisericĭ două sfeșnice de argint suflate cu aur pentru Sânta Masă în valóre de 80 leĭ. D-l Petre Macaveĭ din orașul Piteștĭ s'a oferit pentru facerea pardoseleĭ cu mozaic a bisericeĭ Mavrodolu din acest oraș cu suma de 1600 leĭ. D-l Ghiță Stănescu și Ioan Stănescu frațĭ din orașul Caracal, bine-voind a oferit suma de 20 galbenĭ aur în ajutorul bisericeĭ ce se construește în comuna Cuca, plasa Olt Topolog, județul Argeș 235 leĭ. D-l Nicolae Baromizi din

comuna Câinenĭ, plaĭul Loriştea, judeţul Argeş, a zugrăvit cu din propriele D-sale mijlóce tâmpla bisericeĭ din cătunul Greblești aceĭaşĭ plasă. Generalul Radu Mihaĭ, fost ministru, mare proprietar în comuna Pădureţ-Cieşti, plasa Cotmeana-Găleşeştĭ, bine-voind a oferit un rând vesminte preoţeştĭ şi o icónă Maica Domnuluĭ la biserica din acea comună în valóre de 100 leĭ. Preotul I. Ciauşescu din comuna Stoicenii-Pleşoĭ, plasa Olt-Topolog, judeţul Argeş şi alţĭ locuitorĭ, bine-voind a venit în ajutorul reparaţieĭ bisericeĭ din cătunul Stoicenĭ cu suma de 700 leĭ. Preotul Marin Bărăscu şi alţĭ locuitorĭ din comuna Bascovele, bine-voind a pardosit biserica din cotuna Grajdurile cu lespezĭ de pĭatră, care a costat suma de 300 leĭ. D-l Agate Vasiliu Primarul oraşuluĭ Piteştĭ, bine-voind a venit în ajutorul acesteĭ reparaţiunĭ cu suma de 500 leĭ. Onor. Comitet al judeţuluĭ Argeş, bine-voind a venit în ajutorul construireĭ bisericeĭ Rechiţelele de jos, plasa Piteştĭ cu suma de 200 leĭ. Tuturor acestor pioşĭ donatorĭ li se aduce căldurόse mulţumirĭ pentru frumόsele sentimente creştineştĭ de care sunt animaţĭ.

Listă de numele şi pronumele locuitorilor din parohia Ibănescĭ, judeţul Tutova, carĭ aŭ contribuit la cumpărarea Octoihuluĭ şi Penticostaruluĭ ediţiunea Sântuluĭ Sinod, şi facerea unuĭ dulap la Proscomidie:

Preotul Gh, Rebegea 5 leĭ. Ecaterina Tabaneli 4 leĭ. Preotul C. Mereuţă 1 leŭ. Preotul V. Dimitriu 1 leŭ. Cântăreţul Mandache Popa 2 leĭ. Const. I. Buhuşă, Ioan Maluş, N. Pădurariu, I. N. Pădurariu, Panaite Topală, Ioan Neculcea, I. Buhuş, Const. Nistor, Dim. Nistor, şi Ioniţă Popa Giuşcă câte 1 leŭ 75 banĭ. Severin Ogihovfschi 1 leŭ. Gh. Jugănariu 50 banĭ. Const. V. Buhuş, Vasile Barbăscu, Andronache Ichim, Const. Radu câte 1 leŭ 75 banĭ. Nicolaĭ Ursache 1 leŭ. Costin L. Maluşă 1 leŭ 75 banĭ. Ioan Gaiţe 1 leŭ 75 banĭ. Gh. Pâslariu 70 banĭ. Ioan Radu 50 banĭ. Nicolaĭ Chiricu 1 leŭ 75 banĭ. Alecu S. Lalu 50 banĭ. Gh. Bancilă 1 leŭ. Tudurache Nică 1 leŭ 75 banĭ. Ióna S. Chiricu 1 leŭ. Ioan Bancilă, Gh. Petrea, Gh. Bnhuş, Gh. Pletea, Vasile Munteann, Const. Florica, Enacache Cornicu câte 1 leŭ 75 banĭ. Const. Băncilă 2 leĭ. Petrache Maluş 1 leŭ 75 banĭ. N. Radu 1 leŭ 75 banĭ. Elena Budénu 1 leŭ. Ioan Petrea 1 leŭ. Gonst. Chircu 1 leŭ 75 banĭ. Ifteni Cojocariu 1 leŭ. Vasile Petrea 1 leŭ. St. Cojocariu 1 leŭ 75 banĭ. Ioan Felcovschi 1 leŭ. Lascar Bighiu 1 leŭ. Ioan Mercuţă 50 banĭ. Gh. Rebegea, Gh. I. Luca, I. N. Smântênă, Gh. Ibănescu, Const. Mironescu, St. Popa, Ión Mistirénu câte 1 leŭ. Tuturor acestor pioşĭ creştinĭ li se aduce mulţumirĭ.

Prinţul Gheorghie M. Cantacuzino, proprietarul moşiriĭ Bălciŭ, jud. Covurluĭ, bine-voind a dărui bisericeĭ din acéstă comună cărţile şi vestmintele necesare serviciuluĭ divin cheltuind 540 leĭ, Epitropia 'ĭ aduce mulţemirĭ prin publicitate pentru asemenea piósă faptă.

D-l Iordan Gheorghiu, învĕţătorul titular al scóleĭ din comuna

Mândreşti, plasa Oraşului, judeţul Râmnicu-Sărat, pătruns de datoria sa şi de iubirea către biserică şi religiune, a format din copii sătenilor ce'ĭ are în scólă, un frumos cor, cu care în tóte sĕrbătorile vine şi cântă la Sânta Liturgie, inspirând prin acésta o maĭ mare dragoste, atât copiilor, cât şi părinţilor lor, şi în genere întreguluĭ popor de a veni la biserică şi a asculta serviciul divin, pentru care frumósă şi demnă de imitat faptă i se aduce mulţumirĭ.

D-l Mihaĭ Zeleşu din comuna Slobodia, judeţul Râmnicu-Sărat a făcut ofrandă bisericeĭ din cotunul Valea-Şchiopuluĭ pendinte de comuna Pordoşi, un rând de vestminte preoţescĭ în valóre de 140 leĭ, pentru care faptă piósă i se aduce mulţumirĭ.

D-l Constantin Georgescu, arendaşul moşieĭ Borănescĭ, a bine-voit a face tâmpla bisericeĭ din disa comuna, plasa Câmp. judeţul Ialomiţa cu spesele D-sale în valóre de 900 leĭ, pentru care faptă piósă i se aduce călduróse mulţumirĭ.

Preotul D. Caraeţian, Dimitrie Popescu, Lache D. Garleşcu, comerciant, Ioan Garlescu, comerciant, Gh. Ceocioava, cântareţ şi Mateĭ Ştefan, satean fruntaş, din comuna Baldovinesci, cotuna Pietrişu, districtul Romanaţi, au bine-voit a dona bisericei din disa cotuna urmatórele cărţi cu litere strebune: Molitfelnicul, hârtie velină legat cu piele, Evanghelia şi Liturghia idem, pentru care li se aduce mulţumiri.

PUBLICAŢIE.

EPITROPIA BISERICEI CATEDRALE DIN URBA SULINA

(Judeţul Tulcea).

Se aduce la cunoştinţa generală, că postul de cautor I-iu de la Biserica catedrala din acest oraş retribuit cu una suta lei lunar este vacant; doritorii se pot adresa la numita Epitropie, care va dispoSa numirea aceluia, care pe lânga o buna conduita întruneşte şi o complecta cunoştinţa de musica bisericéscă şi occidentala, adaugându-i-se la numitul salar înca 20 lei lunar.